

Begroting 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Welkom	5
Aanbiedingsbrief.....	5
Bestuur en portefeuillevverdeling.....	7
Ambities	10
Pijler 1 Bestuur en participatie	16
Pijler 2 Zorg	30
Pijler 3 Economie, werk en recreatie	42
Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	51
Pijler 5 Middelen en Ondersteuning	65
Hoofdpijnen	73
Paragrafen	106
Lokale heffingen	106
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	112
Onderhoud kapitaalgoederen	120
Financiering.....	126
Bedrijfsvoering.....	131
Verbonden partijen	136
Grondbeleid	141
Financiële begroting	145
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	145
Overhead en vennootschapsbelasting	146
Stand en verloop van de reserve en voorzieningen	147
Balans en EMU overzicht	150

Investeringsen 2021.....	152
Jaarlijks terugkerende arbeidskosten	153
Lasten en baten per pijler	154
Toelichting op de baten en lasten per pijler.....	154
Totaaloverzicht beleidsindicatoren.....	161
Bijlagen	164
Missie en toekomstvisie.....	164
Collegeprogramma 2018-2022	164

Welkom

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt de begroting 2021. Met vertrouwen bieden wij u deze aan. De 'Herijking strategische toekomstvisie 2025' en het collegeprogramma 'Samen Doen' zijn voor deze begroting vertaald naar de komende vier jaar.

Onze ambitie is: "Aa en Hunze is een prachtige plattelandsgemeente. Het is sterk, vitaal en veilig. Samen met de inwoners zorgen we ervoor dat dit zo blijft en mogelijk nog sterker, leefbaarder, duurzamer en vitaler wordt." Als college willen we deze ambitie realiseren door mee te werken aan een innovatief klimaat, waarbinnen inwoners de ruimte krijgen om ideeën te ontwikkelen en uit te voeren die bijdragen aan een -toekomstbestendige leefomgeving.

Ambitie

De begroting voor 2021 biedt ruimte voor onze ambitie. Van groot belang is en blijft dat zoveel mogelijk inwoners mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijke onderwerpen in 2021 zijn de gevolgen van de corona-crisis, toezicht en handhaving, ontwikkeling van de woonvisie, de duurzaamheidsagenda inclusief de energietransitie, verbetering van de infrastructuur van fietspaden, zorg gericht op preventie en meedoen, vitale vakantieparken, het verminderen van tekorten in de jeugdzorg, de invoering van de Omgevingswet en het verder versterken van onze economie.

Andere wijze van begroten

We willen toe naar meerjarig realistisch begroten. Dat betekent dat bestedingen en uitgaven in het begrotingsjaar worden opgenomen waarin zij zich daadwerkelijk voordoen op basis van een realistische inschatting. Niet alleen een andere wijze van begroten maar ook een daarbij aansluitende werkwijze binnen de organisatie gaat daar aan bijdragen. Daarnaast werken we voor 2022 toe naar een apart onderdeel waarin we de bestuurlijke projecten weergeven, door deze bijvoorbeeld in een extra paragraaf op te nemen.

De reeds gemaakte stappen zijn terug te zien in onder meer de meerjarenbegroting, waarin met name de kosten van de jeugdzorg en de inkomsten van de algemene uitkering transparanter zijn verwerkt. Ook zijn de tabellen van het onderdeel 'wat mag het kosten' onder de pijlers gewijzigd. Om meer inzicht te geven in de ontwikkeling van de kosten is een reeks opgenomen van realisatiecijfers over 2019, de begrotingscijfers 2020 inclusief wijzigingen en de nieuwe begrotingscijfers 2021. In deze laatste kolom zijn nog niet de voorstellen uit de meerjarenbegroting jaarschijf 2021 opgenomen, omdat uw raad daarover nog een besluit moet nemen.

Financiële uitgangspunten

Dit jaar heeft ons college de financiële uitgangspunten tegen het licht gehouden en geactualiseerd. Op basis hiervan is deze begroting opgesteld. De geactualiseerde uitgangspunten vindt u terug onder de Hoofdlijnen. Aan uw raad het verzoek om de geactualiseerde uitgangspunten vast te stellen.

Begrotingsresultaat

De begroting 2021 is opgesteld op basis van de meerjarenraming uit de begroting 2020, aangevuld met nieuwe ambities vanuit de ontwikkelingen in 2020. De ambities en maatregelen voor 2021 zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2021.

Het is gelukt om de begroting 2021 structureel sluitend te krijgen. Dat geldt ook voor de jaren 2022 en verder. In 2024 komen we uit op een structureel resultaat van € 86.000. Dat is positief te noemen

en zeker geen vanzelfsprekendheid. Tegelijkertijd is enige voorzichtigheid op zijn plaats. Immers, uitsluitel over de herverdeling van het gemeentefonds en de middelen voor het sociaal domein in 2022 zijn aanstaande en de geluiden daarover zijn voor de plattelandsgemeenten niet positief. We hebben het effect daarvan proberen in te schatten en het verwachte negatieve effect voor onze gemeente opgenomen in de cijfers. Het daadwerkelijke effect kan pas worden berekend wanneer de decembercirculaire uitkomt.

Daarnaast zijn er nog steeds zorgen over de kosten van de jeugdzorg, de gevolgen van corona voor 2021 en hebben we op termijn te maken met de kosten die voortvloeien uit het stimuleren van de noodzakelijke energietransitie. We staan niet alleen in onze zorgen over deze onderwerpen. Ook uit reacties van gemeenten en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) blijkt dat er grote zorgen zijn, met name op het gebied van de rijksmiddelen voor het sociaal domein. Deze zijn in totaliteit onvoldoende om de toenemende kosten van met name de jeugdzorg te kunnen bekostigen.

Onze reservepositie is goed. De vrije algemene reserve (VAR) blijft in de meerjarenraming tot en met 2024 boven het afgesproken bodembedrag van € 3,0 miljoen.

Begrotingsjaar 2021 en corona

De economische en sociale gevolgen van corona vragen om bijzondere maatregelen die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van gemeenten. De aard, omvang en duur van deze gevolgen voor de meerjarenbegroting zijn in dit stadium nog niet vast te stellen. Wel is duidelijk dat we te maken hebben met meer kosten en minder inkomsten.

Het aantal besmettingen in de eerste golf viel voor onze gemeente gelukkig mee. De maatregelen troffen onze gemeente wel hard. Binnen de gemeentelijke organisatie werd een crisisorganisatie ingericht om inwoners, ondernemers en verenigingen in onze gemeente te ondersteunen waar dat nodig was. Veel collega's uit de ambtelijke organisatie hebben het werk dat verband hield met corona prioriteit moeten geven boven hun reguliere werk. Een logisch gevolg is dat een aantal ambities uit 2020 niet is gerealiseerd. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om fysieke ontmoetingen in het sociaal domein, om handhaving doordat onze handhavers ingezet zijn voor de handhaving van de coronaregels en om evenementen die niet zijn doorgegaan of uitgesteld. We hebben richting het Rijk aangegeven welke kosten we hiervoor tot nu toe hebben gemaakt.

In de begroting 2021 worden mogelijke kosten als gevolg van corona budgettair neutraal verwerkt. Het Rijk heeft twee corona compensatiepakketten beschikbaar gesteld. Wij informeren uw raad over de financiële uitkomsten van deze compensatiepakketten bij de komende najaarsbijstellingen. Ook informeren wij u dit najaar over de financiële consequenties van de septembercirculaire.

Begrotingsjaar 2021 en sociaal domein

Na de transitie binnen het sociaal domein ligt nu de aandacht op de transformatie. Daarbij sluiten we aan op de leefwereld van onze inwoners. Na de tekorten op de jeugdzorg in 2018 en 2019 en het verwachte tekort in 2020 van € 1,5 miljoen concluderen we dat we deze taak niet binnen de beschikbare rijksmiddelen kunnen uitvoeren. We vragen hiervoor dan ook in 2021 en 2022 om extra incidentele middelen. In 2021 gaat het om € 1,0 miljoen en in 2022 om € 0,5 miljoen. We streven er naar om in 2023 weer binnen de rijksmiddelen te blijven.

Trefzeker Meebewegen

De begroting 2020-2021 bouwt voort op de notitie 'Trefzeker Meebewegen', waarin we dit jaar het begrotingsproces en de structuur van de begroting op een nieuwe manier hebben uitgewerkt. Van meerdere programma's zijn we naar vijf pijlers gegaan waar de verschillende portefeuilles in ondergebracht zijn. Vervolgens is gewerkt aan de juiste structuur en samenhang binnen en tussen die pijlers. De effecten op de samenleving staan centraal, reden om de samenhang tussen de pijlers en de daarbij benoemde doelen en activiteiten te optimaliseren. Dit geeft, met de daarop aansluitende nieuwe werkwijze, sturing en focus op de effecten voor onze inwoners.

Het volgende aandachtspunt zijn de beleidsindicatoren. We vermelden onder de pijlers niet meer de landelijk verplichte beleidsindicatoren, maar werken toe naar beleidsindicatoren die ons helpen om de gewenste effecten in de samenleving te realiseren. Zover zijn we echter nog niet. Het ontwikkelen van de juiste en meetbare indicatoren vergt tijd.

De begroting zelf is voor de tweede keer vormgegeven in Pepperflow. Dit jaar hebben we een extra module aangeschaft, de raadsmodule. Deze module is bedoeld om Pepperflow voor u als raadslid toegankelijker en gebruiksvriendelijker te maken.

We hebben dus stappen gemaakt én we zijn er nog niet. Feedback van uw raad is belangrijk: sluiten volgens u de nieuwe begroting en de vernieuwde planning- en controlcyclus aan bij de vastgestelde benodigde wijze van sturen? Heeft u tips ter verbetering? Dan horen wij die graag!

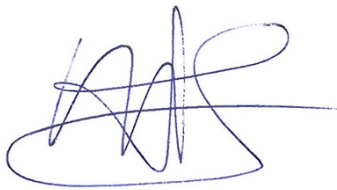
Conclusie

We kunnen een structureel sluitende begroting aanbieden. Dat is positief te noemen en zeker geen vanzelfsprekendheid in de huidige tijd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester

Bestuur en portefeuillevindeling

Burgemeester A.W. Hiemstra	Wethouder H. Heijerman (Combinatie Gemeentebelangen)	Wethouder B. Luinge (VVD)	Wethouder Drs. N.J.P. Lambert (Groen Links)	Gemeenteraadslid Mr. M. ... (Alger)

Vervanging door wethouder Heijerman	Vervanging door burgemeester	Vervanging door wethouder Lambert	Vervanging door wethouder Luinge
• Bestuurlijke coördinatie • Algemeen bestuur • Communicatie • Samenwerking Drentse Aa (Bedrijfsvoering) • Veiligheidsregio (Brandweer/GHOR) • Vergunningen openbare orde en veiligheid incl. evenementen . • Dienstverlening • Personeel en Organisatie • Informatisering en automatisering • Integrale handhaving • Informatieveiligheid en privacy • Vereniging van Nederlandse gemeenten • Vereniging van Drentse gemeenten	• Ruimtelijke ontwikkeling • Volkshuisvesting, woningbouw • Omgevingsvergunningen • Kern- en buurtgericht werken • Beheer openbare ruimte (o.a. wegen, groen, fietspaden) • Verkeer en Vervoer • Accommodatiebeleid over dorpsuizen • Plattelands- en natuurontwikkeling (incl. P10) • Landbouwbeleid m.b.t. versterken landelijk gebied • Begraven en begraafplaatsen • Cultuurhistorie, cultureel erfgoed • RUdD • Eerste loco-burgemeester	• Economische Zaken en werkgelegenheidsbeleid • Grondbeleid, grondzaken en gemeentelijk vastgoed • Inkoop, w.o. aanbestedingsbeleid • Recreatie en toerisme • Recreatieschap Drenthe Diever • Onderwijs, inclusief onderwijs-huisvesting en kindcentra • Volwasseneneducatie • Laaggeletterdheid • Water, waterbeheer en riolering • Afval • Sportbeleid, inclusief sportaccommodaties • Leerplicht • GGD • Internationale betrekkingen, w.o. EDR • Volksgezondheid • Tweede loco-burgemeester	• Financiën, en verzekeringen • Grondbedrijf • Participatie, jeugd en WMO • Belastingen • Stichting Attenta (voorheen sociaal Team) • Arbeidsmarktbeleid en sociale werkvoorziening • Welzijns- en gezondheidsbeleid • Sociale Zaken & armoedebeleid • Duurzaamheid en duurzame energie • Global Goals en Fairtrade • Schuldhulpverlening • Cultuurbeleid • Inburgering, vluchtelingen • Leerlingenvervoer • Werkvoorzieningsschap Alescon (in liquidatie) • Gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentse Aa (WPDA) • Gemeenschappelijke regeling Publiek vervoer Groningen-Drenthe • Derde loco-burgemeester

Projectportefeuille: • Van Strategische Toekomstvisie 2025 naar Omgevingsvisie • Implementatie omgevingswet • Gaswinning en schadeafhandeling (alg. STRONG) • Nieuwe planning en control cyclus	Projectportefeuille: • Inwoner participatie/veranderende rol overheid • Gebiedsontwikkeling Drentsche Aa • Leader Zuidoost Drenthe • Koopcentrum Gieten • Agenda voor de Veenkoloniën • Vernieuwing MFC de Boerhoorn Rolde • Stuurgroep Hunze • Regio Deal voor het onderdeel wonen en coördinator	Projectportefeuille: • N34 ontwikkeling • Glasvezel • Toekomst vakantieparken • Ontwikkeling Gasselternveld • Regio Deal voor het onderdeel werk	Projectportefeuille: • Programma Transformatie Sociaal Domein • In Fore Care (Europees project rondom mantelzorg) • Kans voor de Veenkoloniën • Windenergie • Regio Deal voor het onderdeel welzijn

Ambities

Inleiding

De 'Herijking strategische toekomstvisie 2025' vormt de basis van ons beleid. Deze visie is vertaald in de sturingsmonitor, de notitie trefzeker meebewegen en het collegeprogramma 'Samen Doen'.

Het college beschrijft haar ambitie voor Aa en Hunze als volgt: "Aa en Hunze is een prachtige plattelandsgemeente. Het is sterk, vitaal en veilig. Samen met de inwoners zorgen we ervoor dat dit zo blijft en mogelijk nog sterker, leefbaarder, duurzamer en vitaler wordt." Dat wil het college doen door mee te werken aan een creatief en innovatief klimaat waarbinnen inwoners de ruimte krijgen om ideeën te ontwikkelen en uit te voeren die bijdragen aan een prettige en toekomstbestendige leefomgeving.

De vijf pijlers in deze begroting geven onze ambities voor 2021 weer. Centraal staan dan de effecten in de samenleving met de hierbij behorende ambities (doelen), en activiteiten (beleidsvoornemens). Daarbij kijken we ook naar de samenhang tussen de thema's en pakken overkoepelende thema's gezamenlijk op. Zoals bijvoorbeeld de uitvoering van de woonvisie.

De pijler Bestuur en participatie gaat over het functioneren van gemeenteraad en college en het betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Het komend jaar organiseren wij alsnog het Dorpenfestival en de viering van 76 jaar vrijheid. Beide activiteiten zijn in 2020 uitgesteld als gevolg van Corona. Toezicht en handhaving blijft ook een prioriteit met het optreden tegen ondermijning en de naleving van regels om het Corona-virus te bestrijden.

Binnen de pijler Zorg is onze centrale ambitie dat inwoners zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid kunnen meedoen in de samenleving. Dit door in te zetten op preventie en meedoen, om zo ook duurdere specialistische zorg te voorkomen. We verwachten dat in 2021 de effecten zichtbaar zijn van de maatregelen die we hebben getroffen om het tekort op de jeugdzorg te verminderen.

Bij pijler Economie, werk en recreatie gaat het om het aantrekkelijk werken, ondernemen, recreëren en verblijven in onze gemeente. Vanuit onze Strategienota Toekomst Vakantieparken gaan we verder met de vitalisering van onze vakantieparken. Uitgangspunt is dat de parken primair zelf aan zet zijn en dat wij prioriteit geven aan de pilotparken. Aan de hand van de uitvoeringsstrategie zullen we gericht onze inzet bepalen. Ook blijven we investeren in goede fiets- en voetpaden en gaan we het Gasselterveld verder ontwikkelen. Daarnaast gaan we samen met inwoners en bedrijven de energietransitie vormgeven.

De ambitie binnen pijler Voorzieningen, leefbaarheid en wonen is dat we een duurzame gemeente willen zijn, maar ook aantrekkelijk om te wonen met goede voorzieningen. We stimuleren de biodiversiteit door een pilot ecologisch bermbeheer uit te voeren. In 2021 is ook de (ver) bouw van de Boerhoorn af en gaan we aan de slag met de uitvoering van de woonvisie.

Tot slot het fundament pijler 5Middelen en Ondersteuning waarin staat beschreven hoe we als gemeentelijke organisatie zo efficiënt en effectief mogelijk werken en in staat zijn aan te sluiten bij de behoeften en wensen van inwoners en politiek. We gaan de Omgevingswet integraal oppakken, samen met onze inwoners, organisaties en bedrijfsleven. Ook blijven we de bedrijfsvoering verbeteren.

De inhoudelijke onderbouwing van de beleidsvoornemens treft u aan bij het onderdeel Hoofdlijnen – meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Ambities pijler 1| Bestuur en participatie

Aa en Hunze is sterk, vitaal en veilig. Samen met de inwoners zorgen we ervoor dat dit zo blijft en mogelijk nog sterker, leefbaarder, duurzamer, vitaler en veiliger wordt. We hebben een beweging in gang gezet om ervaring op te doen met andere manieren van werken. Deze lijn zetten we voort. We kantelen van bepalend naar ondersteunend, naar ruimte bieden en vertrouwen geven. Als gemeente werken we van buiten naar binnen en geven we op een eigentijdse manier invulling aan onze

maatschappelijk opgaves. We kijken naar wat nodig is en zoeken samen naar de best passende oplossingen, waar het kan vanuit de inwoners zelf aangedragen. We hebben een scherp oog voor sterke, leefbare, duurzame en vitale dorpen!

Andere manier van besturen

We maken de andere manier van bestuur concreter. Er is hierbij ook een directe link met de andere pijlers (bijvoorbeeld: 'hoe' ga je aan de slag met voorzieningen in de dorpen? 'hoe' geef je vorm aan beleid rond vakantieparken?). We doen ervaring op met experimenteren op het thema biodiversiteit. En laten onze dienstverlening hierop aansluiten.

Lobby-agenda

We benutten onze eigen kracht en de kracht van de regio. Zowel lokaal als regionaal zetten we in op het voeren van een actieve en effectieve lobby die ons ondersteunt in het realiseren van onze ambities. Het dorpenfestival biedt ons hiervoor een belangrijk podium.

Veiligheid

We zetten in op het tegengaan van ondermijning. Dit doen we zoveel mogelijk preventief. Hiermee zetten we in op het behoud van de veilige leefomgeving, zoals we die binnen Aa en Hunze kennen.

Ambities Bestuur en participatie

Beleidsvoornemens Bestuur en participatie structureel (s) en incidenteel (i)

omschrijving beleidsvoornemens	i/s	2021	2022	2023	2024
Dorpenfestival 2021 (incl. zomersessie P10)	i	-57.000			
Sponsoring	i	-15.000	-15.000		
Regio Deal	i	-	-		
		205.000	205.000		
Totaal		-	-		
		277.000	220.000		

De inhoudelijke onderbouwing van de beleidsvoornemens treft u aan bij het onderdeel Hoofdlijnen – meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Ambities pijler 2| Zorg

Transformatie Sociaal Domein

Onze centrale ambitie is dat inwoners zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid kunnen meedoen in de samenleving. Dit door in te zetten op preventie en meedoen, om zo ook duurdere specialistische zorg te voorkomen. Dit vergt tijd. Tegelijkertijd zijn er tekorten in de jeugdzorg, maar ook maatregelen van het Rijk, zoals de invoering van het abonnementstarief die weer leiden tot meer aanvragen Wmo. Deze ontwikkelingen staan nog los van demografische ontwikkelingen, het personeelstekort in de zorg enz.

Voor 2021 stellen we de volgende prioriteiten:

Grip krijgen op uitgaven Jeugd en Wmo

- Het nieuwe inkoopmodel Wmo/Jeugd moet leiden tot een kostenbesparing.
- Focus op meten effectiviteit van projecten. Het gaat hierbij vooral om projecten gericht op preventie en vroeg signalering, zoals de huiskamer, de dorpscoördinator en projecten ten behoeve van kinderen.
- Stoppen met (subsidies aan) projecten die niet bijdragen aan beleidsdoelstellingen. De herziening van het huidige subsidiebeleid is hiervan een voorbeeld.

Samenwerking Attenta-Impuls-Gemeente optimaliseren

Optimale samenwerking realiseren in de driehoek Attenta-Impuls-Gemeente. Het gaat hier bijvoorbeeld om een heldere rol- en taakverdeling, optimale werkprocessen, signaleren waar behoefte aan is en vervolgens een passend aanbod ontwikkelen.

Voortzetten inzet voorliggend veld

Voortzetten inzet voorliggend veld vanuit de overtuiging dat preventie en vroegsignalering ertoe leiden dat er minder (dure) maatwerkvoorzieningen nodig zijn.

Wettelijke taken

Uitvoeren wettelijke taken zoals de Wet Inburgering nieuwkomers, Voor- en Vroegschoolse Educatie en de decentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Ambities Zorg

Beleidsvoornemens Zorg structureel (s) en incidenteel (i)

omschrijving beleidsvoornemen	i/s	2021	2022	2023	2024
Vorbereidingskrediet renovatie obs PWA Eext	s	-			
Attenta bijdrage	s	-35.000			
Extra uitgaven jeugdzorg	i	-	-		
JOGG	i	1.000.000	500.000		
Samen maak je de route - leerbudget en experimenteren in het sociaal domein	i	-10.000			
Preventie, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid & mobiliteit	i	-35.000	-25.000	-	
IVN Natuur en Milieu educatie	i	-240.000	-	25.000	
Inclusief beleid	i		240.000		
	i	-9.000	-9.000		
	i	-5.000	-5.000		
Totaal		1.334.000	779.000	25.000	

De inhoudelijke onderbouwing van de beleidsvoornemens treft u aan bij het onderdeel Hoofdlijnen – meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Ambities pijler 3| Economie, werk en recreatie

In de gemeente Aa en Hunze is het aantrekkelijk werken, ondernemen, recreëren en verblijven. Leefbaarheid, kwaliteit en innovatie staan centraal. We bieden ruimte voor economische ontwikkelingen en investeringen.

Nieuwe economische koersnota

Met behulp van de nieuwe economische koersnota willen we bijdragen aan een toekomstgerichte en sterke lokale economie. Daarnaast is de recreatie- en toerismesector voor onze gemeente erg belangrijk. Ook deze sector nemen we daarom mee in onze nieuwe economische koersnota.

Toekomst vakantieparken

Op basis van de Strategienota Toekomst vakantieparken wordt een uitvoeringsagenda gemaakt gericht op het vitaliseren van onze vakantieparken. We gaan door met de twee pilotparken én bepalen daarnaast op basis van onze uitvoeringsagenda waar we onze capaciteit en middelen op gaan inzetten en hoe we optimaal gebruik kunnen maken van de provinciale Taskforce.

Energie besparen en opwekken

Beperking van het gebruik van fossiele brandstoffen is noodzakelijk. Wij stimuleren daarom het gebruik van duurzame energie en zetten in op de uitvoering van het Beleidskader Zonne-energie

(opwekking van duurzame energie) en energiebesparende maatregelen. Een Regionale Energie Strategie en Warmtevisie worden opgesteld. Deze strategische plannen pakken we in nauwe samenwerking met inwoners op, wat goed past binnen onze nieuwe manier van werken. Ook het gebiedsfonds windmolens pakken we samen met de omgeving op.

Goede infrastructuur

Een goede infrastructuur is essentieel voor onze economie, dit geldt voor wegen, fietspaden en de daarbij behorende bermen, maar zeker ook voor de digitale snelweg. De aanleg van glasvezel is daarbij essentieel. Dit traject is volop in uitvoering en wordt naar verwachting in 2021 voltooid.

Ambities Economie, werk en recreatie

Beleidsvoornemens Economie, werk en recreatie structureel (s) en incidenteel (i)

omschrijving beleidsvoornemen	i/s	2021	2022	2023	2024
Toeristische informatievoorziening en regiopromotie	s	-80.000			
Bouwtoezicht Windpark Oostermoer	i	-8.500			
Toekomst vakantieparken	i	-	-		
Recreatie en Toerisme	i	300.000	300.000		
		-15.000			
Totaal		404.000	300.000		

De inhoudelijke onderbouwing van de beleidsvoornemens treft u aan bij het onderdeel Hoofdlijnen – meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Ambities pijler 4| Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Duurzame gemeente

We willen een duurzame gemeente zijn. Dit betekent onder andere dat de focus de komende twee jaar ligt op het verder vergroten van de biodiversiteit o.a. door de bescherming van waardevolle flora en fauna. Ook zetten we in op het bestrijden van de eikenprocessierups en schadelijke bermenplanten.

Aantrekkelijke woongemeente

We willen een aantrekkelijke woongemeente blijven. De levendigheid in de centra van de regiodorpen moet daarom worden behouden en zo mogelijk versterkt. Hierbij wordt zoveel mogelijk samengewerkt met de dorpen. We stimuleren, faciliteren en initiëren initiatieven vanuit onze inwoners die de leefbaarheid van onze gemeente verder vergroten.

Behoud van de bestaande voorzieningen op bestaande locaties is het uitgangspunt. Het doel is dat in elke kern een ontmoetingsplek behouden blijft, in welke vorm dan ook.

De woningmarkt verandert voortdurend. Daarom ligt de focus op een actualisatie van het gemeentelijk volkshuisvestings- en woonbeleid (behoefte, woningbouw- en herstructureringsprogramma).

Infrastructuur

We willen onze infrastructuur in stand houden en waar mogelijk verbeteren. Daarbij is aandacht voor het wegenonderhoud en de aanleg van fietspaden.

Ambities Voorzieningen leefbaarheid en wonen

Beleidsvoornemens Voorzieningen leefbaarheid en wonen structureel (s) en incidenteel (i)

omschrijving beleidsvoornemen	i/s	2021	2022	2023	2024
Wegenonderhoud	s	-127.000			
Fietsverbinding langs N34 naar Bosweg	s	-5.400			
Fietsverbinding Nijslotsweg Gieten	s	-4.500			
Groenonderhoud begraaftplaatsen Eext en Annerveen	s	-12.000			
Ecologisch bermbeheer	s	-18.000			
Structureel bomenonderhoud	s	-200.000			
Beschoeiing Grevelingskanaal	s			-34.500	-
					40.000
Onkruidbestrijding op verhardingen, straatvegen en kolken reinigen	s	-100.000			
Vervanging eiken klokkenstoel en herstelwerkzaamheden luidklok kerktoren Anloo	i	-30.000			
Vervanging stalen roeden molen Rolde	i	-50.000			
Cultuurnota, verlengen looptijd van de nota met 1 jaar	i	-50.000			
Achterstallig onderhoud watergangen	i	-101.250	-	-	
			101.250	101.250	
Komgrenzen inrichten	i	-40.000	-40.000		
Schadelijke bermenplanten	i	-86.000			
Knelpunten in de openbare ruimte	i	-100.000	-		
			100.000		
Duurzaamheid en Energietransitie	i	-250.000	-		
			250.000		
Steenuil	i	-10.000	-10.000		
Totaal		-	-	-	-
		1.184.000	501.000	136.000	40.000

De inhoudelijke onderbouwing van de beleidsvoornemens treft u aan bij het onderdeel Hoofdlijnen – meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Ambities pijler 5| Middelen en ondersteuning

Deze pijler gaat over de organisatie, de financiering en de informatieveiligheid van de gemeentelijke huishouding. Het is het fundament onder de vier inhoudelijke pijlers.

Voortzetten andere wijze van werken

We bevinden ons in een periode waarin de samenleving verandert. Het ooit overzichtelijke speelveld breidt zich steeds verder uit en neemt complexere vormen aan. Inwoners willen meer betrokken zijn bij het oplossen van samenlevingsvraagstukken en starten eigen initiatieven. Dit vraagt van ons dat we meebewegen: van controle naar trefzeker meebewegen. Dat betekent voor ons een andere rol en een andere manier van werken. Bij deze andere wijze van werken hoort ook een andere informatievoorziening en (sturings)instrumentarium (sturing en regie), waar we eveneens in willen blijven investeren de komende jaren.

Verbeteren informatievoorziening

Door de steeds snellere (technologische) ontwikkelingen willen we ons informatiebeleidsplan jaarlijks herijken, zodat onze koers en kaders voor de informatievoorziening actueel blijven voor onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Ook werken we verder aan de doorontwikkeling van het Planning en Control (sturings)instrumentarium en de aansluiting daarbij op de nieuwe manier van sturen en werken.

Meer hierover staat vermeld in de paragraaf bedrijfsvoering.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet pakken wij op via de vier sporen: digitaal stelsel, vertaling wet en regelgeving, de omgevingsvisie en anders werken. Vooralsnog gaan we uit van de invoeringsdatum van 1 januari 2022. We inventariseren alle geldende verordeningen en stellen een koersdocument op waarin we onze ambities vastleggen. Een raads werkgroep gaat helpen bij het inventariseren van de specifieke behoeften en ambities van de raad.

Doorontwikkelen van de buitendienst

Met de ontmanteling van de Alescon hebben wij ervoor gekozen het groenonderhoud binnen onze kernen blijvend te laten uitvoeren door mensen die niet via de reguliere weg aan een baan kunnen komen (doelgroepers). De buitendienst bestaat sinds 1 januari 2021 uit de buitendienst en het kernteam en in 2021 gaan we verder werken aan de ontwikkeling van de gehele buitendienst zodat we zoveel mogelijk gebruik maken van de kwaliteit van mensen én het onderhoud op een hoger plan brengen.

Ambities Middelen en ondersteuning

Beleidsvoornemens Middelen en ondersteuning structureel (s) en incidenteel (i)

omschrijving beleidsvoornemen	i/s	2021	2022	2023	2024
Gemeenschappelijke regelingen	s	-			
		160.000			
MJOP gebouwen duurzamer oppakken	s		-25.000		
Doorontwikkeling buitendienst (BOR)	i	-	-	-	-
		149.000	149.000	149.000	
Sturing en regie	i	-			
		250.000			
Invoering Omgevingswet (doorontwikkeling op programma AndersOmDoen)	i	-	-		
		300.000	200.000		
Totaal		-	-	-	
		859.000	374.000	149.000	

De inhoudelijke onderbouwing van de beleidsvoornemens treft u aan bij het onderdeel Hoofdlijnen – meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Pijler 1 Bestuur en participatie

Korte omschrijving

Deze pijler gaat onder andere over het functioneren van de gemeenteraad en het college en het betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties daarbij. Ook openbare orde en veiligheid, publiekszaken en verkiezingen zijn in deze pijler te vinden.

In de pijlers staat het effect in de samenleving centraal. Daar willen we op sturen en monitoren. Hier horen beleidsindicatoren bij. Dit onderdeel wordt nog doorontwikkeld met beleidsindicatoren die meer zijn toegesneden op het te behalen effect.

Effecten in de samenleving

1.1 We willen een toegankelijk, zorgvuldig en transparant bestuur zijn.

1.2 Inwoners zijn tevreden over de dienstverlening.

1.3 We blijven de veilige gemeente die we nu zijn.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.1.1 Inwoners voelen zich gehoord en betrokken bij de ontwikkelingen in de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.1.1.1 Uitvoering van projecten in 'het kader van 'Regio Deal.

Omschrijving (toelichting)

In de Regio Deal (gesloten tussen het Rijk, de provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hogeveen) worden op basis van drie pijlers (Wonen, Welzijn en Werk) projecten ontwikkeld, waarvoor (met het principe van cofinanciering) subsidie kan worden aangevraagd.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Ook in het jaar 2021 kunnen via de Ontwikkelteams Wonen, Werken en Welzijn op vooraf vastgestelde tijdstippen haalbare projecten worden ingediend bij de Stuurgroep in het kader van de Regio Deal. Lopende projecten zullen worden uitgevoerd en er zal worden gekeken hoe projecten bottum op kunnen worden opgehaald en welke rol de gemeenteraad daarbij kan vervullen. Ook in dit jaar zullen de raden en staten tussentijds in regioverband op de hoogte worden gehouden van het verloop van de Regio Deal en de daaruit voortvloeiende projecten.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.1.1.2 Het Aa en Hunze panel inzetten bij beleidsonderwerpen.

Omschrijving (toelichting)

Het burgerpanel heeft in Aa en Hunze in 2013 zijn intrede gedaan en biedt een mogelijkheid om van inwoners meningen en input te ontvangen over belangrijke (beleids)onderwerpen. Het burgerpanel wordt gevormd door ruim 800 inwoners. We gaan verkennen of het burgerpanel in zijn huidige vorm of in zijn geheel nog passend is. Dat gaat mede door het experimenteren duidelijk worden.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Voor de inzet van het burgerpanel is het de komende 2 jaren belangrijk een evaluatie te maken met betrekking tot de huidige opzet en werkwijze. We werken toe naar een vorm die goed aansluit op de wensen van deze tijd.

Portefuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.1.1.3 College bie't pad vervolg geven.

Omschrijving (toelichting)

College bie 't pad is een beproefd concept. Het is een laagdrempelige manier om gesprekken te voeren tussen college en inwoners. Om te horen wat er leeft onder de inwoners gaat het college de komende periode vooral in gesprek met inwoners waar geen of minder contact mee is.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het college gaat ook in 2021 weer bie't pad om in gesprek te gaan met inwoners, ondernemers en organisaties waarmee het college weinig tot geen contact heeft.

Portefuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.1.1.4 Experimenteren in Aa en Hunze.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het is van belang om een gedeeld beeld te hebben van het experimenteren. Daarom bespreekt een aantal raadsleden in het najaar van 2020 wat de gemeenteraad wil bereiken met het experimenteren, op welke manier dat opgepakt zal worden en wat uitgevoerd kan worden in relatie tot de inzet van mensen en de tijdsplanning. Verder is afgesproken om te experimenteren op basis van het thema biodiversiteit. De raad, het college en de organisatie zullen samen invulling geven aan dit thema.

Vervolgens gaan we in de eerste helft van 2021 daadwerkelijk aan de slag. Samen met inwoners en betrokken organisaties ontdekken we welke mogelijkheden we zien om de biodiversiteit te versterken en wat wij hierbij belangrijk vinden.

Tot slot stellen we een startnotitie op waarin we uitwerken hoe we aan de slag gaan met het herijken van de Strategische Toekomstvisie.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-07-2021

1.1.1.5 Ontwikkelen van een lobby-agenda

Omschrijving (toelichting)

Samen met inwoners, bedrijven en organisaties willen we ervoor zorgen dat we onze doelen bereiken. Dat gebeurt vooral in de dorpen, de kernen, soms in de regio en steeds vaker op grotere schaal en binnen verschillende samenwerkingsverbanden. Daarnaast willen we met behulp van een lobby-agenda Aa en Hunze nog meer op de kaart zetten, zodat we actief aandacht kunnen vragen voor verschillende onderwerpen die binnen onze gemeente spelen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Om meer vorm te geven aan het behartigen van onze belangen en het nastreven van onze doelen, gaan we in 2021 een lobby-agenda opstellen. Hierin is uitgewerkt waar onze prioriteiten liggen en met welke onderwerpen we actief naar buiten toe treden, bijvoorbeeld richting de provincie Drenthe, de landelijke overheid, regionale samenwerkingsverbanden en andere netwerken. Op deze manier zullen wij ons netwerk gericht inzetten in het nastreven van onze doelen.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.1.1.6 Dorpen Festival

Omschrijving (toelichting)

Aa en Hunze is gastgemeente en mede organisator van het eerste landelijke Dorpenfestival in juli 2021. Deze stond gepland op 25 juni 2020.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In het IBP (Inter Bestuurlijk Programma) werken gemeenten, rijksoverheid, waterschappen en provincies aan hun doel om hun samenwerking te verbeteren. Het IBP organiseert het eerste Dorpenfestival voor politici, bestuurders en ambtenaren. Namens de P10 en met steun van provincie en de Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) is Aa en Hunze mede organisator. Wij combineren het festival met de zomersessie van de P10 die Aa en Hunze dit jaar al ging organiseren. Doel van het festival is om het zelfbewustzijn en de kracht van gemeenten op het platteland (en daarbinnen dorpsgemeenschappen) een flinke boost geven. Het festival biedt nieuwe inzichten, zet aan tot het nadenken over nieuwe oplossingen en brengt mensen met eigenzinnige vragen en oplossingen bij elkaar. Wij gaan inwoners, verenigingen en ondernemers betrekken bij (de organisatie van) het

festival. Het festival was aanvankelijk gepland op 25 juni 2020, maar is vanwege corona verplaatst naar juli 2021.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[1.1.1.7 Aanpassen van de integriteitscode](#)

Omschrijving (toelichting)

In 2006 is er een gedragscode Bestuurlijke integriteit opgesteld, deze versie is niet meer actueel. In het kader van Goed Bestuur is integriteit een van de zeven leidende beginsels en daarmee is integriteit meer dan regels en procedures, het betreft een grondhouding.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 zal deze code voor bestuurders worden herzien. Op basis van een gemeenschappelijke visie omtrent integriteit wordt een interne regeling ontwikkeld waarin richtinggevende uitgangspunten en normen qua integriteit worden afgesproken. Deze zijn leidend voor politieke ambtsdragers qua uitvoering geven aan regels en codes.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[1.1.1.8 Voorbereiden van de Tweede Kamer verkiezingen in 2021 en de gemeenteraadsverkiezingen in 2022](#)

Omschrijving (toelichting)

De colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten zijn verantwoordelijk voor de organisatie van Tweede Kamerverkiezingen. Hierbij horen verantwoordelijkheden, zoals het inrichten van stemlokalen en het aanstellen van stembureauleden.

Tijd (toelichting)

In maart 2021 zijn er weer Tweede Kamer verkiezingen. Het organiseren van deze verkiezingen zullen inachtneming van de maatregelen in verband met het Coronavirus extra werk met zich meebrengen. Insteek is om ook volgend jaar de verkiezingen met het rode potlood op een goede, veilig en zorgvuldige manier te organiseren. Daarnaast zal ook in 2021 een start worden gemaakt met de organisatie van de gemeenteraadsverkiezing die op 16 maart 2022 worden gehouden.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-03-2022

1.1.1.9 76 jaar vrijheid vieren

Omschrijving (toelichting)

Op 12 en 13 april 2020 was het precies 75 jaar geleden dat de gemeente Aa en Hunze is bevrijd. Om dit te herdenken en te vieren hebben we een subsidieregeling ingesteld. Diverse organisaties hebben voor hun activiteiten/project in het kader van 75 jaar Vrijheid in 2020 een subsidie gevraagd en ontvangen van de gemeente in samenwerking met de provincie. Een aantal initiatieven is gerealiseerd, zoals de uitgifte van een aantal boekjes. Maar door de corona-maatregelen konden veel activiteiten helaas niet doorgaan.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 herdenken en vieren we 75+1 jaar jaar vrijheid en zullen veel van de activiteiten, die zijn doorgeschoven naar 2021, hopelijk als nog worden gerealiseerd.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.1.1.10 De gemeenteraad zet in op meer ruimte voor inbreng van en contact met inwoners.

Omschrijving (toelichting)

De raads werkgroep bestuurlijke innovatie houdt zich bezig met bestuurlijke vernieuwing van de gemeenteraad. Een van de speerpunten is het creëren van meer ruimte voor inbreng van en contact met inwoners.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het nieuwe vergadersysteem van de raad biedt meer ruimte voor informele ontmoetingen van de raad met inwoners, op locatie. De raad zal hier in 2021 regelmatig gebruik van gaan maken.

Met behulp van de verbeterde Lange Termijn Agenda zal de raad ruim voor de behandeling van een onderwerp meedenken over het betrekken van de inwoners, de kaders die daarvoor gelden en de rol van de raad. De raad zal deze werkwijze in iedere geval gaan toepassen bij de onderwerpen Biodiversiteit en Omgevingswet. Voor beide onderwerpen is een raads werkgroep ingericht.

De gemeenteraad wil de belangstelling van de inwoners voor de lokale democratie stimuleren door de cursus Politiek Actief te organiseren. Deze cursus is voor iedereen die meer wil weten over het lokale democratische bestuur, bijvoorbeeld hoe zij meer invloed kunnen uitoefenen op de lokale besluitvorming.

Tenslotte nodigt de gemeenteraad de leerlingen van de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs uit om het spel Democracy in de raadzaal van het gemeentehuis te komen spelen. Met behulp van dit educatieve spel maken deze leerlingen kennis met democratische besluitvorming.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.1.2 Initiatieven waarderen op het effect in de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.1.2.1 Actualiseren van de kaders en de randvoorwaarden van subsidieverstrekking

Omschrijving (toelichting)

De algemene subsidieverordening (2006) en een deel van de beleidsregels zijn verouderd. Dit is de aanleiding om de kaders en randvoorwaarden voor subsidieverstrekking te actualiseren – passend binnen de huidige uitgangspunten en beleidsdoelstellingen.

Het actualiseren is met name gericht op subsidies die worden verstrekt middels de beleidsregels. Onderdeel daarvan is de analyse van de bestaande beleidsregels – onder andere de beleidsregels welzijnsactiviteiten 1999 - en dat gekeken wordt naar een nieuwe opzet voor subsidies. Het Leefbaarheidsfonds is hier ook onderdeel van. Hierbij wordt ook gekeken hoe we initiatieven beter kunnen waarderen op het effect in de samenleving.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2020 zijn kaders van het subsidiebeleid opnieuw geformuleerd. Het toetsen van subsidies vindt plaats op basis van effecten in de samenleving die wij willen realiseren. De besluitvorming over en de uitvoering van het nieuwe subsidiebeleid zal in 2021 starten, inclusief het monitoren van de resultaten.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.2.1 Maximale openstelling en beschikbaarheid dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.2.1.1 Het gemeentelijk loket heeft ruime openingstijden.

Omschrijving (toelichting)

Het toegankelijk houden van goede dienstverlening aan het loket door deskundige medewerkers is van groot belang voor tevreden inwoners.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening gaan snel en daar blijven we bij aansluiten. Een goed en warm persoonlijk contact, zowel telefonisch als bij de balie blijft een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.2.1.2 De dienstverlening is via diverse kanalen bereikbaar.

Omschrijving (toelichting)

Naast dienstverlening aan het loket zetten we continue in op verbetering van dienstverlening via telefoon, post en digitale kanalen. Dienstverleningsprocessen vereenvoudigen we waar mogelijk en maken we daarmee toegankelijker en begrijpelijker voor inwoners.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In het eerste kwartaal van 2021 zijn de Tweede Kamer verkiezingen. Bij deze verkiezing kunnen de inwoners digitaal een vervangende stempas, kiezerspas of volmacht aanvragen.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.2.1.3 Actuele en toegankelijke website realiseren.

Omschrijving (toelichting)

Wij willen ervoor zorgen dat iedereen "mee kan doen" en dat de digitale informatie op onze gemeentelijke website voor iedereen toegankelijk en gebruiksvriendelijk is.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 gaan we de aandachtspunten voor betere digitale toegankelijkheid, die voortkomen uit het onderzoek van Stichting Accessibility, aanpakken. Daarnaast krijgt digitale toegankelijkheid meer aandacht vanuit de Lokale Inclusie Agenda. De werkgroep Toegankelijkheid (bestaande uit ervaringsdeskundigen uit de gemeente) gaat hierbij helpen.

In 2021 gaan we verder met het opschonen, verbeteren en actualiseren van de website. Oude pagina's en documenten worden verwijderd, teksten worden korter en duidelijker en de structuur wordt verbeterd zodat inwoners makkelijker kunnen navigeren door de informatie.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.3.1. Samen met inwoners zorgen voor een sterker, leefbaarder en veiliger Aa en Hunze.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.3.1.1 Meer inzetten op toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving.

Omschrijving (toelichting)

We gaan ons mooie robuuste landschap beschermen en blijven een gemeente waar het goed wonen en recreëren is. Daarom zetten we meer in op toezicht en handhaving. We treden actief op tegen verrommeling van het landschap, illegale reclame/bouw en toezicht bij risicovolle evenementen. Daarnaast gaan we behalve bouwcontroles ook steekproefsgewijs andere Wabo-vergunningen controleren en pakken we het toezicht op permanente bewoning van recreatieparken zelf op.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De Wet kwaliteitsborging treedt op 1 januari 2022 in werking, tegelijk met de Omgevingswet. In 2021 vinden verdere voorbereidingen plaats om dit op een juiste manier te faciliteren. Dat houdt in dat we in provinciaal en regionaal (SDA+N) verband samenwerken aan de nieuwe manier van werken en de veranderende rol van de gemeente die deze ontwikkeling met zich meebrengt.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.3.1.2 Actief optreden tegen ondermijning.

Omschrijving (toelichting)

Door middel van een effectieve aanpak van ondermijning maken we onze gemeente onaantrekkelijk voor criminelen. Dit doen we samen met onze samenwerkingspartners, zoals het RIEC, de politie en andere gemeenten, door ons beleid omtrent dit onderwerp verder door te ontwikkelen.

De aanpak van ondermijnende activiteiten heeft de afgelopen jaren steeds meer prioriteit gekregen. De diversiteit van de ondermijnende activiteiten, het netwerk van de criminele organisaties en de eisen van de wet- en regelgeving maken het een uitdaging voor de overheid om ondermijnende activiteiten aan te pakken.

Door langdurige en soms creatieve samenwerkingsverbanden te creëren is het mogelijk om stap voor stap ondermijnende netwerken (gedeeltelijk) op te rollen, wijst de praktijk uit. Mede daarom vinden wij het belangrijk om de komende jaren gerichte aandacht te besteden aan de aanpak van ondermijning.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

We willen een goed werkend en stevig fundament voor de aanpak van ondermijning neerzetten. Hierdoor behouden we gezamenlijk een sterkere, leefbare en veilige gemeente voor onze inwoners en ondernemers. De komend jaren blijven we aandacht besteden aan de aanpak van ondermijnende activiteiten. Dit doen we in ieder geval door aandacht te besteden aan een vijftal onderwerpen, namelijk:

- We voeren de wijzigingen van de Wet Bibob, waar mogelijk, door in ons beleid;
- Vanuit de regionale driehoek pakken we minstens 1 ondermijningsonderwerp op in 2021;
- We voeren in 2021 een exploitatiestelsel voor recreatieparken in;

- We gaan de mogelijkheden die ons huidige exploitatiestelsel voor de horeca biedt verder benutten;
- We starten met het project bestuurlijk afpakken (bestuurlijke vorderingen incasseren bij inwoners en ondernemers die ondanks financiële draagkracht niet betalen). Dit doen we met behulp van het RIEC.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.3.1.3 Actualiseren van het evenementenbeleid

Omschrijving (toelichting)

Om de veiligheid bij en vanuit evenementen te kunnen blijven waarborgen gaan we ons evenementenbeleid in 2021 actualiseren. We zorgen dat we de juiste procedures doorlopen. Daarnaast zijn we duidelijk in wat wel en niet kan richting de organisatoren. Hierin denken we met de organisatoren mee. We blijven waarborgen dat we goed contact onderhouden met de organisatoren. Ook evalueren we de evenementen, zodat we ons beleid kunnen optimaliseren. Zo kunnen we de veiligheid bij evenementen zo goed mogelijk waarborgen. Ook draagt het bij aan de leefbaarheid van de gemeente.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

We nemen in 2021 ons evenementenbeleid door. We kijken naar wat er goed gaat en we voeren eventuele verbeterpunten door. Door een up-to-date evenementenbeleid kunnen we gemakkelijker wetswijzigingen en praktijkervaringen opnemen in ons beleid.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.3.1.4 Ontwikkelen en vaststellen van Damoclesbeleid

Omschrijving (toelichting)

Bij de handhaving van de Opiumwet staat de wetgever een geïntegreerde bestuurs- en strafrechtelijke aanpak voor ogen. De inzet van bestuursrechtelijke instrumenten in het kader van lokaal drugsbeleid is hierdoor van groot belang geworden. Daarnaast is de gemeente Aa en Hunze deelnemer bij het hennepconvenant Noord-Nederland. Dit convenant heeft tot doel een krachtige en integrale aanpak van hennepcultuur mogelijk te maken. Daarvoor is het nodig dat iedere samenwerkingspartner eigen beleid vaststelt over dit onderwerp. Ook is vanuit de drie noordelijke provincies een Regionaal beleidsplan Veiligheid opgesteld, waarin de aanpak van drugscriminaliteit als speerpunt is opgenomen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De burgemeester kan met de uitoefening van zijn bevoegdheid de beëindiging, opheffing en/of het voorkomen van herhaling van illegale drugshandel bereiken. Sluiting van een woning, lokaal of erf moet met uiterste zorg worden toegepast. Daarom is het van belang kaders vast te stellen over de

wijze van het uitoefenen van de bevoegdheid. Begin 2021 wordt beleid ontwikkeld en vastgesteld ten aanzien van de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester op grond van artikel 13b Opiumwet.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.3.1.5 Toezicht en handhaving van maatregelen tegen het Coronavirus

Omschrijving (toelichting)

Om de verspreiding van het COVID-19 virus tegen te gaan zijn diverse maatregelen getroffen. Ook in de gemeente Aa en Hunze worden bijvoorbeeld sportverenigingen, ondernemers en de horeca geconfronteerd met deze maatregelen. Waar mogelijk zullen we met deze organisaties en bedrijven meekijken en meedenken. Waar nodig zullen we als gemeente handhavend optreden wanneer de maatregelen niet worden nageleefd.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Op dit moment is nog niet bekend hoe lang de maatregelen van kracht blijven. Afhankelijk van welke maatregelen in 2021 van toepassing zijn, zullen wij onze inzet hier op aanpassen.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.3.1.6 Inzetten op samenwerking om de veiligheid rondom 't Gasselterneld en 't Nije Hemelriekje te verbeteren.

Omschrijving (toelichting)

De locatie 't Gasselterneld/'t Nije Hemelriek is inmiddels uitgegroeid tot een populaire locatie in onze gemeente. Naast veel plezier en vermaak, brengt de locatie helaas ook verschillende problemen met zich mee, zoals op gebied van veiligheid, verkeer en afval. Staatsbosbeheer is als eigenaar verantwoordelijk voor dit gebied. Desondanks vinden wij het belangrijk om wel te adviseren en mee te denken omtrent de diverse problematieken. Wanneer het mogelijk en noodzakelijk is om bestuurlijk op te treden, dan doen we dat.

Samen met onze samenwerkingspartners (Staatsbosbeheer en politie) zetten we in op veiligheid. Dit doen we onder andere door de inzet van preventieve maatregelen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De komende jaren zal deze locatie een prioriteit blijven. Hierbij is vooral Staatsbosbeheer aan zet. De gemeente zal ook in 2021 inspanning leveren om de veiligheid in dit gebied te behouden.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2024

1.3.1.7 Beleid ontwikkelen op de toezicht en handhaving van het verbod op de verkoop van lachgas

Omschrijving (toelichting)

In 2021 verrijken we de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en ons beleid door een verbod op het verkoop van lachgas toe te voegen. Mocht de politie stuiten op een verkoop van lachgas in onze gemeente, dan kunnen zij hier actief op handhaven.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het is al verboden om lachgas te gebruiken tijdens evenementen in de gemeente Aa en Hunze. Het verbod op de verkoop van lachgas is voor nu een mooie toevoeging. Wij verwachten dat er rondom het onderwerp lachgas meerdere beperkende maatregelen worden gecreëerd. Door het beleid te actualiseren en door te voeren is het gemakkelijker om in de toekomst hier aanpassingen op te doen of het beleid uit te breiden.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.3.1.8 Het actief volgen van het proces rondom de mijnbouwactiviteiten

Omschrijving (toelichting)

In Aa en Hunze wordt al sinds decennia gas gewonnen. Aardbevingen en andere negatieve gevolgen vragen steeds meer aandacht. Hoewel het Rijk primair bevoegd en verantwoordelijk is ingevolge de Mijnbouwwet, volgt het gemeentebestuur de ontwikkelingen kritisch uit het perspectief van onze inwoners. Wij hebben de afgelopen jaren meermalen gebruik gemaakt van het adviesrecht. In 2020 heeft het college met de gemeenteraad een unanieme zienswijze ingediend tegen uitbreiding van de zoutwinning vanuit Veendam. Ook diende bij de Raad van State onlangs het beroep tegen de gaswinning rond Assen dat met een vijftal andere gemeenten werd ingediend.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Ook in 2021 volgt het gemeentebestuur deze ontwikkelingen kritisch. Daarnaast zal het gemeentebestuur de komende tijd een meer fundamentele discussie voeren over het gebruik van de diepe ondergrond ook in het licht van de Regionale Energietransitie (RES).

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.3.1.9 Handhaving permanente bewoning op recreatieverblijven op vakantieparken met een recreatieve toekomst.

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Aa en Hunze is een recreatiegemeente. We voeren daarom een actief handhavingbeleid tegen permanente bewoning van recreatieverblijven op vakantieparken met een recreatieve toekomst.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De Strategienota Toekomst Vakantieparken Aa en Hunze 2020-2024 vormt de basis voor de uitvoering in de komende jaren. De strategie-aanpak is gebaseerd op drie opgaven: 1. vitalisering 2. herstructurering 3. sociale opgave/ondermijning. Ter ondersteuning van vitalisering is de inzet van handhaving op permanente (strijdige) bewoning op vakantieparken met een toeristische toekomstperspectief noodzakelijk. Dit doen we onder andere door de ingezette lijn van gedoogbeschikkingen voort te zetten, waardoor nieuwe situaties van permanente bewoning worden voorkomen. Voor de uitvoering van de opgaven moeten we prioriteren.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

1.3.2 Integrale aanpak van complexe zaken waarbij het effect in de samenleving voorop staat.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.3.2.1 Doorontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe.

Omschrijving (toelichting)

Het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD) kan worden ingeschakeld bij complexe (zorg)casussen. Met behulp van een casusregisseur worden casussen opgepakt die vaak zodanig complex zijn dat deze niet alleen binnen het reguliere kader afgewikkeld kunnen worden. Door deze aanpak vinden we andere of nieuwe mogelijkheden, waardoor we in deze specifieke casussen stappen kunnen zetten naar een werkende oplossing. We zetten ook in 2021 in op de samenwerking met ZVHD en de daar aan gekoppelde partijen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Door de nieuwe Wet op verplichte geestelijke gezondheidszorg is het de bedoeling dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen en daar begeleiding krijgen. Daarnaast wil het ZVHD samen met gemeenten zich meer inzetten op de kleine groep mensen met verward gedrag die naar verhouding voor de (overlast)meldingen zorgen. Dat betekent het inzichtelijk maken om welke mensen het gaat en vervolgens daar specifiek op in te zetten.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

1.3.2.2 Aanpak van woonoverlast en het inzetten van buurtbemiddeling

Omschrijving (toelichting)

Om de leefbaarheid voor onze inwoners te verbeteren hebben we in 2020 een APV aanpassing doorgevoerd ten aanzien van woonoverlast. Na een toetsing wordt er eerst gekeken om men er gezamenlijk met buurtbemiddeling uit kan komen. Is dit niet het geval en betreft het een overlast die voldoet aan de voorwaarden, dan kan de gemeente handhavend optreden.

Daarnaast zetten we buurtbemiddeling in bij een verslechterde burenerelatie of bij een dreigende escalatie tussen burens. Deelname aan buurtbemiddeling in principe altijd op vrijwillige basis. De buurtbemiddelaars van Stichting Impuls helpen om burenruzies op te lossen, bijvoorbeeld bij het maken van afspraken. Wanneer partijen gezamenlijk een oplossing bedenken vergroot het de kans dat beide burens de afspraken naar tevredenheid nakomen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het ontwikkelen van het beleid omtrent de Wet aanpak woonoverlast wordt in 2021 afgerond. De doorontwikkeling van dit beleid door middel van praktijkcasussen zal naar verwachting nog enkele jaren duren. Daarnaast blijven we inwoners stimuleren om gebruik te maken van buurtbemiddeling.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

Beleidsindicatoren

Totaaloverzicht beleidsindicatoren

Verbonden partijen

Verbonden partijen

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Vereniging Drentse Gemeenten (VDG)
- Gemeenschappelijke regeling Eems Dollard Regio (GR EDR)
- Veiligheidsregio Drenthe Assen (VRD)
- Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD Drenthe)

Wat mag het kosten?

De cijfers in de kolom begroting 2021 zijn exclusief de ramingen voor de incidentele en structurele beleidsvoornemens en ontwikkelingen uit het begrotingsvoorstel 2021. De effecten van deze voorstellen worden meegenomen bij de eerste begrotingswijziging 2021.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	R2019	Begroot 2020 incl wijz	B2021
Lasten			
0.1 Bestuur	1.982	1.701	1.290
0.2 Burgerzaken	795	715	734
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.547	1.593	1.594
1.2 Openbare orde en veiligheid	381	453	227
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	23	329	17
Totaal Lasten	4.727	4.791	3.861
Baten			
0.1 Bestuur	1	0	0
0.2 Burgerzaken	387	337	337
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5	5	5
1.2 Openbare orde en veiligheid	1	8	8
Totaal Baten	393	350	350
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	18	589	18
Gerealiseerd resultaat	-4.316	-3.852	-3.492

Pijler 2 Zorg

Korte omschrijving

Deze pijler gaat over hoe onze inwoners zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid deelnemen aan de samenleving. Zoals verwoord in onze visie op het sociaal domein “Samen maak je de route” zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Als dit niet lukt zorgen wij voor ondersteuning, zoals hulp bij opvoeding van kinderen en jeugd, het vinden van werk, verstrekken van inkomensondersteuning en schuldhulpverlening, vrijwilligerswerk en preventie in gezondheid zoals Jongeren op gezond gewicht. Wij werken daarin volgens de beleidsfilosofie 'Samen maak je de route'.

Het is noodzakelijk de forse tekorten op de Jeugdzorg te beperken. Onze strategie is vooral te investeren in de samenredzaamheid van inwoners en lichte ondersteuning te bieden daar waar nodig. Dit om duurdere vormen van zorg te beperken.

In de pijlers staat het effect in de samenleving centraal. Daar willen we op sturen en monitoren. Hier horen beleidsindicatoren bij. Dit onderdeel wordt nog doorontwikkeld met beleidsindicatoren die meer zijn toegesneden op het te behalen effect.

Effect in de samenleving

2.1 Inwoners nemen zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid deel aan de samenleving.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.1 Werken vanuit de nieuwe aanpak, waarin gelijkwaardigheid en eigenaarschap, meedoen en preventie, handelingsvrijheid en kaders, integraal en gebiedsgericht werken centraal staan.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.1.1 Samenwerking versterken tussen huisartsen, Impuls en Attenta.

Omschrijving (toelichting)

Huisartsen vormen een belangrijke schakel in het bevorderen van de gezondheid en welzijn van inwoners. Zij zijn voor ons een belangrijke samenwerkingspartner. We blijven in gesprek met huisartsen, Impuls en Attenta, zodat inwoners de ondersteuning krijgen die nodig is.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021

Aandachtspunten voor 2021 zijn:

1. Positieve gezondheid als gedachtengoed borgen in de integrale kernteams Ouderen en Jeugd. Door het organiseren van inspiratiesessies, werk- en intervisiesessies voor deze teams van professionals van thuiszorgorganisaties, Impuls, Attenta en huisartsenpraktijken.
2. Versterken van de samenwerking tussen huisartsen, Impuls, Attenta, jeugdgezondheidszorg en onderwijs in de vorm van de pilot 'Kinderen eerst'in twee huisartsenpraktijken. We zetten een gezinscoach in die kinderen en hun ouders ondersteunt, zodat een kind snel is geholpen en een huisarts niet direct hoeft door te verwijzen naar specialistische zorg. In beide

huisartsenpraktijken werken medewerkers van Impuls, Attenta, Icare en huisartsen nauw samen.

3. Het monitoren van het gebruik van Zorgdomein door de huisartsen. Zorgdomein is een digitaal platform waar huisartsen op een veilige manier kunnen verwijzen naar o.a. Attenta. Dit vooral met betrekking tot Jeugd, om zo verwijzingen naar duurdere specialistische zorg te verminderen.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

[2.1.1.2 Participatie-initiatieven toetsen aan de Kadernota Werk, inkomen en meedoen.](#)

Omschrijving (toelichting)

We willen dat iedereen zoveel mogelijk kan meedoen. We vragen inwoners en organisaties van vrijwilligersinitiatieven om daarbij ook inwoners te betrekken waarvoor de kans op een betaalde baan gering is. Het project "sociale activering" biedt mogelijkheden om deze kans te vergroten.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 blijft de inzet erop gericht om 24 inwoners een traject sociale activering aan te bieden. In vervolg op het door de inwoner gevolgde traject streven we er naar dat de inwoner blijft participeren, via vrijwilligerswerk, andere vormen van maatschappelijke participatie en/of indien mogelijk (deeltijd) betaalde arbeid.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[2.1.1.3 Een sluitende aanpak zorg, onderwijs en arbeidsmarkt realiseren.](#)

Omschrijving (toelichting)

We willen het aantal vroegtijdige schoolverlaters terugdringen en jongeren in kwetsbare positie al vanuit het onderwijs begeleiden. Hierbij is het primaire doel om de jongeren te faciliteren om een passende plek op de arbeidsmarkt te krijgen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het project 'De Bedoeling Centraal' beoogt een nauwe samenwerking tussen onderwijs, zorg en werkgevers te realiseren. Het primaire doel hiervan is meer jongeren uit het praktijkonderwijs en speciaal onderwijs te begeleiden naar een passende baan (naast regulier werk ook afspraakbanen of een beschutte werkplek). Dit omdat is gebleken dat jongeren met de juiste begeleiding meer kunnen. Zo is gebleken dat de afbouw van de sociale werkvoorziening, ertoe heeft geleid dat meer jongeren in de dagbesteding zijn terechtgekomen. Om deze tendens te keren, staan in dit project de talenten en wensen van een jongere (weer) centraal.

Het project 'School als Wijk' heeft als doel problematiek van MBO studenten vroegtijdig op te sporen en aan te pakken. Dit door een goede zorgstructuur te organiseren op school.

De eerste effecten en resultaten van beide projecten worden begin 2021 gepresenteerd. Op grond van de resultaten wordt vervolgens een besluit genomen over een eventuele voortgang van deze projecten.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

2.1.1.4. Trainingen organiseren om de nieuwe werkwijze in te voeren, waaronder 'Werken met netwerken'.

Omschrijving (toelichting)

We organiseren trainingen om de denkrichting van 'Samen maak je de route' door te ontwikkelen: de training 'werken met netwerken' is in 2019 gestart en wordt in 2020 voortgezet. De training biedt praktische tools om een samenwerkingsverband beter te laten verlopen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021

In 2021 organiseren we weer trainingen 'Werken met Netwerken' waar inwoners, verenigingen dorpsbelangen, samenwerkingspartners en onze medewerkers aan mee kunnen doen.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

2.1.2 De leefwereld van de inwoner staat centraal.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.2.1 Pilots uitvoeren voor het versterken van de kracht van de inwoner en succesvolle pilots continueren.

Omschrijving (toelichting)

Kern van de transformatie is de menselijke maat en de burger aan zet. We sluiten aan bij initiatieven van inwoners om mogelijke problemen vroeg te signaleren en te voorkomen. Door middel van pilots, willen we de kracht van onze inwoners versterken. Niet door de werkzaamheden over te nemen, maar in de rol van stimuleren en faciliteren. Een voorbeeld is de dorpscoördinator in Grolloo en de sociale huiskamer voor ouderen in Gasselternijveen. Ook meten we doorlopend de effectiviteit van deze initiatieven.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021

Armoedebeleid:

Op 30 januari besluit de Raad over de notitie 'Zelf weer aan het stuur'. In deze notitie staan uitvoeringsinitiatieven die dit jaar verder uitgewerkt zullen worden. Hierbij is onder andere te denken aan vroegsignalering. In dit onderwerp werken we samen met Attenta, GKB, Impuls en WPDA om schulden vroegtijdig te signaleren en inwoners pro actief een hulpaanbod te bieden.

Initiatieven van dorpsbelangen/dorpscoöperatie

We blijven initiatieven ondersteunen wanneer deze bijdragen aan de effecten in de samenleving. Vooral door middel van de inzet van Impuls. De huiskamer in Gasselternijveen heeft als resultaat dat mensen minder snel een beroep hoeven doen op de geïndiceerde dagbesteding, met een kostenbesparing als gevolg. We gaan onderzoeken in welke dorpen we een soortgelijke huiskamer kunnen realiseren.

Project Samen Ouder

Impuls werft en ondersteunt meer zorgvrijwilligers, zodat mantelzorgers de zorg voor hun naaste langer kunnen volhouden.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

[2.1.2.2 Samen met schoolbesturen het integraal huisvestingsplan onderwijs \(IHP\) uitvoeren.](#)

Omschrijving (toelichting)

Samen met de schoolbesturen is het IHP opgesteld. Dit plan is door uw raad vastgesteld. De komende jaren zullen we daar uitvoering aan geven.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In de komende jaren wordt uitvoering gegeven aan de projecten die omschreven staan in het IHP. Prioriteit ligt in eerste instantie bij nieuwbouw/verbouw van obs De Kameleon in Eexterveen en obs Prins Willem Alexander (PWA) in Eext. Uitgangspunt bij nieuwbouw is dat Bijna Energie Neutraal (BENG) en aardgasloos wordt gebouwd. In 2020 is gestart met de bouwvoorbereiding voor renovatie/ nieuwbouw van obs De Kameleon in Eexterveen. Er vinden verkennende gesprekken plaats met Stichting PrimAH, de directie van de school en de maatschappelijke partners in Eexterveen. In 2021 zal dit proces een vervolg krijgen en zal een inhoudelijk voorstel aan de raad worden voorgelegd. Het bouwproces kan dan starten in 2022. De intentie is om in de tweede helft van 2021 te starten met het voorbereidingsproces voor obs PWA, met een doorloop gedurende het jaar 2022. Het bouwproces kan dan starten in 2023.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

2.1.2.3 Experimenter onderwijs zoeken naar oplossingen om jeugdzorg en school op elkaar aan te laten sluiten

Omschrijving (toelichting)

In de ontwikkelagenda Passend onderwijs Noord en Midden Drenthe NMD is afgesproken dat gemeente, onderwijs en zorgaanbieders een gezamenlijke visie afspreken, waarin normalisatie de basis is en zorg indien nodig aansluit op het onderwijs.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Op de basisscholen in Gasselternijveen en het Kindcentrum de Marke in Gieten is de pilot 'Kansen voor kinderen' uitgevoerd. Het doel van Kansen voor kinderen is dat kinderen zich zo goed mogelijk ontwikkelen op zowel sociaal emotioneel als cognitief niveau. Daarvoor gaan we de natuurlijke omgeving van het kind, zoals gezin, school en het lokaal ondersteuningsnetwerk beter toerusten en we gaan investeren in het versterken van de samenwerking tussen deze partijen.

Op de basisscholen in Gasselternijveen wordt 'Yoop' (Yorneo ondersteuning onderwijs personeel) ingezet'. Leerkrachten worden ondersteund bij ingewikkelde vragen over het groepsproces in de klas, zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en individuele ondersteuning door jeugdhulp verminderd kan worden. De inzet wordt eind 2020 geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten gaan we met onderwijs en zorgaanbieders duidelijke afspraken maken over de taakverdeling gemeente-onderwijs. Doel is het realiseren van een positief leerklimaat, zodat alle kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen

Beide projecten moeten elkaar versterken.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

2.1.2.4 Implementeren nieuwe regelgeving op het gebied van de volksgezondheid

Omschrijving (toelichting)

We gaan bekijken welke acties we op basis van nieuwe wetgeving in gang moeten zetten om aan de eisen hiervan te voldoen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021

- Het gezondheidsbeleid dient elke vier jaar aangepast of opnieuw opgesteld te worden aan de hand van de ontwikkelingen en trends. We zullen het huidige beleid verlengen en concretiseren door middel van het opstellen van een actieprogramma dat voldoet aan de vier speerpunten van de landelijke nota. Zo is positieve gezondheid een belangrijk uitgangspunt. Daarbij zoeken we ook nadrukkelijk de samenwerking met het ruimtelijk domein om het thema gezondheid te borgen bij thema's als wonen, inrichting openbare ruimte enz.

- Uitvoeren van de pilot 'Positieve gezondheid' in de integrale ouderenteams en kernteams Jeugd. De kern van positieve gezondheid is dat gezondheid meer is dan de afwezigheid van ziekte. Bij positieve gezondheid gaat het om de kwaliteit van leven en de verschillende levensgebieden die hierop van invloed zijn. Door het organiseren van inspiratiesessies, werken en interviewsessies voor deze teams van professionals van thuiszorgorganisaties, Impuls, Attenta en huisartsenpraktijken, willen we het gedachtegoed van Positieve gezondheid borgen.
- Het programma Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) blijft een belangrijk onderwerp en we zullen in het kader daarvan preventieve activiteiten aanbieden. Daarnaast gaan we de sportcombi's gerichter inzetten. In 2021 schrijven we een actieplan voor het programma JOGG met betrekking tot tijd en investering.
- Voortzetten van de coalitie 'Goede start'. Binnen de coalitie (zorgprofessionals) het project Goede start (nu niet zwanger, bewust en gewenst zwanger worden) verder uitwerken in doelen / resultaten en borgen. De resultaten en effecten meten en bespreken. We ontvangen dit jaar middelen vanuit Kansrijke start (project ministerie). Dit zijn GIDS gelden (gemeente in de stad) die ook wij vanaf dit jaar konden aanvragen .
- Icare/JGZ. De zorg voor 0-4 jarigen wordt in onze gemeente uitgevoerd door Icare/JGZ. Samen met de gemeente Meppel, Hoogeveen en Coevorden. Volgend jaar gaan we onderzoeken of we meerjarenafspraken en plannen kunnen maken in plaats van jaarlijkse plannen. Door meerjarige afspraken kunnen we beter plannen en ontwikkelingen borgen.
- Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie van de uitvoering van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ), zullen wij opnieuw afspraken maken met de uitvoeringsorganisaties, zoals de GGD, de Zorgcentrale en GGZ.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

2.1.2.5 Cofinanciering in overgangsfase van Natuur- en Milieueducatie in het onderwijs.

Omschrijving (toelichting)

Het aanbieden van Natuur en Milieu educatie is primair een taak van het onderwijs. In de overgangsfase stellen we als gemeente middelen beschikbaar.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2020 e.v.

We continueren de jaarlijkse bijdrage zoals vastgelegd in onze overeenkomst met het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN) Aa en Hunze.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

2.1.2.6 Doorlopende leerlijn Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Omschrijving (toelichting)

Ieder kind kan zich zo goed mogelijk ontwikkelen. Er zijn kinderen die door een ongunstige thuissituatie minder kans hebben op een succesvolle schoolloopbaan. Ze hebben als ze twee jaar zijn vaak al een achterstand in hun ontwikkeling. Niet alle ouders zijn in staat om hun kind goed te ondersteunen en stimuleren.

Voor- en vroegschoolse educatie heeft als doel onderwijsachterstand van deze kinderen te voorkomen of te verminderen, zodat ze goed mee kunnen komen op school.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Doorlopende leerlijn Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Met de invoering van de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) op 1 augustus 2020, is het aantal uren VVE uitgebreid van 10 naar 16 uur per week. Daarnaast zijn de samenwerkingsafspraken aangescherpt tussen de kinderopvangorganisaties, basisonderwijs en Icare JGZ. Doel van deze wet is jonge kinderen met een taal en/of ontwikkelingsachterstand alle kansen te bieden om hun achterstand in te halen. Aan het eind van het schooljaar 2020/2021 zullen we de effecten van deze inzet meten. Dit in samenwerking met betrokken organisaties.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

2.1.3 Efficiënter en effectiever uitvoering geven aan de Wmo en Jeugdwet.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.3.1 Inzetten op de transformatie van het Sociaal Domein.

Omschrijving (toelichting)

Transformeren betekent ondersteuning op maat en gebruik maken van de kracht van het sociale netwerk. Door vroegtijdig ondersteuning te bieden, is duurderde zorg niet altijd nodig. Wanneer wel intensieve zorg nodig is, is deze zo kort mogelijk. Het is van belang dat elke organisatie hieraan meewerkt. Samenwerking is daarom noodzakelijk. Zo kennen we onder andere de transformatie ten aanzien van Jeugd op Drents niveau en de samenwerking in Noord en Midden-Drenthe (NMD). Op NMD niveau zal door middel van de inkoop de transformatie verder worden vormgegeven.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021

We willen eind 2021 het tekort op de Jeugdzorg hebben teruggebracht tot 1 miljoen. Daarnaast houden we grip op de uitgaven Wmo. Hiervoor hebben we de volgende maatregelen getroffen:

- In 2020 zijn nieuwe contractafspraken met zorgaanbieders gemaakt waarin meer gestuurd wordt op de transformatie. Een van de afspraken met grote jeugdzorgaanbieders is om een

deel van het budget in te zetten op preventie en het versterken van de samenwerking met zorg, onderwijs en welzijn.

- Met de grote jeugdzorgaanbieders zijn contractafspraken gemaakt waarbij een andere financieringsafspraken zijn gemaakt, van maandbedragen naar bekostiging op daadwerkelijke inzet. Ook zijn er omzetafspraken gemaakt per jaar. Dit is geen omzetgarantie voor de aanbieder. De omzetafpraak mag in beginsel niet worden overschreden. Mocht er een overschrijding dreigen dan dient dit drie maanden van tevoren schriftelijk gemeld te worden bij de contractmanager, met daarbij een verklaring van dreigende overschrijding.
- We willen meer sturen op afschaling van de zorg. Met de invoering van het regisseursmodel voert Attenta de regie op de voortgang van het traject en beoordeelt door middel van tussentijdse gesprekken de resultaten. Dit om tijdig bij te stellen, af te schalen of de inwoner uit te laten stromen naar een voorliggende voorziening.
- Het project 'Regie op drie' is gericht op meer inzage in de complexe jeugdcases. Stichting Attenta neemt deel aan deze pilot met dossiers waarbij drie of meerdere indicatie na elkaar zijn afgegeven. Door deze dossiers door te lichten, hopen we meer inzage te krijgen in het verloop van de traject en de negatieve spiraal te doorbreken.
- Inwoners die nu ondersteuning ontvangen via de Wmo, maar in aanmerking komen voor de WLZ hier naar toe te geleiden. Als gevolg van het abonnementstarief is het voor inwoners niet aantrekkelijk om vanuit de Wmo door te stromen naar de WLZ.
- Continu meten van de effecten van investeringen in projecten die gericht zijn op preventie en vroegsignalering en deze afzetten tegen de besparingen die het oplevert bij de individuele, specialistische zorg.
- Wanneer halverwege 2021 blijkt dat het tekort niet aanzienlijk afneemt, zullen wij wachtlijsten gaan invoeren voor de geïndiceerde zorg en ondersteuning.
- Uitvoering geven aan de wetswijziging Jeugd. De wet 'Verbetering beschikbaarheid Zorg voor Jeugdigen' is gericht op het verbeteren van de (boven) regionale samenwerking van gemeenten bij de inkoop van (specialistische) jeugdzorg. Daarvoor moet Drenthe een gemeenschappelijke regeling treffen.
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een expertisecentrum voor complexe jeugdhulp voor Groningen, Friesland en Drenthe, gecoördineerd door de gemeente Groningen. Verspreid over het land zullen er acht centra komen.
- Uitvoering geven aan de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. In 2022 zal Assen niet langer centrumgemeente zijn voor de negen gemeenten.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[2.1.4 Alle inwoners kunnen volwaardig meedoen aan de samenleving.](#)

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.4.1 De lokale inclusie agenda 'onbeperkt meedoen' opstellen en verder vormgeven, op basis van de inventarisatie in 2019.

Omschrijving (toelichting)

In het najaar van 2019 hebben we bijeenkomsten georganiseerd om informatie op te halen bij onze inwoners ten aanzien van 'onbeperkt meedoen'. Op basis van deze informatie zullen we de lokale inclusie agenda 'onbeperkt meedoen' opstellen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 zal verder uitvoering gegeven worden aan het uitvoeringsplan. We richten ons hierbij vooral op bewustwording, zowel onder onze inwoners als onze ambtenaren.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

2.1.4.2 We gaan de functies re-integratie en werkplekken voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt doorontwikkelen.

Omschrijving (toelichting)

Voor een deel van de werkzoekenden is extra inzet nodig om onder andere de competenties te vergroten gericht op betaald werk. Hiervoor gebruiken we de infrastructuur van iWerk binnen Werkplein Drentsche Aa (voormalig Alescon - Noord) indien dit op de markt niet mogelijk is.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

We willen in 2021 dat meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, o.a. mensen uit het doelgroepenregister-banenafspraken, begeleid worden naar werk. Voor mensen met een Wsw dienstverband en mensen met een indicatie beschut werk realiseren we maximaal het t/m 2021 toegekende quotum van 7 of 8 werkplekken (afhankelijk van de beschikbaarheid van de mensen), bij voorkeur in een zo regulier mogelijke werkomgeving. Hiervoor faciliteren we de ondernemers door het bieden van diverse instrumenten zoals o.a. jobcoaching, werkplekaanpassing en loonkostensubsidie. Met dit doel investeren we in samenwerking met werkgevers in de gemeente. Dit doen we door direct contact met werkgevers/ondernemers en door in bijeenkomsten met ondernemers te informeren over de mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. We maken jaarlijks prestatieafspraken met onze uitvoeringsorganisatie Werkplein Drentsche Aa over de te realiseren doelen voor o.a. werk, inkomen en meedoen.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

2.1.4.3 Laaggeletterden op weg helpen naar het Taalhuis, deelnemen in Bondgenootschap Laaggeletterdheid om laaggeletterdheid terug te dringen.

Omschrijving (toelichting)

Ongeveer 1 op de 9 Nederlanders tussen de 16 en 65 jaar heeft moeite met lezen en schrijven. Zij zijn laaggeletterd. Van deze groep heeft 65% Nederlands als moedertaal. Laaggeletterdheid leidt ertoe dat mensen niet goed mee kunnen doen in de samenleving: een grotere kans hebben op werkloosheid, een slechtere gezondheid en problemen in het dagelijks functioneren, zoals het invullen van formulieren enz. Samen met verschillende organisaties willen we het aantal laaggeletterden verminderen. De aanpak is zowel gericht op het voorkomen van laaggeletterdheid als de bestrijding ervan.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2016 is het beleid voor de aanpak van laaggeletterdheid vastgesteld. Dit beleid was erop gericht om de basis in te richten. Die basis bestond uit het opzetten van een netwerk met betrokken partners, het inrichten en huisvesten van een Taalhuis, het opleiden van taalvrijwilligers, bekendheid geven aan de problematiek laaggeletterdheid en het Taalhuis en laaggeletterden vinden en binden. Nu de basis van het beleid staat, is het tijd en noodzakelijk om de verdieping te zoeken.

In 2020/2021 gaan we bepalen welke verdieping we in het beleid willen aanbrengen, op welke manier we dat gaan doen en welke tijdsplanning daarbij hoort. Bij verdiepingspunten moet onder andere gedacht worden aan de relatie met werk (Werkplein Drentsche Aa, werkgevers in de gemeente, gemeentelijke kredietbank) en zorg (Attenta, huisartsen). Daarnaast is blijvende zorg nodig voor de communicatie over het Taalhuis, de personele inzet van het Taalhuis en de taalvrijwilligers.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

2.1.4.4 Uitvoering geven aan de nieuwe wet inburgering

Omschrijving (toelichting)

Op 1 juli 2021 zal de nieuwe inburgeringswet (Wet Koolmees) van kracht worden. Deze vervangt de huidige inburgeringswet die tot onvoldoende resultaat heeft geleid. Dit betekent dat gemeenten weer wettelijk verantwoordelijk worden voor de inburgering. Doel van de wet is dat inburgeraars zo snel mogelijk Nederlands leren op het voor hen hoogst haalbare niveau.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De nieuwe wet (Wet Koolmees) betekent dat gemeenten weer wettelijk verantwoordelijk worden voor de inburgering. Vooruitlopend op deze nieuwe wet starten we met het in kaart brengen van de nieuwkomers die nog moeten inburgeren. Waar ze voorheen zelf verantwoordelijk waren, gaan we ze nu meer ondersteunen, op weg helpen naar (vrijwilligers)werk of school. Hier zijn we in 2020 al mee begonnen d.m.v. de 0-meting en een plan van aanpak per inburgeraar. Wat heeft iemand nodig om in te kunnen burgeren en waar liggen belemmeringen/kansen. Dus veel meer maatwerk per persoon, bijvoorbeeld in de vorm van het aanbieden van extra taallessen (vaktaal).

Daarnaast hebben we (SDA samenwerking) subsidie toegekend gekregen van de Provincie Drenthe om te kunnen experimenteren. Dit betekent dat we al zoveel mogelijk willen gaan werken zoals de nieuwe wet ons voorschrijft, maar vooral ook willen experimenteren waar we ruimte en vrijheid kunnen

vinden in de wet. Dit om zo goed mogelijk maatwerk te kunnen leveren. De middelen zijn toegekend.

Samen met betrokken partijen geven we invulling aan de uitvoering van de Wet Koolmees en willen we komen tot werkafspraken.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

Beleidsindicatoren

Totaaloverzicht beleidsindicatoren

Verbonden partijen

Verbonden partijen

- Gemeenschappelijke regeling Alescon (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentse Aa (WPDA)
- Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe (GGD)
- Gemeenschappelijke regeling Publiek Vervoer Groningen –Drenthe

Wat mag het kosten?

De cijfers in de kolom begroting 2021 zijn exclusief de ramingen voor de incidentele en structurele beleidsvoornemens en ontwikkelingen uit het begrotingsvoorstel 2021. De effecten van deze voorstellen worden meegenomen bij de eerste begrotingswijziging 2021.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	R2019	Begroot 2020 incl wijz	B2021
Lasten			
4.1 Openbaar basisonderwijs	82	81	84
4.2 Onderwijshuisvesting	717	698	695
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	956	1.209	1.092
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.680	3.445	2.298
6.2 Wijkteams	3.231	3.292	3.066
6.3 Inkomensregelingen	7.707	11.487	7.902
6.4 Begeleide participatie	125	120	73
6.5 Arbeidsparticipatie	429	385	302
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.125	1.127	1.130
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.298	3.520	3.480
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	6.685	6.184	4.357
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	7	28	28
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.315	1.134	1.134
7.1 Volksgezondheid	998	1.195	1.175
Totaal Lasten	29.355	33.904	26.817
Baten			
4.2 Onderwijshuisvesting	25	20	20
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	102	154	154
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1	394	0
6.2 Wijkteams	26	0	0
6.3 Inkomensregelingen	5.215	8.930	5.453
6.5 Arbeidsparticipatie	17	10	10
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	7	12	12
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	530	324	124
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	13	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	0	0	0
Totaal Baten	5.935	9.844	5.773
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	2.323	1.034	34
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	2.112	19	19
Gerealiseerd resultaat	-23.209	-23.045	-21.029

Pijler 3 Economie, werk en recreatie

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over het versterken van de economische structuur en daarmee de aantrekkelijkheid van Aa en Hunze voor inwoners en bezoekers.

In de pijlers staat het effect in de samenleving centraal. Daar willen we op sturen en monitoren. Hier horen beleidsindicatoren bij. Dit onderdeel wordt nog doorontwikkeld met beleidsindicatoren die meer zijn toegesneden op het te behalen effect.

Effect in de samenleving

3.1 In de gemeente Aa en Hunze is het aantrekkelijk werken, ondernemen, recreëren en verblijven.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.1 De kwaliteit van de voorzieningen blijft op peil en/of verbetert.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.1.1 Blinde vlekken fietspadennetwerk inventariseren.

Omschrijving (toelichting)

Het inventariseren van ontbrekende schakels draagt bij aan het optimaliseren van ons fietspadennetwerk. Op basis van de inventarisatie stellen we prioriteiten in de aanleg van ontbrekende schakels. We zetten in op het verhogen van de verkeersveiligheid en we willen proberen om het gebruik van de fiets voor het woonwerkverkeer en de recreatieve doeleinden te stimuleren.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Op basis van de inventarisatie is een prioritering aangegeven. Deze moet nog bestuurlijk besproken worden, waarna uitvoering kan worden gegeven aan het programma. In deze begroting wordt een voorstel gedaan om een 2-tal fietspaden aan te leggen te weten de fietsverbinding langs N34 naar Bosweg en fietsverbinding Nijslotsweg Gieten.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.1.2 Aandacht voor aanleg en verbetering van recreatieve fiets- en wandelpaden en mountainbikeroutes

Omschrijving (toelichting)

We willen onderzoeken waar verbeteringen in de wandel- en fietsroutes wenselijk zijn en of deze verbeteringen ook kunnen worden uitgevoerd.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In samenwerking met Recreatieschap Drenthe, gemeente Tynaarlo en gemeente Borger-Odoorn stellen we een projectplan op om te komen tot de realisatie van de verbeteringen op de fietsknooppunten in het Hunzedal. We willen met de ontwikkeling van wandel- en fietsroutes de verbindingen tussen dorpen en ondernemers verbeteren. Eén van die ontwikkelingen is gericht op een betere verbinding tussen noord en zuid een andere ontwikkeling is gericht op de realisatie van een verbeterde verbinding tussen Hondsrug en Veengebied.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[3.1.2 Ruimte voor economische ontwikkelingen en investeringen.](#)

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

[3.1.2.1 De economische koersnota inclusief ons beleid op het gebied van recreatie en toerisme.](#)

Omschrijving (toelichting)

In 2020 zullen we de koersnota actualiseren. Dit doen wij samen met de ondernemers. Deze actualisatie is nodig om bij te blijven en vooruit te kijken naar de nieuwe ontwikkelingen op economisch gebied. Voorheen hadden we twee beleidsnota's: de economische koersnota en het beleidsplan voor recreatie en toerisme. Nu gaan we over naar één integraal beleid op het gebied van economie.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2020 is een startnotitie opgesteld om in gezamenlijkheid met inwoners, ondernemers en professionele stakeholders te komen tot de Economische Koersnota en bijbehorende uitvoeringsagenda 2020-2024. Als aantrekkelijke woon- en werkgemeente, strategisch gelegen tussen diverse stedelijke gebieden hebben we een dynamische economie. Actieve en innovatieve inwoners en ondernemers brengen vitaliteit. Dat willen we stimuleren en ondersteunen met als doel een toekomstgerichte en sterke lokale economie die een belangrijke bijdrage levert aan de regionale economie.

In 2021 willen we aan de hand van de Economische Koersnota uitvoering geven aan projecten en activiteiten in samenwerking met inwoners, ondernemers en professionele stakeholders. (zie 3.1.3.1)

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.2.2 Op planmatige wijze gezonde en toekomstbestendige vakantieparken stimuleren in samenhang met het provinciale beleid.

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de Strategienota Toekomst Vakantieparken Aa en Hunze en de uitgevoerde analyse per park ondersteunen we parken, in meer of mindere mate, in hun toekomstplannen. Hierbij maken we heldere keuzes in prioritering op basis van onze uitvoeringsstrategie.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021

In 2021 volgt, binnen de ruimte die het budget en de capaciteit bieden, de uitvoering van de drie sporen uit de Strategienota: het faciliteren van vitale parken (waaronder handhaving permanente bewoning), het transformeren van aangewezen parken zonder recreatieve toekomst en de aanpak van sociale problematiek en ondermijning. Daarbij maakt de gemeente optimaal gebruik van de ondersteuning vanuit het provinciaal actieprogramma Vitale Vakantieparken.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2023

3.1.2.3 Uitbreiding van bedrijventerreinen beoordelen.

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op uitbreiding van de bedrijventerreinen en zijn daarover in gesprek.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Afhankelijk van de uitkomst van een mogelijke uitbreiding van bedrijventerrein Bloemakkers zal breder binnen de gemeente gekeken worden of en waar potentiële uitbreiding van bedrijventerreinen mogelijk is. De verwachting voor het Ambachtsterrein in Rolde is dat de ontwikkelende partij in het laatste kwartaal 2020 start met de verkoop van de bedrijfskavels.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.2.4 Middels een uitvoeringsprogramma (dat binnen de omgevingsvisie Gieten past) de kwaliteit en leefbaarheid van het centrumgebied Gieten verder verbeteren.

Omschrijving (toelichting)

De uitvoering van de omgevingsvisie centrum Gieten is gestart. Het uitvoeringsprogramma kent een aantal afzonderlijke projecten waar we mee aan de slag gaan. Dit zijn onder andere de herinrichting openbare ruimte bakkerij Job, de herinrichting openbare ruimte 'Schoolstraat' en een nieuwe plek voor de markt.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Vanaf 2021 worden de volgende werkzaamheden gestart;

Het versterken van het Brinkkarakter en het vergroenen van de Stationsstraat Noord en de aanliggende parkeerterreinen. Ook gaan we op zoek naar een nieuwe locatie voor de weekmarkt en willen we de routing naar het centrum onderzoeken.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[3.1.3 Ons mooie, natuurlijke landschap zorgvuldig beleven, beschermen en benutten.](#)

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

[3.1.3.1 Een nieuw beleidsplan \(2021-2024\) voor recreatie en toerisme maken.](#)

Omschrijving (toelichting)

Ons recreatiebeleid is niet langer actueel. Naast de vitale vakantieparken dient er een beleidsplan te komen voor de toekomst van recreatie en toerisme binnen de gemeente. Hierbij worden de betrokken partijen en de raad meegenomen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het beleid met betrekking tot Recreatie en Toerisme wordt opgenomen in de Economische Koersnota en de bijbehorende uitvoeringsagenda 2021-2024. Dit is vormgegeven in de startnotitie voor de Economische Koersnota. Zie ook activiteit 3.1.2.1.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[3.1.4 Samen met bedrijven, sectoren en inwoners een rol spelen in de energietransitie.](#)

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.4.1 Instellen gebiedsfonds in verband met komst windmolens.

Omschrijving (toelichting)

Voor het (deel)windpark Oostermoer is begin 2019 een Omgevingsadviesraad (OAR) in het leven geroepen. De OAR is een overlegorgaan dat enerzijds afspraken maakt over hinderbeperkende maatregelen met de initiatiefnemers en anderzijds besluit over de besteding van het Gebiedsfonds voor de gemeente Aa en Hunze. De gemeente is nauw betrokken bij het opzetten van dit gebiedsfonds.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2020 is een besluit genomen over het beschikbaar stellen van een gemeentelijke bijdrage aan het Gebiedsfonds n.a.v. Windpark Oostermoer, voor een periode van 10 jaar. De gemeente maakt in samenwerking met de provincie Drenthe nadere afspraken met de OmgevingsAdviesRaad over het financiële beheer van dit Gebiedsfonds. De OmgevingsAdviesRaad stelt de uitgangspunten voor de besteding van de gelden uit het Gebiedsfonds op, binnen de daarvoor gegeven juridische kaders door het rijk, provincie en gemeenten. En besluit tevens over de concrete besteding.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.4.2 Opstellen van een Transitievisie Warmte

Omschrijving (toelichting)

Gemeenten zijn volgens het ontwerp Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. Samen met vastgoedeigenaren, bewoners, netbeheerders en medeoverheden moeten zij eind 2021 een transitievisie warmte klaar hebben. Daarin staan voorstellen voor duurzaam aardgasvrij verwarmen en koken. De Transitievisie Warmte geeft richting in de aanpak. Het bevat ook een wijk-voor-wijkstappenplan die alle partijen houvast geeft voor de planning. Daarna volgen uitvoeringsplannen op wijk- of dorpsniveau.

De Transitievisie Warmte kent een relatie met de Regionale Energie Strategie (RES) vanwege het verdeelvraagstuk over beschikbare warmtebronnen in de regio. De RES wordt vastgesteld voor 1 maart 2021.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 gaan we verder vorm geven aan de definitieve versie van de Transitievisie Warmte. Dit betekent dat we beginnen met het omzetten van de Transitievisie Warmte naar Wijkuitvoeringsplannen. Dat rollen we verder uit in de jaren daarna. Dit proces gebeurt in gezamenlijkheid met de inwoners van Aa en Hunze. De raad zal in dit proces ook nauw betrokken worden.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.4.3 Energie besparen en opwekken in de gebouwde omgeving

Omschrijving (toelichting)

In de duurzaamheidsvisie van de gemeente staat dat we het energieverbruik in 2025 willen halveren ten opzichte van 2014. In het klimaatakkoord is afgesproken dat ook de gebouwde omgeving CO2 moet reduceren en op termijn van het aardgas af moet. Met de corporaties zijn prestatieafspraken gemaakt over het bereiken van die doelen. In de particuliere woningvoorraad is het ingewikkelder om die transitie in te zetten. Door middel van stimuleringsactiviteiten worden woningeigenaren verleid om hun woning te verduurzamen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Ook in 2021 ondersteunen wij particuliere woningbezitters in het verduurzamen van hun vastgoed. De toegekende Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) subsidie van het Rijk faciliteert de mogelijkheden hiertoe. Door de samenwerking met Winst uit je Woning denken we de stap voor veel eigenaren te verkleinen. Samen met de woningbouwcorporaties gaan we de inwoners met een kleine beurs ondersteunen met energiebesparing. Met name de huurders worden hierbij betrokken. We gaan de samenwerking aan met de woningbouwcorporaties. Hier zetten we ook vrijwillige energiecoaches voor in. Deze coaches krijgen een training en gaan wijkgericht adviezen geven. Ze komen niet met lege handen maar we gaan ze uitrusten met allerlei kleine energiebesparende attributen zoals LEDlampen, tochtstrips en radiatorfolie. In dit hele traject wordt nauw samengewerkt met het Drents Energie Loket maar ook partners als Attenta en Impuls. Zes lokale energie initiatieven hebben plannen ontwikkeld om hun dorp energieneutraal te maken. Deze krijgen steun van de gemeente. Inhoudelijk door middel van ondersteuning door de Energiewerkplaats en financieel door de voucher van de gemeente. We blijven de schoolbesturen ondersteunen bij de keuze om de daken van schoolgebouwen vol te leggen met zonnepanelen. Ook binnen ons eigen vastgoed kijken we of we meer energie kunnen besparen of opwekken. We gaan samen met het bedrijfsleven kijken hoe we ze kunnen betrekken in de energietransitie en hoe we ze kunnen ondersteunen in de verduurzaming van hun bedrijfsvoering.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.5 Het belang van het versterken van de relatie tussen platteland en omliggende steden benadrukken.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.5.1 Samen met de P10 inzetten op het versterken van de relatie tussen stad en platteland

Omschrijving (toelichting)

Platteland en stad vullen elkaar op vele gebieden aan. Dunbevolkte gebieden met kleine kernen vullen de gewenste rust en ruimte van de stedeling in, maar zorgen ook voor economische dragers zoals voedsel, natuur en recreatie. Anderzijds bieden

de steden veel waarde voor het platteland, bijvoorbeeld door het economische en culturele aanbod. Het platteland kan de drager worden voor nieuwe economische ontwikkelingen, productie van voedsel in de regio, het opwekken van duurzame energie en klimaatadaptatie. Echter het platteland is niet alleen de oplossing voor vraagstukken en uitdagingen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 is Aa en Hunze samen met de P10 (het netwerk van grote plattelandsgemeenten) gastheer van het eerste landelijke dorpenfestival (IBP) en van de zomersessie van de P10. Het versterken van de relatie tussen platteland en stad wordt door ons ingebracht als één van de onderwerpen die het podium krijgen. Leefbaarheid en het belang van het samenspel met de omliggende steden vanuit onze eigen dorpen en platteland is daarbij het vertrekpunt. Het ophalen van ideeën, voorbeelden, ervaringen enz. staan centraal. Deze input wordt in samenwerking met de P10 ingezet om uitgewerkt te worden in concrete activiteiten.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.6 De vitaliteit van de recreatieve sector versterken.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.6.1. Versterken van de toeristische informatievoorziening en regiopromotie

Omschrijving (toelichting)

De gemeenten in het Hondsruggebied in Drenthe gaan gezamenlijk deze regio uitbouwen tot een sterke en succesvolle toeristische regio. Voor het sterker maken van de gemeente Aa en Hunze en de Hondsrug als regio is de inzet van een toeristisch regisseur, met kennis van marketing en branding, in samenwerking met de Hondsruggemeenten van vitaal belang. Voor het aanstellen van een toeristisch regisseur is geld beschikbaar gesteld.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De toeristisch regisseur is een belangrijke schakel tussen het recreatieve werkveld, marketing Drenthe, buurgemeenten en intern met Economische Zaken (EZ) en Recreatie en Toerisme(RT). Het is een middel om er voor te zorgen dat beleid en promotie van onze gemeente op elkaar aansluiten en dat de promotie van onze gemeente op de juiste wijze kan worden uitgedragen en verder kan worden ontwikkeld.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

3.1.6.2 Door meer in te zetten op ontwikkeling Gasselternveld

Omschrijving (toelichting)

In het voormalige zandwinningsgebied 't Gasselterveld is een zwemstrand gerealiseerd en is waterpark DX adventures gevestigd. Deze inrichting van dit gebied heeft een grote toestroom van bezoekers tot gevolg gehad, waarbij is gebleken dat het gebied hiervoor voldoende ruimte biedt. De in gang gezette ontwikkeling vraagt nu om een goede afweging ten aanzien van noodzakelijke- (waaronder parkeren en infrastructuur) en gewenste voorzieningen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Samen met de provincie Drenthe en Staatsbosbeheer onderzoeken we wat nodig is om de noodzakelijke en gewenste voorzieningen voor het gebied op orde te krijgen. En voorts wat kan bijdragen aan het verder ontwikkelen van het gebied. Dit vraagt een gezamenlijke (financiële) inzet van alle betrokken partijen. Waarbij ook aandacht is voor het openbare orde aspect.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

Beleidsindicatoren

Totaaloverzicht beleidsindicatoren

Verbonden partijen

Verbonden partijen

In de paragraaf Verbonden partijen vindt u een totaalijst met partijen waarmee Aa en Hunze banden is aangegaan ter behartiging van bepaalde publieke belangen. Er zijn geen verbonden partijen die bijdragen aan de pijler Economie, werk en recreatie.

Wat mag het kosten?

De cijfers in de kolom begroting 2021 zijn exclusief de ramingen voor de incidentele en structurele beleidsvoornemens en ontwikkelingen uit het begrotingsvoorstel 2021. De effecten van deze voorstellen worden meegenomen bij de eerste begrotingswijziging 2021.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	R2019	Begroot 2020 incl wijz	B2021
Lasten			
3.1 Economische ontwikkeling	297	2.390	43
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	193	966	337
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	9	5	5
3.4 Economische promotie	227	400	112
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	599	820	480
Totaal Lasten	1.326	4.580	978
Baten			
3.1 Economische ontwikkeling	1.223	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	168	423	266
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	9	15	15
3.4 Economische promotie	1.820	1.734	1.634
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	21	0	0
Totaal Baten	3.242	2.172	1.914
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	881	4.959	0
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	2.447	1.923	0
Gerealiseerd resultaat	350	628	937

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het wonen in onze dorpen en buitengebied.

In de pijlers staat het effect in de samenleving centraal. Daar willen we op sturen en monitoren. Hier horen beleidsindicatoren bij. Dit onderdeel wordt nog doorontwikkeld met beleidsindicatoren die meer zijn toegesneden op het te behalen effect.

Effecten in de samenleving

4.1. De gemeente Aa en Hunze wil een duurzame gemeente zijn.

4.2 De gemeente Aa en Hunze wil een aantrekkelijke woongemeente blijven.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.1.1 In stand houden van beschermde flora en fauna en ontwikkeling stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.1.1 Gemeentelijk beleid formuleren om beschermde/waardevolle flora en fauna beschermen.

Omschrijving (toelichting)

We maken gemeentelijk beleid passend binnen het landelijke en provinciaal beleid om beschermde en waardevolle flora en fauna in Aa en Hunze te behouden.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 wordt het landelijk en provinciaal beleid met betrekking tot beschermde en waardevolle flora en fauna in beeld gebracht en gaan we binnen dit kader gemeentelijk beleid formuleren. Het gaat daarbij om of en zo ja hoe wij specifieke flora en fauna extra willen beschermen, passend binnen het streven van de Raad naar biodiversiteit in Aa en Hunze.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

4.1.1.2. Particulieren en agrariërs in het buitengebied stimuleren erven steenuilvriendelijk te maken (ambassadeurschap steenuil).

Omschrijving (toelichting)

Op basis van het projectplan 'Steenuilen Aa en Hunze onder de pannen' ondersteunen we in samenwerking met Landschapsbeheer Drenthe en Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe het steenuil vriendelijk maken van erven.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 geven we een vervolg aan het projectplan 'Steenuilen Aa en Hunze onder de pannen' door middel van een derde wervingsronde. De geselecteerde initiatiefnemers worden (financieel) ondersteund bij de planvorming, waarbij de uitvoering is gepland in het najaar van 2021 of het voorjaar van 2022.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

4.1.1.3 Bij- en vlindervriendelijk handelen.

Omschrijving (toelichting)

Bij alle werkzaamheden en activiteiten schenken we, waar mogelijk, extra aandacht aan het welzijn van insecten. We stimuleren inwoners om hier rekening mee te houden bij inwonersinitiatieven, etc. Daarbij wordt geëxperimenteerd met nieuwe soorten planten, bollen, bloemenmengsels, etc.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Ook in 2021 stimuleren we inwoners(groepen) en organisaties om de biodiversiteit van de openbare ruimte te versterken. Daar waar mogelijk passen we het regulier beheer aan ten gunste van het verhogen van de biodiversiteit.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2022

4.1.2 De biodiversiteit in de leefomgeving versterken, zowel buiten als binnen de kernen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.2.1 Pilot uitvoeren voor ecologisch bermbeheer.

Omschrijving (toelichting)

In navolging van de start met het ecologisch bermbeheer door een aannemer, gaan we in eigen beheer (zo mogelijk samen met bewoners) van start met ecologisch bermbeheer. Om dit uit te kunnen voeren is nieuw materieel nodig. Op basis van de ervaringen die opgedaan worden, wordt het beheer zo nodig (tussentijds) bijgesteld en/of uitgebreid.

Sinds 2018 worden de bermen van de trajecten Gasteren-Annerveenschekanaal en "rondje"

Geelbroek-Eleveld ecologisch gemaaid. Dit houdt in dat deze bermen niet geklepeld worden, het maaisel even blijft liggen om vervolgens verzameld en afgevoerd te worden. Het gaat hierbij om 130.100 m2 bermen van de totaal 2.998.700 m2 bermen (buiten de kom), dit is 4% van de bermen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 starten we in eigen beheer met ecologisch bermbeheer. Hiervoor dient materieel aangeschaft te worden. Voor de bermen die voorlopig nog traditioneel beheerd (=geklepeld) worden geldt dat we daar waar mogelijk in de eerste maaironde alleen de eerste maaibreedte klepelen, zodat de insecten in de rest van de bermen meer overlevingskansen hebben (bij- en vlindervriendelijk handelen).

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[4.1.2.2 Uitvoering geven aan bomenonderhoud.](#)

Omschrijving (toelichting)

Wij zijn vanaf 2016 bezig geweest met een grote inhaalslag in het achterstallig bomenonderhoud. De uitvoering van het werk beslaat een periode van 4 jaren. In het snoeiseizoen 2019-2020 ronden we deze inhaalslag af en is daarmee de achterstand ingelopen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In het snoeiseizoen 2019-2020 wordt de inhaalslag in achterstallig bomenonderhoud afgerond. In 2021 zetten we het bomenonderhoud op een gestructureerde wijze voort. Dit betekent dat de onderhoudsbehoefte en veiligheid van bomen wordt beoordeeld en dat er een onderhoudsplan wordt gemaakt en dat het noodzakelijke onderhoud vervolgens wordt uitgevoerd. Hiervoor is structureel geld beschikbaar gesteld.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[4.1.2.3 Initiëren van alternatieve vormen van onkruidbestrijding](#)

Omschrijving (toelichting)

Door een wijziging in de regelgeving is de toepassing van Glysofaat als onkruidbestrijdingsmiddel verboden. Ter vervanging van deze chemische onkruidbestrijding willen we gebruik maken van andere vormen van onkruidbestrijding. Hete lucht en heet water zijn daar voorbeelden van.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In het lopende bestek Onkruidbeheersing en vegen op verharding wordt gebruik gemaakt van alternatieve vormen van onkruidbestrijding. De kosten van deze wijze van werken zijn hoger dan chemische bestrijding. Van 2016 tot en met 2020 is gebruik gemaakt van incidentele middelen. De wetgeving is definitief gewijzigd. Voor het jaar 2021 wordt een nieuw bestek op de markt gebracht. Voor de financiering is structureel geld beschikbaar gesteld.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.1.3 Plagen en schadelijke uitheemse soorten bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.3.1 Eikenprocessierups bestrijden.

Omschrijving (toelichting)

We evalueren de ontwikkeling van de eikenprocessierups en passen ons beleid hierop aan.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 bestrijden we eikenprocessierups binnen de bebouwde kom door nesten te verwijderen. Daarnaast gaan we nogmaals 500 mezenkasten aanschaffen om de eikenprocessierups op een milieuvriendelijke wijze te bestrijden. In 2021 evalueren we het effect van de mezenkasten.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.1.3.2 We gaan op zoek naar betere en goedkopere manieren om schadelijke bermen te bestrijden.

Omschrijving (toelichting)

We maken inzichtelijk welke planten we moeten en willen bestrijden en inventariseren bestrijdingsmogelijkheden. Voor de bestrijding is het betrekken van de inwoners noodzakelijk.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De succesvolle begrazing van het Niveensterbos (Schreierswijk) met Soayschappen wordt voortgezet. We zoeken een basis om het voortbestaan van de kudde te verzekeren. Het aangepast groot onderhoud van bermen wordt voortgezet; vrijkomende bermgrond wordt niet meer hergebruikt in de gemeente, aanvullingen vinden plaats met schoon substraat. Het onderzoek naar inzet van varkens in bermen wordt afgerond. Onderzocht wordt hoe we de Japanse Duizendknoop in bermen en beplantingen kunnen beheersen. We informeren inwoners over de bestrijding van Reuzenberenklauw en Jakobskruid.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.1 Initiatieven stimuleren, faciliteren en initiëren om de leefbaarheid te vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.1.1 Met de raad het proces starten om te komen tot een herijkt strategisch grondbeleid.

Omschrijving (toelichting)

Het doel van het strategisch grondbeleid is om op basis van dit nieuwe beleid een zorgvuldige afweging te maken voor het aan- en verkopen van gronden of vastgoed in de gemeente Aa en Hunze.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Ter uitvoering van het strategisch grondbeleid wordt het handelingsperspectief voor het college per gebied en/of situatie bepaald. Voor situaties die niet binnen de beleidsvrijheid voor strategisch grondbeleid passen zal het college eerst met de raad tot overeenstemming moeten komen. Voor strategische (grond)aankopen geldt nog steeds een gelimiteerd budget van 1 mln. euro per jaar.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.1.2 Ideeën die de sociale en fysieke leefbaarheid in de dorpen bevorderen financieel ondersteunen vanuit het leefbaarheidsfonds.

Omschrijving (toelichting)

Het leefbaarheidsfonds is voor initiatieven van inwonersgroepen ter stimulering en ondersteuning van lokale activiteiten, projecten en (instandhouding van) voorzieningen, die een bijdrage leveren aan het behoud of de verbetering van de leefbaarheid in de gemeente Aa en Hunze.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Gezien de initiatieven die er in de dorpen worden ontplooid, is de verwachting dat er in 2021 een groter beroep wordt gedaan op het Leefbaarheidsfonds. De provinciale regeling Vitaal Platteland-dorpsinitiatieven (met 50% cofinanciering van de gemeente) stopt per 31 december 2020. Deze regeling is voorliggend op het Leefbaarheidsfonds.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.1.3 Uitvoering geven aan het beleid cultuurhistorie

Omschrijving (toelichting)

We voeren activiteiten uit om onze cultuurhistorie te bewaren en te promoten.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

We starten met het ontwikkelen van een duurzaam toekomstperspectief voor alle 13 kerken, waarvan een deel niet meer in gebruik is als gebedshuis, door het opstellen van een Kerkensie. Het verder ontwikkelen van de Digitale Erfgoedatlas krijgt een vervolg. En we gaan in 2021 eveneens verder met de onderwerpen WOII erfgoed (in samenwerking en onder regie van de provincie) en jonge ruilverkavelingen.

De Culturele Monumenten Dag 2020 is onder invloed van corona anders gegaan dan verwacht. In 2021 hopen we op de oude voet door te gaan met deze dag.

We gaan de klokkenstoel en luidas van de toren van de Magnuskerk in Anloo en de stalen roeden van de molen in Rolde vervangen. Beide rijksmonumenten zijn een belangrijke toeristische bezienswaardigheid binnen onze gemeente.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.1.4 Vervangen/ updaten van het cultuurbeleid

Omschrijving (toelichting)

De huidige cultuurnota loopt op 31-12-2020 af. Een aantal activiteiten wordt gefinancierd vanuit een incidenteel budget met dezelfde looptijd als de cultuurnota. Hierbij moet gedacht worden aan het ondersteunen van de festivals die in onze gemeente jaarlijks plaats vinden, de bekostiging van de moties van de gemeenteraad met betrekking tot het muziekonderwijs en het ondersteunen van vernieuwende projecten op het snijvlak cultuur - sociaal domein. Met het aflopen van de looptijd van de cultuurnota valt ook de bekostiging van deze activiteiten weg.

In de afgelopen jaren zijn de ontwikkelingen binnen de culturele sector verder gegaan, zowel op landelijk, provinciaal als lokaal niveau. Hierbij kan gedacht worden aan de ontwikkelingen binnen cultuureducatie in het onderwijs en het bibliotheekwerk (landelijk), de inzet van de provincie op activiteiten op het snijvlak cultuur - economie en het ontstaan van nieuwe lokale initiatieven. Daarnaast gaan we als gemeente zelf aan de slag met ons subsidiebeleid. Dit vraagt om een herijking van het huidige cultuurbeleid, opgesteld in samenwerking met de culturele sector in onze gemeente.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De looptijd van de huidige cultuurnota verlengen we met 1 jaar inclusief het daarbij behorende incidentele budget daar hieraan gekoppeld is. In 2021 gaan we het huidige cultuurbeleid herijken. De periode tot aan de zomervakantie gebruiken we om een nieuwe cultuurnota op te stellen. Hierbij gaan we in gesprek met het culturele veld en inwoners. Na de zomervakantie gaat de nieuwe cultuurnota het besluitvormingstraject in. Het nieuwe beleid zal ingaan op 1 januari 2022.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.2 Zorgen voor goede voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.2.1 Het gemeentelijk rioleringsplan 2020 –2024 uitvoeren.

Omschrijving (toelichting)

We hebben een nieuw beleidsplan voor een periode van vijf jaar (2020 t/m 2024) vastgesteld, waarin we hebben vastgelegd hoe we als gemeente omgaan met ons water- en rioolsysteem. Speerpunten in dit plan zijn: klimaatadaptatie, meten + inzicht vergroten, communicatie en duurzaam investeren.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Tegelijk met het vaststellen van het GRP is een subsidieregeling voor het afkoppelen van regenwater vastgesteld. Het doel van deze regeling is om het waterbewustzijn te vergroten bij onze inwoners en te stimuleren dat inwoners op eigen initiatief een bijdrage willen leveren aan het klimaatrobuuster maken van onze leefomgeving. Ook in de periode t/m 2024 zal worden ingezet op doelmatig afkoppelen van regenwater en duurzaam werken aan een klimaatrobuust water- en rioleringsstelsel. Verder stellen we in 2021 een uitvoeringsagenda op in het kader van ons klimaatadaptatiebeleid. Daarnaast willen we onze inwoners meenemen in de klimaatontwikkeling door ze actief te informeren en te stimuleren bij te dragen aan een klimaatbestendige omgeving. We stellen een communicatie- en activiteitenprogramma op met als doel om meer te vergroenen als middel tegen wateroverlast. We nemen daartoe deel in Stichting Steenbreek. Deze stichting heeft ten doel om samen met de deelnemende gemeenten, waterschappen en provincies onze leefomgeving te vergroenen.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2024

4.2.2.2 Achterstallig onderhoud watergangen.

Omschrijving (toelichting)

In de afgelopen jaren is een achterstand ontstaan in het onderhoud van de sloten waardoor de afwatering niet optimaal verloopt en inwoners wateroverlast ondervinden.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In de afgelopen jaren is een achterstand ontstaan in het onderhoud van de sloten waardoor de afwatering niet optimaal verloopt. Inwoners ondervinden wateroverlast. De knelpunten moeten opgelost worden om (nog meer) wateroverlast en klachten te voorkomen. In het huidige bestek is het uitmaaien van sloten opgenomen, niet het onder profiel houden/brengen van de slootbodem. Daardoor liggen slootbodems nu te hoog en kunnen duikers niet (optimaal) gebruikt worden. In het

nieuwe bestek (startdatum 1 januari 2021) zijn posten opgenomen voor het wegwerken van dit achterstallig onderhoud. Het doel is om binnen de looptijd van het bestek sloten te herprofilen en op diepte te brengen en op die manier zo veel mogelijk achterstallig onderhoud in te lopen.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2025

4.2.2.3 Vernieuwbouw "de Boerhoorn"

Omschrijving (toelichting)

De raad heeft in 2017 besloten tot gedeeltelijke sloop en nieuwbouw van MFC de Boerhoorn in Rolde. Het bestaande gebouw voldeed niet meer aan de huidige wensen en eisen. Aan het nieuwe MFC wordt een gezondheidscentrum met huisartsen, een apotheek en een praktijk voor fysiotherapie gekoppeld.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Vanaf augustus 2020 is begonnen met de sloop en daarna de nieuwbouw van de Boerhoorn in Rolde. De bouw zal naar verwachting ongeveer een jaar in beslag nemen. De planning/doelstelling is dat de nieuwe Boerhoorn met ingang van het seizoen 2021/2022 in gebruik kan worden genomen. Gedurende het seizoen 2020/2021 kan gebruik worden gemaakt van de noodunit.

Mede door de coronacrisis heeft de oprichting en inrichting van een beheerorganisatie vertraging opgelopen. Het streven is en blijft om samen met de kwartiermakers en de kopgroepleden (voorheen klankbordgroep) voor de opening van de nieuwbouw een stichting op te richten en een bestuur te installeren.

Door middel van nieuwsbrieven worden alle betrokkenen op de hoogte gehouden.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 01-09-2021

4.2.2.4 Verkeers- en vervoersmaatregelen

Omschrijving (toelichting)

In 2021 gaan we aan de slag met verschillende verkeers- en vervoersmaatregelen, waaronder het verbeteren van de kwaliteit van een aantal fietspaden.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 gaan we aan de slag met een aantal verkeers- en vervoersmaatregelen:

- Verkeersmaatregelen Zuidlaarderweg Annen op het traject vanaf rotonde Wepel tot de gemeentegrens met Tynaarlo
- Maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de verkeersveiligheid in Gasteren
- Snelheidsremmende maatregelen Annerveenschekanaal en Eexterveenschekanaal
- Het reconstrueren van een aantal nader te bepalen komgrenzen
- We geven uitvoering aan de kwaliteitsimpuls fietspaden. Dit betekent dat in 2021 het fietspad door de staatsbossen in Grolloo, de fietspaden Balloerveld, het fietspad door Strubbenbos (vanaf de Bosweg) Anloo en het fietspad Eext-Anloo worden voorzien van gesloten verharding.
In 2021 gaan we verder met de voorbereiding van de realisatie van fase 2 van het nieuwe fietspad Amen-Grolloo. Onderhandelingen over aankoop van gronden worden voortgezet. Ook staan de fietsverbindingen langs de N34 naar de Bosweg en de Nijslootsweg Gieten voor 2021 in de planning.
- We gaan de realiseerbaarheid en de kosten van een fietspad langs de Hunze nader onderzoeken. Een door een landschapsarchitect uitgevoerde inventarisatie (in samenwerking met het recreatieschap en de gemeenten Borger-Odoorn en Tynaarlo) wordt nader uitgewerkt.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.2.5 Actief volgen ontwikkelingen N34

Omschrijving (toelichting)

Het project “partiële verdubbeling N34 Emmen-De Punt” is begin 2020 formeel gestart. Inwoners en gemeentebesturen hebben gereageerd op het voornemen van de provincie voor het onderzoek van verschillende alternatieven. Provinciale Staten bepalen eind 2020 welke alternatieven onderzocht worden. Het verbeteren van de doorstroming bij het verkeersplein Gieten is een belangrijk onderdeel van dit N34-project. Het geluid van de N33 en N34, met name bij Gieten, heeft al jaren onze zorg en aandacht. Versterking van verkeersveiligheid op de N34 is een andere belangrijk doel van het project.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 zullen wij met onze inwoners de onderzoeken van de provincie volgen. Zo willen we meewerken aan verkeersoplossingen die ook voor de directe leefomgeving het meest optimaal zijn.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.2.6 Bijdrage leveren aan de energietransitie (o.a. bij vervanging van openbare verlichting)

Omschrijving (toelichting)

Met de toepassing van ledverlichting in de openbare ruimte leveren we een bijdrage aan de energietransitie.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

We gaan door met het vervangen van oude (openbare) verlichting door duurzame LED verlichting. In 2021 gaat het om ca. 300 stuks.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[4.2.2.7 Actualiseren afvalbeleid](#)

Omschrijving (toelichting)

We gaan het afvalbeleid actualiseren met als doel de hoeveelheid afval te verminderen en kosten te reduceren.

Tijd (toelichting)

De kosten van afvalinzameling- en verwerking zijn sterk gestegen. Dat is ook merkbaar in het tarief van de afvalstoffenheffing. Het tarief 2021 is sterk gestegen ten opzicht van 2020. Door het afvalbeleid te actualiseren herijken we onze koers met als doel om het afval en de kosten omlaag te krijgen en daarmee ook het tarief van de afvalstoffenheffing. We starten met de actualisatie in het eerste kwartaal van 2021. Naar verwachting kan de raad het nieuwe afvalbeleid vaststellen in het derde of vierde kwartaal van 2021.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[4.2.2.8 Verbetering van de exploitatie van zwembaden](#)

Omschrijving (toelichting)

Zwemmen is een goede en gezonde vrijetijdsbesteding voor onze inwoners en voor toeristen die onze gemeente bezoeken. Zwemmen is ook een goede manier om mee te doen in de samenleving. In 2017 is er een visie op zwembaden vastgesteld, met als doel om te komen tot toekomstbestendige zwembaden.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Uit de evaluatie van het zwembadseizoen 2019 is gebleken dat we een forse overschrijding hebben op de begroting. Deze wordt grotendeels veroorzaakt door een overschrijding op het personeelsbudget. Aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie 2020 willen we onderzoeken hoe we de personele – en energiekosten kunnen reduceren. Anderzijds hebben we geconstateerd dat er meer activiteiten zijn in de zwembaden. De opbrengsten lopen echter niet in de pas met de daarmee gepaard gaande personele kosten.

Portefeuillehouder: Bas Luinge

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.2.9 Opstellen beleidsnotitie infrastructuur laadpalen

Omschrijving (toelichting)

In de Noordelijke provincies loopt een initiatief om op strategische plekken laadpaalstructuur voor elektrische en hybride auto's uit te breiden. Dit draagt bij aan de duurzaamheidsdoelen van de gemeente.

Tijd (toelichting)

In de Noordelijke provincies loopt een initiatief om op strategische plekken de laadpaalstructuur voor elektrische en hybride auto's uit te breiden. Dit draagt bij aan de duurzaamheidsdoelen van de gemeente. Ook ondernemers hebben interesse in de verkoop van alternatieve brandstoffen. We gaan inventariseren hoe hier invullingen aan gegeven kan worden.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 01-09-2021

4.2.2.10 Gemeentelijk wegenonderhoudsbeleidsplan (2016-2020) 2021-2025

Omschrijving (toelichting)

We gaan het 'Beleidsplan wegen' actualiseren met als doel om het kwaliteitsniveau 'Basis' te handhaven als uitgangspunt voor het wegenonderhoud.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

We gaan het 'Beleidsplan wegen' actualiseren, omdat uit visuele weginspectie is gebleken dat bijstelling voor de planperiode 2021-2025 noodzakelijk is om het kwaliteitsniveau "Basis" als beleidsuitgangspunt voor het wegenonderhoud te blijven houden. Er is meer geld geraamd om dit kwaliteitsniveau te handhaven. Behandeling van het nieuwe beleidsplan in de raad is gepland voor het eerste kwartaal 2021.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2025

4.2.2.11 We spelen adequaat in op verzoeken van inwoners m.b.t. aanpassingen in de openbare ruimte

Omschrijving (toelichting)

We hebben een 'knelpuntenpot' ingesteld om snel en adequaat kleinschalige aanpassingen in de openbare ruimte uit te kunnen voeren.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De 'knelpuntenpot' is bedoeld om vlot en adequaat te reageren op kleinschalige wensen en aanpassingen die vanuit bewoners en dorpsbelangen worden ingebracht. Deze wensen en aanpassingen vallen buiten reconstructies en/of herinrichtingsplannen. Binnen de 'knelpuntenpot' worden in 2021 de wensen e.d. beoordeeld en in uitvoering gebracht.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[4.2.3 Zorgen voor actueel woonbeleid.](#)

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

[4.2.3.1 Woonvisie actualiseren.](#)

Omschrijving (toelichting)

In de woonvisie staat het gemeentelijk volkshuisvestings- en woonbeleid (behoefte, woningbouw- en herstructureringsprogramma) voor de komende jaren. Onze huidige woonvisie is vastgesteld in september 2015. Gelet op de voortdurend veranderende woningmarkt is het belangrijk dat we deze woonvisie (periodiek) blijven actualiseren.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het opstellen van de nieuwe Woonvisie wordt in het eerste kwartaal van 2021 afgerond. Naar verwachting zal in het eerste kwartaal van 2021, na een informerende- en opiniërende sessie, het product ter vaststelling worden aangeboden aan de raad.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[4.2.3.2 Bouwplan Raatakkers \(fase 2\) te Anloo invullen in overleg met bewoners.](#)

Omschrijving (toelichting)

Via het nu in gang zetten van de planontwikkeling in samenwerking met Dorpsbelangen Anloo, is het de bedoeling dat we gefaseerd een beperkt aantal woningen realiseren in de planperiode 2018 - 2028 om daarmee te voorzien in de woningbehoefte van Anloo.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In augustus heeft het college ingestemd met een (door de gemeente in samenwerking met de 'werkgroep Wonen' van Dorpsbelangen Anloo) ontwikkelde concept verkaveling. Ook is er een stedenbouwkundig bureau ingeschakeld om de betreffende omgevingsonderzoeken uit te voeren en

een concept wijzigingsplan op te stellen. Het wijzigingsplan wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 vastgesteld. De 'Werkgroep Wonen' van Dorpsbelangen Anloo is in het dorp aan het 'inventariseren' wie belangstelling heeft voor de woningen. De verkoop van kavels start naar verwachting in het tweede kwartaal van 2021.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

4.2.3.3 Ontwikkelen visie 't Ruige veld

Omschrijving (toelichting)

We gaan voor 't Ruige Veld in Rolde een ruimtelijke visie opstellen, omdat we het van belang vinden dat voor dit terrein en de directe omgeving een toekomstscenario wordt bepaald.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Voor het terrein 't Ruige Veld in Rolde wordt een ruimtelijke visie voorbereid. Naar verwachting kan de visie in december 2020 aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd. In 2021 is voor 't Ruige Veld een bestemmingsplanprocedure gepland, in lijn met de vastgestelde visie.

Portefeuillehouder: Henk Heijerman

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

Beleidsindicatoren

Totaaloverzicht beleidsindicatoren

Verbonden partijen

Verbonden partijen

- Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD Drenthe)
- Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe

Wat mag het kosten?

De cijfers in de kolom begroting 2021 zijn exclusief de ramingen voor de incidentele en structurele beleidsvoornemens en ontwikkelingen uit het begrotingsvoorstel 2021. De effecten van deze voorstellen worden meegenomen bij de eerste begrotingswijziging 2021.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	R2019	Begroot 2020 incl wijz	B2021
Lasten			
0.4 Overhead	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	2.614	3.242	2.759
2.2 Parkeren	0	12	12
2.5 Openbaar vervoer	0	7	7
5.1 Sportbeleid en activering	239	262	225
5.2 Sportaccommodaties	2.083	1.935	1.921
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	408	484	366
5.5 Cultureel erfgoed	154	257	183
5.6 Media	474	647	498
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.504	3.725	3.113
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	787	1.023	472
7.2 Riolering	1.545	1.451	1.448
7.3 Afval	2.408	2.261	2.406
7.4 Milieubeheer	947	1.260	642
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	244	305	264
8.1 Ruimtelijke ordening	665	735	710
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	934	2.382	2.253
8.3 Wonen en bouwen	742	1.266	1.021
Totaal Lasten	17.747	21.252	18.301
Baten			
2.1 Verkeer en vervoer	128	50	13
5.1 Sportbeleid en activering	12	137	137
5.2 Sportaccommodaties	460	465	465
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	16	41	16
5.5 Cultureel erfgoed	29	27	27
5.6 Media	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	22	22	22
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	584	502	312
7.2 Riolering	2.104	2.054	2.054
7.3 Afval	2.542	2.859	3.025
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	96	130	130
8.1 Ruimtelijke ordening	42	6	6
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.058	2.392	2.263
8.3 Wonen en bouwen	601	632	632
Totaal Baten	7.697	9.316	9.101
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	1.992	6.875	113
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	1.627	5.302	0
Gerealiseerd resultaat	-9.686	-10.362	-9.087

Pijler 5 Middelen en Ondersteuning

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de organisatie, de financiering en de informatieveiligheid van de gemeentelijke huishouding. Het is het fundament onder de 4 inhoudelijke pijlers.

Effect in de samenleving

5.1. De gemeentelijke organisatie werkt zo efficiënt en effectief mogelijk en is in staat aan te sluiten bij de behoeften en wensen van inwoners en politiek.

5.2. De gemeente Aa en Hunze staat garant voor het zorgvuldig omgaan met informatieveiligheid en privacy.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.1.1 De gemeentelijke organisatie werkt, waar mogelijk, van buiten naar binnen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.1.1.1 De planning en control cyclus en de organisatie aansluiten op de nieuwe manier van werken en de nieuwe manier van sturen en monitoren.

Omschrijving (toelichting)

Om aan te blijven sluiten bij de veranderende samenleving is een andere werkwijze en een andere manier van sturen nodig. We geven invulling aan deze opgave door o.a. te experimenteren met andere werkwijzen en een ondersteunend planning en control instrumentarium.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Het zorgvuldig borgen van een vernieuwd planning en control-instrumentarium dat ondersteunend is aan de veranderende samenleving blijft ook in 2021 belangrijk. We zijn continu aan het verbeteren en dit proces is om deze reden nooit af. Leerpunten die we meenemen naar 2021 zijn dat we tijd moeten inruimen om te evalueren, bij te stellen, te experimenteren. Dit vraagt blijvend om aandacht voor houding en gedrag van de medewerkers in de organisatie. Daarbij werkt de organisatie van buiten naar binnen; reden om ook in 2021 tijd en aandacht te hebben voor de buitenwereld (inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties). Zowel aan de organisatiekant (inhoud van de stukken, flexibiliteit) als aan de bestuurlijke kant (erop vertrouwen, loskomen van de oude cyclus) is nog een slag te maken. In februari 2021 is de sturingsmonitor het eerste document dat moet worden opgeleverd. Deze moet meer aansluiten bij de behoefte vanuit raad en college, maar ook bij de organisatie en de buitenwereld. Andere aandachtspunten voor 2021 zijn de implementatie van AndersOmDoen (o.a. de gesprekscyclus en de mandaat- en budgetregeling) en de rechtmatigheidsverantwoording.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

5.1.1.2 Uitvoering geven aan 'Aa en Hunze stroomt!'

Omschrijving (toelichting)

In 2016 zijn we gestart met het organisatiebrede ontwikkelingstraject "Aa en Hunze Stroomt!" met als doel om de effectieve en efficiënte organisatie te zijn die voldoet aan de wensen en behoeften van inwoners en politiek. Na 3 jaar ontwikkelen, coachen en opleiden komen we nu in de fase van borging en vertaling in het gehele P&O-instrumentarium. De gekozen aanpak om in het werk aan het werk te gaan en via de lijn van de teams, het management én de individuele medewerker de gewenste andere manier van werken concreet te maken werpt zijn vruchten af.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Na de ontwikkelfase volgt nu de borging door o.a. het opstellen van het nieuwe personeelsbeleid waarin "regie op eigen loopbaan" centraal zal staan. We blijven inzetten op de ontwikkeling van medewerkers om zo hun talenten te benutten (o.b.v. Discover). Daarnaast gaan we in 2021 aan de slag met duurzame inzetbaarheid.

We blijven op andere manieren werken, ook als gevolg van het Coronavirus. En we willen stappen zetten in participatie, bijvoorbeeld door daar stevig op in te zetten in het project Omgevingswet. Een ander aandachtspunt voor 2021 is de flexibele inzet van medewerkers.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

5.1.1.3 Doorontwikkeling sturing en regie. We doen dit in samenspraak met partners en inwoners door in co-creatie de indicatoren en het maatschappelijk effect te bepalen

Omschrijving (toelichting)

De nieuwe planning en control cyclus moet dienen als sturingsinstrument, er moet gestuurd worden op resultaten en effecten in de samenleving. Informatie wordt verstrekt op hoofdlijnen en de inhoud staat voorop; van tellen naar vertellen.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2020 is de eerste Sturingsmonitor opgeleverd. Hierbij worden op pijler niveau (vanuit de begroting) de doelen en de activiteiten benoemd waarbij we een jaar terug kijken (voorheen jaarverslag) en een jaar vooruit (voorheen kadernota). Het doel is om een goede prognose van de financiële positie over het afgelopen jaar te maken zodat we weten waar mogelijkheden en onmogelijkheden liggen ten aanzien van nieuw beleid en wijzigingen in beleid. Dit alles om maximaal te sturen op het maatschappelijk effect. De raad kan vervolgens het college de opdracht geven om, dat wat er nog nodig is om de beschreven doelen te behalen, te verwerken in de begroting van het volgende jaar. De sturingsmonitor is door de gemeenteraad in 2020 aangehouden omdat deze nog onvoldoende uitgewerkt was. In februari 2021 wordt de volgende sturingsmonitor opgeleverd waar de opmerkingen van college en raad in verwerkt zijn. Ook zal de sturingsmonitor dan over de volle breedte zijn gevuld

en moet het sturingsinformatie bieden, zowel kwalitatief als financieel. De uitkomsten van de denktank sociaal domein worden ook meegenomen.

Naast de sturingsmonitor gaan we verder met het bouwen van instrumenten waarop actueel de voortgang is te volgen en zullen bestaande instrumenten worden uitgebreid. We gaan door met experimenteren en met de signaleringsoverleggen.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[5.1.1.4 De Omgevingswet integraal oppakken in samenhang en in co-creatie met de samenleving.](#)

Omschrijving (toelichting)

Met de invoering van de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling samenvoegen en eenvoudiger maken. Zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. Vanaf 2020 bereiden wij ons voor op deze nieuwe taak. We zijn in 2020 gestart met de pilot Avebe-omgevingswet met als doel een volledige aanvraag omgevingsvergunning en de vaststelling van een ontwerp bestemmingsplan/omgevingsplan voor te bereiden. Vooralsnog gaan we uit van de invoeringsdatum van 1 januari 2022.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De invoering van de Omgevingswet pakken wij op via de vier sporen: digitaal stelsel, vertaling wet en regelgeving, de omgevingsvisie en anders werken. We inventariseren alle geldende verordeningen en stellen een koersdocument op waarin we onze ambities vastleggen. Een raads werkgroep gaat helpen bij het inventariseren van de specifieke behoeften en ambities van de raad.

Met de invoering van de Omgevingswet wordt ook het bevoegd gezag voor de bodemtaken overgedragen van de provincie naar de gemeenten. Gemeenten worden verantwoordelijk voor alle activiteiten in de vaste bodem, waaronder het saneren van verontreinigde bodems en het opruimen van nieuwe verontreinigingen (zogenaamde toevalsvondsten). Samen met de provincie Drenthe en de RUD Drenthe bereiden we ons voor op deze nieuwe taak.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[5.1.1.5 Doorontwikkelen van de buitendienst](#)

Omschrijving (toelichting)

Wij vinden het belangrijk dat Inwoners zoveel mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving en financieel onafhankelijk zijn. Ook inwoners die moeilijk aan het werk kunnen komen. We bieden hun onder andere werk in het onderhoud van de openbare ruimte.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Binnen het project Beheer Openbare Ruimte (BOR) is een implementatieplan opgesteld. Dit plan wordt uitgevoerd waardoor de buitenteams en kernteams samen werken aan het onderhoud van de openbare ruimte. In 2021 wordt ingezet op monitoring van de kritische prestatie indicatoren (kpi's) en de werkprocessen en is er extra aandacht voor scholing van de medewerker. Daarnaast willen we met externe communicatie ook zorgen voor draagvlak in de samenleving.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

5.1.1.6 Aanpak vervolg medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO).

Omschrijving (toelichting)

De organisatie en de manier waarop we ons werk doen is de afgelopen jaren flink veranderd. Het is daarom een goed moment voor een nieuw ijkpunt in mate van tevredenheid van de medewerkers. We willen weten waar we nu staan, wat er goed gaat en hoe we verdere verbeteringen kunnen creëren. Om deze reden is oktober 2020 een Medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd. Het onderzoek is belegd bij Effectory, een extern en ervaren onderzoeksbureau. Hiermee waarborgen we de privacy en onafhankelijkheid van het onderzoek. Eind november 2020 zijn de resultaten beschikbaar, waar we als organisatie vervolgens mee aan de slag gaan om deze op een goede manier te borgen en opvolging te geven.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In het eerste half jaar van 2021 geven wij uitvoering aan de acties die voortvloeien uit het Medewerkerstevredenheidsonderzoek dat we eind 2020 hebben uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

5.1.1.7 De lange termijn agenda (LTA) optimaliseren

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het programma AndersOmDoen is gekeken naar het werkproces rondom de Lange Termijn Agenda (LTA). In 2020 zijn de eerste verbeteringen rondom de LTA doorgevoerd en zijn nieuwe wensen ontstaan. De komende periode nemen we de bestuurlijke besluitvormingsprocessen door met als doel deze effectiever en efficiënter te maken. Als onderdeel daarvan zullen we ook LTA verder optimaliseren.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 werken we toe naar de situatie waarbij, onder andere op basis van de begroting, een LTA gemaakt wordt voor het gehele jaar. Ontwikkelingen binnen deze LTA komen aan de orde tijdens portefeuillehoudersoverleggen en waar nodig kan de planning aangepast worden. Op deze manier draagt de LTA als sturingsinstrument bij aan een effectiever en efficiënter bestuurlijk besluitvormingsproces.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 30-09-2021

5.1.2 De financiële positie van de gemeente blijft gezond.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.1.2.1 De bestuursrapportage draagt bij aan het verkrijgen van inzicht en het tijdig kunnen bijsturen.

Omschrijving (toelichting)

We werken continu aan verbetering van de bedrijfs- en sturingsinformatie. In de organisatie wordt gewerkt met realtime informatie, kwaliteit- en voortgangsrapportages. Aangevuld met analyses worden dat bestuursrapportages.

Tijd (toelichting)

In 2021 introduceren we een nieuwe instrument binnen de P&C cyclus: de bestuursrapportage. De rapportage zal inzicht geven in verschillende behoeften. Zo wordt er onderscheid gemaakt tussen operationele, tactische en strategische informatie. Ook wordt er gekeken naar de manier waarop deze informatie wordt aangeleverd en getoond. We willen naar een realtime en een periodieke rapportage waarbij oog is voor actualiteit en betrouwbaarheid die afgestemd is op de doelgroep. Zo zal het management worden geïnformeerd over de bedrijfsvoering en zal college en raad worden geïnformeerd over de voortgang van de ambities zoals genoemd in de begroting.

Eind 2020 zal de eerste bestuursrapportage in nieuwe vorm aan het managementteam en college worden opgeleverd. Begin 2021 zal deze ook ter informatie naar de raad gaan.

Momenteel wordt informatie op verzoek, of bij ernstige afwijkingen, naar het management, het college en de raad verzonden.

Portefeuillehouder: Co Lambert

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

5.2.1 Het borgen van informatieveiligheid en privacy

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.2.1.1 Het informatiebeleidsplan wordt herzien en zal jaarlijks worden herijkt.

Omschrijving (toelichting)

Het informatiebeleidsplan geeft de koers aan en beschrijft de kaders voor het inrichten van de informatievoorziening. In het informatiebeleidsplan staan ontwikkelingen die op ons af komen zoals bijvoorbeeld de toename van de digitale dienstverlening of de invoering van de omgevingswet. Daarnaast staan er projecten in die moeten worden uitgevoerd zoals bijvoorbeeld het digitaliseren van de gemeentelijke bouwdoosiers of het genereren van stuurinformatie in het sociaal domein. Door de steeds snellere (technologische) ontwikkelingen wordt de planning van het informatiebeleidsplan jaarlijks herijkt.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

Afhankelijk van alle ontwikkelingen in het vakgebied zal eind 2021 de planning van het informatiebeleidsplan worden herijkt. Hierbij wordt gekeken vanuit een aantal perspectieven zoals de dienstverlening, ontwikkelingen in de maatschappij, de bedrijfsvoering en vanuit het perspectief van college en bestuur.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[5.2.1.2 De maatregelen uit het informatiebeleidsplan worden uitgevoerd.](#)

Omschrijving (toelichting)

In het informatiebeleidsplan staan diverse activiteiten die bijdragen aan het verbeteren van de in- en externe informatievoorziening.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

In 2021 vervangen we stapsgewijs ons (zaak)systeem dat zorgt voor de dienstverlening richting onze burgers en bedrijven. De processen voor vergunningverlening, handhaving en toezicht worden apart geïmplementeerd in een nieuw aan te schaffen VTH systeem. Dit is noodzakelijk om tegemoet te komen aan de eisen van de nieuwe omgevingswet waaronder het aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingsvergunningen (DSO). Het bestaande niveau van dienstverlening blijft tijdens de vervanging gehandhaafd. Daarnaast gaan we het mogelijk maken om bouwdoSSIers digitaal op te vragen. De aandacht voor de kwaliteit van onze gegevensverzamelingen in 2021 blijft onverminderd hoog. Dit is noodzakelijk om de juiste informatie te genereren voor interne werkprocessen maar ook voor externe informatiebehoeftes. Bijvoorbeeld voor crisissituaties.

Door de ontwikkelingen in de markt, versterkt door het coronavirus, zijn we massaal digitaal (thuis) gaan werken. Deze manier van werken blijft bestaan. Via 'office 365' is het mogelijk om vanuit een willekeurige plaats te werken. Belangrijk hierbij is dat onze medewerkers opgeleid zijn/blijven en de geautomatiseerde middelen op een correcte en veilige manier worden gebruikt.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

[5.2.1.3 Er is aandacht voor informatieveiligheid en privacy](#)

Omschrijving (toelichting)

Beveiliging van gegevens is van groot belang voor de bedrijfsvoering van de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting om op een zorgvuldige wijze om te gaan met persoonsgegevens.

Tijd (toelichting)

Doorkijk 2021 e.v.

De gemeente blijft de komende jaren veel aandacht besteden aan informatieveiligheid en privacy. De gemeente wil blijven voldoen aan de uitgangspunten van de 'baseline informatieveiligheid overheid' (BIO) en treft hiervoor de juiste beveiligingsmaatregelen. Dit alles heeft tot doel om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijk van onze gegevens te waarborgen.

Daarnaast zorgen we ervoor dat informatieveiligheid en privacy onder de aandacht blijven bij de medewerkers. Dit doen we bijvoorbeeld door iedere genomen maatregel breed te communiceren en uit te leggen.

Portefeuillehouder: Anno Wietze Hiemstra

Startdatum: 01-01-2021 Einddatum: 31-12-2021

Beleidsindicatoren

Totaaloverzicht beleidsindicatoren

Verbonden partijen

Verbonden partijen

In de paragraaf Verbonden partijen vindt u een totaalijst met partijen waarmee Aa en Hunze banden is aangegaan ter behartiging van bepaalde publieke belangen. Er zijn geen verbonden partijen die bijdragen aan de pijler Middelen en Ondersteuning.

Wat mag het kosten?

De cijfers in de kolom begroting 2021 zijn exclusief de ramingen voor de incidentele en structurele beleidsvoornemens en ontwikkelingen uit het begrotingsvoorstel 2021. De effecten van deze voorstellen worden meegenomen bij de eerste begrotingswijziging 2021.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	R2019	Begroot 2020 incl wijz	B2021
Lasten			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	426	357	312
0.4 Overhead	8.786	8.899	7.279
0.5 Treasury	-260	-278	-117
0.61 OZB woningen	69	0	116
0.62 OZB niet-woningen	38	0	35
0.64 Belastingen overig	2.187	2.454	2.191
0.8 Overige baten en lasten	29	162	219
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	26	26
Totaal Lasten	11.276	11.620	10.061
Baten			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	46	56	31
0.4 Overhead	371	379	355
0.5 Treasury	458	267	305
0.61 OZB woningen	4.082	3.314	3.314
0.62 OZB niet-woningen	315	1.088	1.088
0.64 Belastingen overig	1.806	1.882	1.882
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	37.019	36.014	35.554
0.8 Overige baten en lasten	0	193	194
Totaal Baten	44.097	43.191	42.721
Onttrekkingen			
0.10 Mutaties reserves	7.005	5.061	11
Stortingen			
0.10 Mutaties reserves	3.142	2	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-177	0	0
Totaal Stortingen	2.965	2	0
Gerealiseerd resultaat	36.861	36.631	32.671

Hoofdpijnen

Ontwikkelingen en financiële uitgangspunten

Ontwikkelingen en financiële uitgangspunten

In dit onderdeel gaan we in op het begrotingsresultaat, de actuele financiële positie 2021-2024 (op hoofdlijnen), de Vrije Algemene Reserve (VAR), gemeentelijke lastendruk, enkele belangrijke financiële ontwikkelingen en de financiële uitgangspunten. Hierna volgen de raadsvoorstellen en vaststelling van de begroting 2021. En tot slot de meerjarenbegroting 2021-2024. Op basis van deze hoofdlijnen kunt u zich een goed beeld vormen van de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen.

In het onderdeel 'Ambities' heeft u onze ambities en beleidsvoornemens per pijler kunnen zien. In dit onderdeel treft u de inhoudelijke onderbouwing aan van de verschillende beleidsvoornemens. Tevens vindt u hier de samenvatting van de financiële positie van onze gemeente, met daarbij inbegrepen de financiële vertaling van de verschillende beleidsvoornemens.

Begrotingsresultaat

Zoals in de aanbiedingsbrief geschreven, is de begroting 2021 structureel sluitend. Dit lijkt, zoals gezegd, positief maar enige voorzichtigheid is op zijn plaats gezien de grote ontwikkelingen die nog op ons afkomen zoals in het sociaal domein, de herverdeling van het gemeentefonds en de ontwikkelingen op het terrein van duurzaamheid. Deze ontwikkelingen baren ons wel zorgen en daar staan wij als gemeente niet alleen in. Ook uit reacties van gemeenten en VNG blijkt dat er (grote)zorgen zijn met name op het gebied van de rijksmiddelen voor het sociaal domein. Deze zijn in totaliteit onvoldoende om de toenemende kosten van met name de jeugdzorg te kunnen bekostigen.

Actuele financiële positie 2021-2024

Hieronder is het resultaat van de actuele meerjarenbegroting weergegeven. De overzichten geven inzicht in het structurele verloop van de begroting en de incidentele incidentele mutaties. Voor een toelichting op de verschillende onderdelen verwijzen wij naar: 'Meerjarenbegroting 2021-2024'.

In het onderstaande overzicht wordt het resultaat van de structurele mutaties en het actuele begrotingsresultaat weergegeven. Het resultaat wordt toegevoegd aan de VAR.

Structurele mutaties	2021	2022	2023

Saldo begroting voorafgaand jaar	-37.000	1.568.000	788.000
<i>Mutaties t.o.v. saldo:</i>			
Nieuwe ambities	-642.000	-	-35.000
Ambities uit FMP begroting 2020	-100.000	-25.000	-
Prijsonwikkeling	-609.000	-544.000	-595.000
Gemeentefonds	2.678.000	1.036.000	100.000
Overige mutaties	278.000	253.000	78.000
Verwacht herverdeeffect Algemene uitkering	-	-1.500.000	-
Actueel begrotingsresultaat	1.568.000	788.000	336.000

Onderstaand het overzicht van het totaal van de incidentele mutaties voor de periode 2021-2024. Het totaal van de incidentele ambities wordt onttrokken aan de VAR.

Incidentele mutaties	2021	2022	2023
Nieuwe ambities	-1.696.000	-750.000	-250.000
Ambities uit FMP begroting 2020	-1.620.000	-1.399.000	-25.000
Gemeentefonds	-	-	-
Totaal incidenteel mutaties	-3.316.000	-2.149.000	-275.000

VAR

Incidenteel nieuw beleid

De voorstellen zoals in deze begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024 zijn opgenomen, leiden tot een onttrekking aan de VAR van afgerond € 5,7 miljoen. Dit is de optelling van het totaal van de incidentele mutaties voor de jaren 2021 t/m 2024 van respectievelijk € 3.316.000, € 2.149.000, € 275.000 en € 0.

Door het incidenteel toevoegen van het jaarlijks structureel begrotingsresultaat van in totaal € 2,8 miljoen (optelling van de bedragen van het actueel begrotingsresultaat 2021 t/m 2024 voor respectievelijk € 1.568.000, € 788.000, € 366.000 en € 86.000) wordt per saldo € 2,9 miljoen (€ 2,8 miljoen - € 5,7 miljoen) aan de VAR onttrokken. We komen uit op een verwachte stand van de VAR per 31 december 2024 van afgerond € 3,7 miljoen.

VAR in relatie tot de WAR

In 2014 is de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing geactualiseerd, waarbij de effecten van de ontwikkelingen van dat moment op het weerstandsdeel van de algemene reserve (WAR) inzichtelijk zijn gemaakt. De verwachte stand van de WAR is per eind 2021 € 5,7 miljoen.

Hieronder is de prognose van het verloop van de VAR weergegeven:

Verloop Vrije algemene reserve (VAR)

Omschrijving	2021	2022	2023
(bedragen x € 1.000)			
Geprognosticeerde stand per 1 januari	6.663	4.915	3.554
Storting	1.568	788	336

Onttrekking	3.316	2.149	275
Geprognosticeerde stand per 31 december	4.915	3.554	3.615

Gemeentelijke lastendruk

We streven er al jaren naar om de gemeentelijke lasten voor inwoners binnen de perken te houden. Tot en met belastingjaar 2019 is dit gelukt. In de tabel is te zien dat de lastendruk per inwoner gelijk blijft tot en met het jaar 2019. Conform eerdere besluitvorming is voor 2021 een trendmatige verhoging van 1,5% op het OZB tarief toegepast. Daarnaast is er sprake van kostenverhoging voor het ophalen en verwerken van kunststoffen en vermarkting van PMD (plastic verpakkingen, metalen (blikjes) en drinkpakken) en het teruglopen van de vergoeding hiervoor, waardoor het tarief voor de afvalstoffenheffing voor 2021 aanzienlijk stijgt. Door in te zetten op het actualiseren van het afvalbeleid willen we deze kostenverhoging terugdringen. (zie activiteit 4.2.2.7).

In de tabel hieronder wordt dit zichtbaar door een verhoging van de lastendruk per inwoner van € 36,- (10,6%) ten opzichte van 2020. In onderstaande tabellen hebben we de gemeentelijke lastenontwikkeling in de afgelopen jaren weergegeven.

Lokale lastendruk

Jaar	inwoners	afval	riool	ozb	totaal	per inwoner
2018	25.300	1.997.000	2.093.000	4.270.000	8.360.000	330
2019	25.385	2.003.000	2.071.000	4.301.000	8.375.000	330

2020	25.556	2.155.000	2.051.000	4.402.000	8.608.000	337
2021	25.445	2.543.000	2.051.000	4.517.000	9.111.000	373
Jaar	Soort huishouding/ woning	Afval	Riool	OZB	Totaal	
2018	Huurwoning, eenpersoonshuishouding	153	0	0	153	
	Eengezinswoning, gemiddelde WOZ-waarde	203	167	272	642	
	Villa, WOZ waarde € 1,0 miljoen	203	270	1.265	1.738	
2019	Huurwoning, eenpersoonshuishouding	153	0	0	153	
	Eengezinswoning, gemiddelde WOZ-waarde	203	172	272	647	
	Villa, WOZ waarde € 1,02 miljoen	203	441	1.261	1.905	
2020	Huurwoning, eenpersoonshuishouding	163	0	0	163	
	Eengezinswoning, gemiddelde WOZ-waarde	216	159	275	650	
	Villa, WOZ waarde € 1,07 miljoen	216	432	1.276	1.924	
2021	Huurwoning, eenpersoonshuishouding	190	0	0	190	
	Eengezinswoning, gemiddelde WOZ-waarde	253	159	272	684	
	Villa, WOZ waarde € 1,11 miljoen	253	432	1.263	1.948	

Voor de eengezinswoning is gerekend met de gemiddelde WOZ waarde van in 2018 €215.000, in 2019 €220.000, in 2020 €231.000 en in 2021 € 240.000. Voor de villa is gerekend met een WOZ waarde van in 2018 €1,0 miljoen, in 2019 €1,020 miljoen, in 2020 €1,071 miljoen en in 2021 € 1,11 miljoen.

Financiële ontwikkelingen

Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen weergegeven die (mogelijk) een grote impact hebben op de financiële positie van onze gemeente. Het gaat hierbij om de ontwikkelingen in het sociaal domein, de gevolgen van het Coronavirus COVID-19 en de ontwikkelingen in (en herverdeling van) het gemeentefonds.

Sociaal domein

Na de transitie binnen het sociaal domein ligt nu de aandacht op de transformatie. Daarbij sluiten we aan op de leefwereld van onze inwoners. Na de tekorten op de jeugdzorg in 2018 en 2019 en het verwachte tekort in 2020 ad € 1,5 miljoen moeten we concluderen dat we deze taak niet binnen de beschikbare rijksmiddelen kunnen uitvoeren. We vragen hiervoor dan ook in 2021 en 2022 extra incidentele middelen. In 2021 gaat het om € 1,0 miljoen en in 2022 om € 0,5 miljoen. We streven er naar dan in 2023 weer binnen de rijksmiddelen te blijven. In het onderdeel 'ambities incidenteel' lichten we toe met welke maatregelen we dat denken te bereiken. Daarnaast vragen we ook extra incidentele middelen om de transformatie te laten slagen. Om meer grip te krijgen op de kostenontwikkeling binnen het sociaal domein gaan we verder werken aan de versterking van het voorliggend veld en een andere manier van werken sociaal domein breed. Ook vragen we extra incidentele middelen voor Sturing en Regie om nog beter zicht te krijgen op het Sociaal Domein. Er zijn echter nog steeds zorgen voor de toekomst, omdat we vooralsnog geen extra structurele middelen ontvangen van het rijk. Wel is de periode waarover we incidentele middelen voor jeugdzorg ontvangen verlengd met één jaar. In 2022 wordt macro door het Rijk nog eens € 300 miljoen beschikbaar gesteld (septembercirculaire 2020). Naar verwachting zal dit voor Aa en Hunze een bedrag ad ca. € 0,3 miljoen betekenen. Dit is nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting. De overgang van de functie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang van centrumgemeente naar individuele gemeenten en de herziening/herverdeling van het gemeentefonds zijn ontwikkelingen waarvan de financiële gevolgen op dit moment nog niet zijn in te schatten. Dit monitoren we nauwgezet.

Gevolgen Coronavirus COVID-19

Alle overheden spannen zich gezamenlijk in om de gevolgen van de coronacrisis te bestrijden. Financieel krijgen we als gemeente te maken met extra kosten en minder inkomsten. Tussen het Rijk en de mede overheden zijn afspraken gemaakt over een aanvullend 2e compensatiepakket coronacrisis (d.d. 31 augustus 2020). De financiële vertaling van dit compensatiepakket vindt plaats in de septembercirculaire 2020. Naar verwachting werkt dit budgettair neutraal uit.

De economische en sociale gevolgen van de coronacrisis vragen om bijzondere maatregelen die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van gemeenten. De aard, omvang en duur deze gevolgen voor de meerjarenbegroting zijn in dit stadium van de crisis nog niet vast te stellen. Hiervoor zijn daarom geen bedragen opgenomen in de begroting 2021.

Financiële uitgangspunten

Hieronder treft u de (geactualiseerde) financiële uitgangspunten op basis waarvan de begroting is vastgesteld :

-
1. We streven naar een structureel sluitende begroting voor 2021 dan wel een structureel sluitende meerjarenbegroting 2022 - 2024. Hierbij worden structurele lasten structureel geraamd.
 2. We baseren de begroting op de laatst gepubliceerde mei-circulaire en zorgen voor een realistische raming van de algemene uitkering waarbij structurele ruimte wordt gecreëerd voor het opvangen van onverwachte gebeurtenissen. Het weerstandsvermogen moet voldoende zijn om de onzekerheden en risico's op te vangen.
 3. Het Weerstandsdeel Algemene Reserve (WAR) behoudt een ondergrens van € 5,7 mln. De Vrije Algemene Reserve (VAR) behoudt een ondergrens van € 3,0 mln.
 4. We willen Rijksregelingen uitvoeren met rijksmiddelen, zonder 'plus': de decentralisaties in het Sociaal Domein (Begeleiding (AWBZ/Wmo), Jeugdzorg en Participatiewet) worden budgettair neutraal in de begroting verwerkt. De basis van de toerekening vanuit de Algemene Uitkering naar de decentralisatie-taken blijft daarbij in stand en er vindt geen ontschotting plaats tussen de verschillende taken.
 5. Tijdens het proces van het opstellen van de begroting komen we tot een integrale afweging of een aanvullende bezuinigingstaakstelling noodzakelijk is.
 6. De (eventuele) taakstellende bezuinigingen in het eerstvolgende begrotingsjaar worden concreet ingevuld.
 7. Bij het niet (kunnen) realiseren van een bezuinigingstaakstelling op een taakveld binnen een pijler dient bij voorkeur primair binnen dezelfde pijler een alternatief te worden gevonden. Indien dit niet mogelijk is, dan dient een alternatief te worden gevonden door integrale afweging binnen alle pijlers (procesafpraak).
 8. Bij het opvoeren van nieuw beleid / nieuwe wensen dient dekking te worden aangegeven voor hetzelfde begrotingsjaar. Of aangegeven dient te worden welk oud beleid plaats maakt voor het nieuwe.
 9. De toevoegingen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds die we van de rijksoverheid ontvangen voor specifieke beleidsvelden/intensiveringen (de zgn. taakmutaties) worden in principe niet omgezet in 'stelposten' voor de bedoelde beleidsterreinen/intensiveringen.
 10. Inkomstenontwikkeling: er wordt uitgegaan van een verhoging van de tarieven (niet zijnde belastingen) met het geldende prijsindexcijfer voor overheidsconsumptie, netto materieel (trendmatige verhoging) uit de meest recente circulaire. Uitzonderingen hierop zijn de tariefsverhogingen die onderdeel zijn van het bezuinigingstraject. Voor de kostenontwikkeling wordt uitgegaan van datzelfde prijsindexcijfer met uitzondering van de loonontwikkeling. Daarvoor wordt het prijsindexcijfer voor overheidsconsumptie, beloning werknemers gebruikt zoals dat bekend is op het moment van opstellen van de (werk)begroting.

-
11. De onroerende zaakbelastingen, de forensenbelasting, de toeristenbelasting, het rioolrecht en de afvalstoffenheffing volgen niet de systematiek onder punt 10 genoemd, waarbij voor rioolrecht en afvalstoffenheffing een kostendeckend tarief wordt gehanteerd en het college voor de belastingen een afzonderlijk voorstel doet.

Conclusie

Zoals gezegd is er sprake van een sluitende begroting 2021. Dit was en is geen vanzelfsprekendheid in de huidige tijd.

Voorstellen begroting 2021

Aan uw raad wordt voorgesteld:

1. De 'Financiële uitgangspunten', zoals opgenomen in onderdeel 'Ontwikkelingen en financiële uitgangspunten', vast te stellen.
2. De inhoud van de onderdelen 'Actuele financiële positie 2021-2024', 'VAR', 'Gemeentelijke lastendruk' en' uit 'Ontwikkelingen en financiële uitgangspunten' voor kennisgeving aan te nemen.
3. De beleidsbegroting 2021 vast te stellen.
4. Van de financiële begroting en de meerjarenbegroting 2021-2024 de jaarschijf 2021 vast stellen en de overige jaarschijven voor kennisgeving aannemen.
5. De 'Bij 1^e begrotingswijziging 2021 beschikbaar te stellen budgetten' vast te stellen.
6. In te stemmen met de voorgestelde resultaatbestemming. Het betreft een onttrekking van per saldo in totaal € 158.000 aan de diverse reserves ten gunste van de exploitatie (zie van de Financiële begroting het onderdeel 'Lasten en baten per pijler').

12 november 2020

College van burgemeester en wethouders gemeente Aa en Hunze

Anno Wietze Hiemstra (burgemeester), Henk Heijerman , Bas Luinge, Co Lambert (wethouders),
Marleen Tent (gemeentesecretaris/ algemeen directeur).

de secretaris,

de burgemeester,

mr. M. Tent

dhr. A.W. Hiemstra

Vaststelling begroting 2021

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Aa en Hunze in de
openbare vergadering van 12 november 2020.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw mr. E.P. van Corbach

de heer A.W. Hiemstra

Meerjarenbegroting 2021-2024

De begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024 zijn opgesteld aan de hand van de herijkte toekomstvisie 2015-2025, het collegeprogramma 2018-2022 en de sturingsmonitor 2020.

Begroting 2021

De begroting 2021 is structureel in evenwicht met een actueel begrotingsresultaat van afgerond € 1.568.000. Dit bedrag wordt incidenteel in de VAR gestort.

We onttrekken in 2021 een bedrag ad afgerond € 3,3 miljoen aan de VAR ter dekking van de incidentele ambities.

Per saldo wordt een bedrag van € 1,7 miljoen aan de VAR onttrokken.

Meerjarig

De meerjarenbegroting 2024 heeft een structureel overschot van € 86.000. Incidenteel wordt in de jaren 2022 t/m 2024 in totaal een beslag op de VAR gelegd van per saldo € 1,2 miljoen (€ 1,2 miljoen storting van het actuele begrotingsresultaat en € 2,4 miljoen onttrekking incidentele mutaties).

Meerjarenbegroting 2021 - 2024

	2021	2022	2023	2024
STRUCTURELE MUTATIES				
Saldo begroting voorafgaand jaar	-37.000	1.568.000	788.000	336.000
<i>Mutaties t.o.v. saldo:</i>				
Nieuwe ambities	-642.000	-	-35.000	-40.000
Ambities uit fmp begroting 2020	-100.000	-25.000	-	-
Prijsonwikkeling	-609.000	-544.000	-595.000	-606.000
Gemeentefonds	2.678.000	1.036.000	100.000	400.000
Overige mutaties	278.000	253.000	78.000	-4.000
Verwacht herverdeeffect Algemene Uitkering	-	-1.500.000	-	-
Actueel begrotingsresultaat	1.568.000	788.000	336.000	86.000

	2021	2022	2023	2024
INCIDENTELE MUTATIES				
Nieuwe ambities	-1.696.000	-750.000	-250.000	-
Ambities uit fmp begroting 2020	-1.620.000	-1.399.000	-25.000	-
Gemeentefonds	-	-	-	-
Totaal incidentele mutaties	-3.316.000	-2.149.000	-275.000	-

Ambities structureel

Bij dit onderdeel zijn de structurele lasten van de nieuwe ambities opgenomen die voortvloeien uit de herijkte strategische toekomstvisie, het collegeprogramma 2018-2022 en de actuele ontwikkelingen.

Ambities structureel

Nr.	Pijler	Omschrijving beleidsvoornemen	2021	2022	2023	2024
		<i>nieuwe ambities</i>				
1	2	Vorbereidingskrediet renovatie obs PWA Eext	-			
2	2	Attenta bijdrage	-35.000			
3	3	Toeristische informatievoorziening en regiopromotie	-80.000			
4	4	Wegenonderhoud	-127.000			
5	4	Fietsverbinding langs N34 naar Bosweg	-5.400			
6	4	Fietsverbinding Nijslootweg Gieten	-4.500			
7	4	Groenonderhoud begraafplaatsen Eext en Annerveen	-12.000			
8	4	Ecologisch bermbeheer	-18.000			
9	4	Structureel bomenonderhoud	-200.000			
10	4	Beschoeiing Grevelingskanaal			-34.500	-40.000
11	div	Gemeenschappelijke regelingen	-160.000			
			-642.000		-35.000	-40.000
		<i>Ambities uit fmp begroting 2020</i>				
12	4	Onkruidbestrijding op verhardingen, straatvegen en kolken reinigen	-100.000			
13	5	MJOP gebouwen duurzamer oppakken		-25.000		
			-100.000	-25.000		
		Totaal	-742.000	-25.000	-35.000	-40.000

Toelichting ambities structureel

Ad 1. Vorbereidingskrediet renovatie obs PWA Eext

Het schoolbestuur heeft voor het Huisvestingsprogramma een aanvraag ingediend voor een vorbereidingskrediet. De aanvraag is bedoeld om in 2021 te

kunnen starten met het voorbereidingsproces voor onderzoek naar renovatie/ nieuwbouw van obs Prins Willem Alexander in Eext. Voorgesteld wordt een krediet van € 100.000 beschikbaar te stellen. De structurele lasten van € 3.000 worden ten laste gebracht van het exploitatiebudget onderwijshuisvesting.

Ad 2. Bijdrage stichting Attenta

De door stichting Attenta gevraagde subsidie over 2021 is hoger dan het bedrag waarmee in de gemeentelijke begroting 2021 rekening is gehouden. Dit wordt veroorzaakt doordat de CAO stijging ad 3,25% waarmee stichting Attenta voor haar personeel te maken heeft, hoger is dan het percentage prijscompensatie waar binnen de gemeentelijke begroting rekening mee is gehouden. Het verschil bedraagt € 35.000 en wordt nu als onoverkomelijk meegenomen.

Ad 3. Toeristische informatievoorziening en regiopromotie

In het Hondsrugoverleg van 5 februari 2020 is bestuurlijk de intentie uitgesproken om gezamenlijk de regio Hondsrug Drenthe uit te bouwen tot een sterke en succesvolle toeristische regio. Hierin is de Toeristisch Regisseur, met kennis van marketing en branding in samenwerking met de Hondsruggemeenten van vitaal belang voor het sterker maken van de gemeente Aa en Hunze en de Hondsrug als regio. Binnen de structurele budgetten van EZ en RT is geen ruimte om deze extra taak uit te voeren. Voorgesteld wordt een bedrag van € 80.000 op te nemen voor het aanstellen van een Toeristisch Regisseur.

Ad 4. Wegenonderhoud

Door het onderhoud aan ons wegennet consequent uit te voeren volgens het kwaliteitsniveau Basis kunnen we stellen dat we de kwaliteit van ons wegennet goed op orde hebben. Het uitvoeren van het juiste onderhoud op het juiste moment, heeft er toe geleid dat in de laatste planperiode 2016-2020 de jaarlijkse gemiddelde storting met een bedrag van € 120.000 naar beneden kon worden bijgesteld. Uit de visuele wegininspectie voor het bepalen van de komende planperiode 2021-2025 blijkt dat dit voordeel niet doorgezet kan worden naar de nieuwe planperiode en dat de jaarlijkse structurele storting bijgesteld moet worden om blijvend aan het kwaliteitsniveau Basis te voldoen. Er van uitgaande dat de Raad het wegenbeleidsplan 2021-2025 gaat vaststellen met behoud van het kwaliteitsniveau Basis, dient de voorziening wegen met een jaarlijks bedrag van € 127.000 bijgesteld te worden. Op de korte termijn leidt het niet bijstellen van het bedrag tot achterstallig onderhoud. Om blijvend te voldoen aan het Beleidsuitgangspunt kwaliteitsniveau Basis geeft dit voor de lange termijn zwaardere onderhoudsmaatregelen en is daardoor kostenverhogend. Met het bijstellen van de onderhoudsbudgetten komen we weer op het niveau van de periode voor 2016.

Ad 5. Fietsverbinding langs N34 naar Bosweg

Langs de N34 ligt een parallel rijbaan die vanaf De Kremmer tot aan de Bosweg overgaat in een zandpad. Op dit gedeelte ontbreekt een vrij liggende fietspadverbinding. Het betreft een aanvulling op het fietsnetwerk Drentsche Aa. Kosten € 180.000. Kapitaallasten € 5.400 (afschrijvingstermijn 40 jaar, rentepercentage 0,5%). Voor de aanleg wordt BDU subsidie van de provincie gevraagd. De subsidie is maximaal 50%. Als de subsidie wordt toegekend wordt deze verrekend met de kosten.

Ad 6. Fietsverbinding Nijlslootweg Gieten

De Nijlslootweg gaat over in een zandpad, in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer. Door op dit gedeelte een fietsverbinding te maken met het fietspad vanaf Eexterhalte naar het Gasselterveld, ontstaat vanuit Gieten een recreatieve (verkorte) fietsroute door de Staatsbossen. Kosten € 150.000. kapitaallasten € 4.500 (afschrijvingstermijn 40 jaar, rentepercentage 0,5%). Voor de aanleg wordt BDU subsidie van de provincie gevraagd. De subsidie is maximaal 50%. Als de subsidie wordt toegekend wordt deze verrekend met de kosten.

Ad 7. Groenonderhoud begraafplaatsen Eext en Annerveen

Het betreft het overnemen van het totale groenonderhoud op de begraafplaats in Eext en het ondersteunen bij het uitvoeren van het groenonderhoud in Annerveen. De raad heeft in haar vergadering van 20 december 2018 besloten dat de gemeente het bestuur van de beide begraafplaatsen in de kosten voor het groenonderhoud gaat ondersteunen. Voor het regulier onderhoud van Eext gaat om een bedrag van € 10.000. In Annerveen gaat het om een bedrag van € 2.000. Het regulier onderhoud in Eext bestaat uit het maaien en bijmaaien van het gras, zowel het grote grasveld als tussen de graven, en het snoeien van de hagen rondom de begraafplaats. De Stichting die de begraafplaats in Annerveen beheert, besteedt het groenonderhoud (bestaande uit het maaien van het gras en het snoeien van de hagen) uit aan een hovenier.

Ad 8. Ecologisch bermbeheer

Ecologisch bermbeheer bevordert de biodiversiteit. Een hoge mate van biodiversiteit zorgt voor een natuurlijk evenwicht waarbij ziekten en plagen een kleinere kans tot ontwikkeling krijgen. Insecten krijgen meer ontwikkelingskansen (bij- en vlindervriendelijk handelen), waaronder de natuurlijke vijand van de eikenprocessierups. Daarnaast zorgt een soortenrijkere en bloemrijkere vegetatiesamenstelling in bermen voor een prettigere leefomgeving. We geven dit een impuls door materieel aan te schaffen waarmee we zelf een deel van het areaal ecologisch kunnen beheren. Dit geeft ons bovendien de mogelijkheid om inwonersinitiatieven te faciliteren. Hiervoor is aanschaf van materieel nodig met een structurele jaarlast (aanschaf € 90.000, kapitaallasten € 11.000). Daarnaast is een structureel budget nodig voor de storkosten van het maaisel: € 7.000. Totaal € 18.000.

Ad 9. Structureel bomenonderhoud

De gemeente Aa en Hunze is een groene gemeente waarbij bomen een kernkwaliteit zijn. We willen deze kernkwaliteit behouden. Bomen moeten jaarlijks worden onderhouden. De afgelopen jaren is het achterstallig onderhoud weggewerkt. Om niet opnieuw achterstanden op te lopen is met ingang van 2021 een structurele verhoging van het budget nodig van € 200.000. Doen we dit niet dan lopen we gelijk weer onderhoudsachterstand op. In 2020 was het voor de laatste keer toegestaan kosten voor bomenonderhoud incidenteel te dekken. Bomenonderhoud zijn structurele kosten die ook structureel gedekt moeten worden.

Daarnaast heeft de boomeigenaar zorgplicht. Zonder een substantiële verhoging van het structurele bomenonderhoud budget kan de gemeente niet aan de zorgplicht voldoen.

Ad 10. Beschoeiing Grevelingskanaal

Conform het meerjarenonderhoudsplan van het Grevelingskanaal moet de beschoeiing worden vervangen. De beschoeiing is in slechte staat. In 2023 voor een investeringsbedrag van € 900.000. Bij een afschrijvingstermijn van 30 jaar bedraagt de kapitaallast € 34.500. Voor 2024 staat een investering van €1.044.000 gepland. De kapitaallast van deze investering is afgerond € 40.000.

Ad 11. Gemeenschappelijke regelingen

De verschillende begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen stijgen uit boven de gemeentelijke ramingen hiervoor. Er is een bedrag ad € 160.000 benodigd om deze op elkaar af te stemmen. Er is sprake van een verplichte uitgaaf.

Ad 12. Onkruidbestrijding op verharding

Vanaf 2021 is er structureel € 100.000 nodig bovenop het huidige budget. Dit wordt veroorzaakt doordat chemische onkruidbestrijding verboden is. Alternatieve methoden kosten meer energie en tijd en zijn daardoor duurder.

Ad 13. Meerjaren Onderhoudsprogramma Gebouwen (MJOP) gebouwen duurzamer oppakken

In het MJOP van onze gemeentelijke gebouwen wordt nagenoeg nog geen rekening gehouden met het duurzamer uitvoeren van onderhoud en het terugdringen van de CO2 uitstoot. De komende jaren kan en zal hier meer aandacht aan moeten worden besteed. Te denken valt aan extra isolerende maatregelen, LED verlichting, luchtbehandeling met warmte terugwinning. Na het actualiseren van het MJOP in 2021 gaan we het groot onderhoud duurzaam uitvoeren, waardoor de jaarlijkse storting vanaf 2022 met structureel € 25.000 wordt verhoogd.

Ambities incidenteel

Bij dit onderdeel zijn de incidentele lasten van de ambities weergegeven die voortvloeien uit de herijkte strategische toekomstvisie, het collegeprogramma 2018-2022 en de actuele ontwikkelingen.

Ambities incidenteel

Nr.	Pijler	Omschrijving beleidsvoornemen	2021	2022	2023	2024
Nieuwe ambities						
1	1	Dorpenfestival 2021 (incl. zomersessie P10)	-57.000			
2	2	Extra uitgaven jeugdzorg	-1.000.000	-500.000		
3	3	Bouwtoezicht Windpark Oostermoer	-8.500			
4	4	Vervanging eiken klokkenstoel en herstelwerkzaamheden luidklok kerktoren Anloo	-30.000			
5	4	Vervanging stalen roeden molen Rolde	-50.000			
6	4	Cultuurnota, verlengen looptijd van de nota met 1 jaar	-50.000			
7	4	Achterstallig onderhoud watergangen	-101.250	-101.250	-101.250	
8	5	Doorontwikkeling buitendienst (BOR)	-149.000	-149.000	-149.000	
9	5	Sturing en regie	-250.000			
			-1.696.000	-750.000	-250.000	0
Ambities uit fmp begroting 2020						
10	1	Sponsoring	-15.000	-15.000		
11	1	Regio Deal	-205.000	-205.000		
12	2	JOGG	-10.000			
13	2	Samen maak je de route - leerbudget en experimenteren in het sociaal domein	-35.000	-25.000	-25.000	
14	2	Preventie, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid & mobiliteit	-240.000	-240.000		
15	2	IVN Natuur en Milieu educatie	-9.000	-9.000		
16	2	Inclusief beleid	-5.000	-5.000		
17	3	Toekomst vakantieparken	-300.000	-300.000		
18	3	Recreatie en Toerisme	-15.000			
19	4	Komgrenzen inrichten	-40.000	-40.000		
20	4	Schadelijke bermenplanten	-86.000			
21	4	Knelpunten in de openbare ruimte	-100.000	-100.000		
22	4	Duurzaamheid en Energietransitie	-250.000	-250.000		
23	4	Steenuil	-10.000	-10.000		

24	5	Invoering Omgevingswet (doorontwikkeling op programma AndersOmDoen)	-300.000	-200.000		
			-1.620.000	-1.399.000	-25.000	0
Totaal			-3.316.000	-2.149.000	-275.000	0

Toelichting ambities incidenteel

Ad 1. Dorpenfestival 2021 (incl. zomersessie P10)

Begin januari 2020 hebben wij ons kandidaat gesteld als gastgemeente en mede organisator voor het eerste landelijke Dorpenfestival. Op 16 januari kwam het bericht dat Aa en Hunze de gastgemeente en mede organisator is van het eerste dorpenfestival. Op 10 maart 2020 heeft het college vervolgens besloten budget beschikbaar te stellen voor het festival. Nu het festival wegens de corona crisis is verschoven naar 2021 biedt dit de gelegenheid om het budget op te nemen in de begroting 2021.

Het festival kost geld. In ons bidboek hebben wij conform de voorwaarde van het Interbestuurlijk Programma aangegeven de kosten voor de locatie en de afsluitende borrel voor onze rekening te nemen evenals de kosten voor de ambtelijke inzet. Een eerste raming van de kosten exclusief de ambtelijke inzet bedraagt € 56.695. Wij willen een bijdrage in de totale kosten (raming + financiële vertaling van de ambtelijke inzet) vragen van de partijen die ons ondersteunen: provincie, P10, VDG. In ruil daarvoor bieden wij bijvoorbeeld een plek op een van de podia die wij ter beschikking hebben. We proberen de totale kosten zo laag mogelijk te houden. Een deel van dit budget is bedoeld voor personele inzet. Het wel of niet doorgaan van het dorpenfestival is nog wel afhankelijk van de ontwikkelingen van het coronavirus.

Ad 2. Extra kosten jeugdzorg

Uitgangspunt bij het opstellen van de begroting 2021 is het realistisch ramen. Voor de jeugdzorg betekent dit dat er incidenteel extra uitgaven worden geraamd ad € 1,0 mln. Dit bedrag is gebaseerd op de realisatie 2019 en de verwachting 2020. Om te kunnen voldoen aan het uitgangspunt dat de rijkstaken binnen de rijksmiddelen worden uitgevoerd, is een afnemende reeks extra uitgaven opgevoerd. In 2023 zouden de uitgaven voor de jeugdzorg dan weer binnen het rijksbudget moeten vallen. De opgenomen extra last in 2021 ad € 1,0 mln houdt feitelijk een taakstelling in ten opzichte van 2020 van € 0,5 mln.

We willen eind 2021 het tekort op de Jeugdzorg hebben teruggebracht met 0,5 miljoen ten opzichte van 2020. Daarnaast houden we grip op de uitgaven Wmo. Hiervoor hebben we de volgende maatregelen getroffen:

1. In 2020 zijn nieuwe contractafspraken met zorgaanbieders gemaakt waarin meer gestuurd wordt op de transformatie.
2. Met de grote jeugdzorgaanbieders zijn contractafspraken gemaakt waarbij andere financieringsafspraken zijn gemaakt, van maandbedragen naar bekostiging op daadwerkelijke inzet. Tevens zijn er omzetafspraken gemaakt per jaar.
3. We sturen meer op afschaling van de zorg. Met de invoering van het regisseursmodel voert Attenta de regie op de voortgang van het traject en beoordeelt door middel van tussentijdse gesprekken de resultaten. Dit om tijdig bij te stellen, af te schalen of de inwoner uit te laten stromen naar een voorliggende voorziening.

4. Het project 'Regie op drie' is gericht op meer inzicht in de complexe jeugdcazussen. Stichting Attenta neemt deel aan deze pilot waarbij dossiers waarbij drie of meer indicaties na elkaar zijn afgegeven. Door deze dossiers door te lichten, hopen we meer inzage te krijgen in het verloop van de traject en de negatieve spiraal te doorbreken.

5. Inwoners die nu ondersteuning ontvangen via de Wmo, maar in aanmerking komen voor de WLZ hier naar toe te geleiden. Als gevolg van het abonnementstarief is het voor inwoners niet aantrekkelijk om vanuit de Wmo door te stromen naar de WLZ.

6. Continu meten van de effecten van investeringen in projecten die gericht zijn op preventie en vroegsignalering en deze afzetten tegen de besparingen die het oplevert bij de individuele, specialistische zorg.

We zijn op de goede weg en blijven de ontwikkelingen volgen om zo nodig bij te kunnen sturen.

Ad 3. [Bouwtoezicht Windpark Oostermoer](#)

Ondanks dat onze gemeente niet de vergunning heeft verleend voor het Windpark Oostermoer, is ons college wel verantwoordelijk voor het toezicht tijdens de bouw van het windpark. De begeleiding van het (unieke) bouwproces van windturbines vraagt specialistische kennis. Wij hebben daarom besloten om, samen met de gemeente Borger-Odoorn, hiervoor expertise in te huren.

Omdat onze gemeente geen vergunning heeft afgegeven, en dus ook geen leges heeft ontvangen (waaruit bouwtoezicht regulier wordt gefinancierd), dient alternatieve financiering plaats te vinden. Omdat de inhuur niet gedekt kan worden uit bestaande budgetten heeft dit tot een bijstelling van het budget toezicht en handhaving in de begroting 2020 geleid. Ook in 2021 is hiervoor een budget nodig van € 8.500.

Ad 4. [Vervanging eiken klokkenstoel en herstelwerkzaamheden luidklok kerktoeren Anloo](#)

De kerktoeren en de Magnuskerk als geheel dienen in Anloo en onze gemeente beschouwd te worden als een belangrijke toeristische bezienswaardigheid. De toeren is tevens aangewezen als Rijksmonument. De Magnuskerk behoort tot één van de oudste en mooiste kerken van Drenthe.

Uitvoeren van de noodzakelijke herstelwerkzaamheden is een specialistisch werk. Het gaat om de complete vervanging van de klokkenstoel, gevolgd door het weer terughangen van de bronzen luidklok aan een nieuwe rechte luidas. Er is een bedrag nodig van € 30.000. De totale kosten bedragen € 51.000. Een bedrag van € 21.000 is beschikbaar vanuit het Meerjaren Onderhoudsplan.

Ad 5 . [Vervanging stalen roeden molen Rolde](#)

De molen van Rolde dient beschouwd te worden als een belangrijke toeristische bezienswaardigheid binnen onze gemeente. De molen draait met grote regelmaat (168.000 omwentelingen in 2019) en is elke zaterdagmiddag open voor bezoekers. De molen draait bij nagenoeg alle evenementen in het dorp Rolde. De molen is tevens een Rijksmonument.

Betreft de kosten voor de vervanging van de stalen roeden. Met het gelijktijdig laten uitvoeren van groot onderhoud .De totale kosten bedragen € 105.000. Vanuit het Meerjaren Onderhoudsplan is € 55.000 beschikbaar.

Ad 6. [Cultuurnota, verlengen looptijd van de nota met 1 jaar](#)

Voorstel is om de looptijd van de huidige cultuurnota met een jaar te verlengen (31-12-2021) en hiervoor een incidentele bijdrage van € 50.000 beschikbaar te stellen. Dit is in de lijn van de huidige cultuurnota. Met dit bedrag kunnen de activiteiten die uit de incidentele bijdrage werden ondersteund ook in 2021 worden voortgezet. In 2021 wordt de nieuwe cultuurnota 2022 -2025 voorgelegd aan de raad.

Ad 7. [Achterstallig onderhoud watergangen](#)

De gemeente is eigenaar en beheerder van schouw- en bermsloten. De schouwsloten en een deel van de bermsloten worden binnen een bestek onderhouden door een aannemer. In het bestek is niet het onder profiel houden/brengen van de slootbodempnomen. Daardoor is er sprake van

achterstallig onderhoud waardoor inwoners wateroverlast ervaren. In het nieuwe bestek zijn posten opgenomen voor het wegwerken van dit achterstallig onderhoud. De kosten zijn geraamd op € 101.250 per jaar.

Het voorstel is om de achterstand binnen de looptijd van het bestek in te lopen. Het bestek loopt van 1 januari 2021 tot 31 december 2023 met de mogelijkheid tot 2 maal 1 jaar te verlengen.

Het achterstallig onderhoud is geraamd op € 101.250 per jaar. Voor de dekking van het achterstallig onderhoud is een incidentele financiering nodig voor de looptijd van het bestek.

Ad 8. Doorontwikkeling buitendienst (BOR)

Met de ontmanteling van de Alescon hebben wij ervoor gekozen het groenonderhoud binnen onze kernen blijvend te laten uitvoeren door mensen die niet via de reguliere weg aan een baan kunnen komen (doelgroepers). De buitendienst bestaat sinds 1 januari 2021 uit de buitendienst en het kernteam en in 2021 gaan we verder werken aan de ontwikkeling van de gehele buitendienst zodat we zoveel mogelijk gebruik maken van de kwaliteit van mensen én het onderhoud op een hoger plan brengen. De oud Alescon-medewerkers blijven, zoals ook het afgelopen jaar het geval was, gedetacheerd vanuit Werkplein Drentse Aa en daar waar een vacature ontstaat komen de nieuwe “doelgroepers” in dienst bij onze gemeente. Wij zetten in op een zo goed mogelijke begeleiding van het kernteam om de mensen in het kernteam zoveel mogelijk tot hun recht te laten komen. Dit vraagt in eerste instantie om meer begeleiding. De daaruit voortvloeiende extra incidentele kosten bedragen 149.000 per jaar gedurende een periode van drie jaar., Na deze taakstellende periode wordt verondersteld dat de begeleiding kan worden teruggebracht.

Ad 9. Sturing en regie

We zetten in op een andere manier van werken waarbij aandacht is voor sturing en regie op de gewenste effecten in de samenleving. Dit hebben we gedaan met Aa en Hunze stroomt en dit is met AndersOmDoen concreter geworden. Hier gaan we in 2021 mee verder. We vragen hiervoor een incidenteel bedrag ad € 250.000. Met het programma AndersOmDoen zijn in de organisatie in 2019 en 2020 stappen gezet in ander houding en gedrag, passend bij de verandering waar we als raad, college en organisatie voor staan. In 2021 ronden we de implementatie van het ondersteunende instrumentarium af. Ook passen we de werkplekken van medewerkers aan zodat er makkelijker digitaal kan worden samengewerkt. Zowel intern als extern. We willen ook graag een koppeling tussen de ambities en de formatie waardoor we realistisch kunnen begroten en waar kunnen maken wat we beloven. Daar zijn we mee aan de slag en krijgt in 2021 een vervolg. Als regiegemeente hebben wij vaak een opdrachtgevende rol. Sturing aan de voorkant op wat je wilt bereiken en welk proces en planning leidend zijn, moeten we als organisatie verder ontwikkelen. Op kwaliteit en capaciteit komen wij hierin nog te kort.

Ad 10. Sponsoring

We willen meer initiatieven gaan faciliteren/stimuleren en gaan daarom meer doen aan sponsoring. Tot en met 2022 wordt jaarlijks een bedrag van € 15.000 voorgesteld.

Ad 11. Regio Deal

De regio heeft veel potentie en kansen. We hebben samen met de provincie Drenthe en vijf andere deelnemende gemeenten de ambitie de komende jaren de brede welvaart in het gebied te versterken. Het gezamenlijk streefbeeld bestaat uit een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatieve economische ontwikkelingen, met passend onderwijs afgestemd op de economische structuur, een bloeiende vrijetijdseconomie, goede bereikbaarheid en een toekomstbestendig, aantrekkelijk en aantrekkend woonklimaat. Voor onze huidige en toekomstige inwoners zijn toekomstbestendige en bereikbare zorg-, onderwijs- en welzijnsvoorzieningen van groot belang. De partners in Zuid en Oost Drenthe hebben een vitale, veerkrachtige en gezonde gemeenschap voor ogen, waar iedereen ertoe doet en meedoet.

In de Regio Deal (gesloten tussen het Rijk, de provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen) worden op basis van drie pijlers Wonen, Welzijn en Werk projecten ontwikkeld, waarvoor (met het principe van cofinanciering) subsidie kan worden aangevraagd.

Voor deze cofinancieringsopgave hebben we meerjarig budgetten opgenomen. De Regio Deal loopt van 2019 t/m 2022 met een jaarlijkse bijdrage van € 205.000, in totaal € 820.000.

Ad 12. JOGG

Doel van het JOGG is streven naar een samenleving waarin alle kinderen en jongeren wonen, leren, recreëren en werken in een omgeving waarin een gezonde levensstijl de normaalste zaak van de wereld is. De middelen zijn nodig om het JOGG in 2021 te borgen. Het gaat om een bedrag van € 10.000.

Ad 13. Samen maak je de route - leerbudget en experimenteren in het sociaal domein

De veranderopgave in het sociaal domein geldt voor zowel medewerkers van de gemeente als voor medewerkers en vrijwilligers van de organisaties met wie wij samen werken. Zo organiseren wij o.a. vier keer per jaar de training 'Werken met netwerken'. Deze training biedt praktische tools om samenwerkingsverbanden beter te laten functioneren. Daarnaast willen we binnen het sociaal domein nog op andere manieren maatschappelijke opgaven oppakken. Hiervoor is experimenteer budget nodig. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 35.000. Voor 2022 en 2023 is € 25.000 per jaar nodig.

Ad 14. Preventie sociaal domein, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid & mobiliteit

In het sociaal domein willen we een verschuiving realiseren van specialistische zorg naar vroeg signalering, preventie en burgerkracht. Doel van deze verschuiving is:

- Bevorderen van welbevinden en samenredzaamheid van onze inwoners.
- Terugbrengen van uitgaven Wmo en Jeugd.

Om deze verschuiving te realiseren stellen we voor 2021 en 2022 een bedrag van € 240.000 per jaar beschikbaar voor incidentele projecten gericht op versterking voorliggend veld. De projecten voor 2021 zijn:

- Uitzoeken sociale huiskamers (plus) in de gemeente.
 - Uitzoeken functie van dorpscoördinator
 - Lang zult u wonen
 - Inzet gezinscoach (indien geen subsidie meer mogelijk is vanuit de Regiodeal)
 - Mogelijk nieuwe initiatieven van inwoners
-
- Kosten samenlevingsopbouw (Impuls)
 - Extra inzet kortdurende hulpverlening jeugd en volwassenen (Impuls)

Ad 15. IVN Natuur en Milieu educatie

Het aanbieden van Natuur en Milieu educatie is primair een taak van het onderwijs, in de overgangsfase stellen we als gemeente middelen beschikbaar. Het IVN Scholennetwerk verzorgt al sinds vele jaren speciaal op primair onderwijs afgestemde lespakketten samen die met veel enthousiasme door de scholen worden gebruikt. We hebben een 4-jarig contract met het IVN voor de jaren 2019 t/m 2022. Jaarlijks gaat het om een bedrag van € 9.000. Het is wenselijk om de cofinanciering die met Stichting PrimAh is ingezet te continueren.

Ad 16. Inclusief beleid

Een inclusieve samenleving is een voorwaarde voor participatie. In 2016 heeft Nederland het VN-Verdrag inzake rechten van personen met een handicap geratificeerd. De uitgangspunten van het VN-verdrag raken het gemeentelijke beleid. En vragen om een andere aanpak van inspraak en ontwikkeling van beleid voor inwoners met een beperking. We willen hier ook een link maken met de Global Goals. De Adviesraad Sociaal Domein heeft meerdere keren aandacht voor dit onderwerp gevraagd. De middelen zijn bedoeld om inzicht te krijgen in welke acties verplicht en welke acties wenselijk zijn om vervolgens tot een plan van aanpak te komen. De acties kunnen onderdeel zijn van het experimenteerbudget. Voor 2021 en 2022 gaat het om een bedrag van € 5.000 per jaar.

Ad 17. Toekomst vakantieparken

We hebben een forse opgave t.a.v. de toekomst van de vakantieparken en solitaire woningen in onze gemeente. Op basis van de analyse die we per park hebben uitgevoerd en de Strategienota Toekomst Vakantieparken Aa en Hunze zetten we in 2021 verder in op de volgende sporen:

- Vitaliseringsopgave: Vitale parken die zelf hun rol ook pakken worden door ons ondersteund bij het handhaven op permanente bewoning. Ondertussen blijven we met de parken in gesprek en faciliteren we de samenwerking tussen de parken en ondernemers. Vanuit het provinciaal programma VVP ondersteunen wij de aanvragen van parken voor een financiële bijdrage (max € 100.000) vanuit het Recreatie Excellentieprogramma. Vanuit het lokale programma willen wij in 2021 bezien in hoeverre wij het parken in het middensegment kunnen helpen zich door te ontwikkelen.
- Herstructureringsopgave: er lopen reeds trajecten met drie pilotparken. Deze trajecten zijn gericht op het onderzoeken van de mogelijkheden tot transformatie van deze parken naar wonen. Eén pilot is inmiddels afgerond, de andere twee pilots zetten wij door. Nu één pilot is afgerond willen wij bezien of in 2021 een nieuwe opgave kan worden opgepakt. In het verband van de provinciale Taskforce zijn een aantal instrumenten ontwikkeld ten behoeve van transformatieopgaven zoals een procesbeschrijving, kwaliteitskaarten t.b.v. de ruimtelijke meerwaarde, model-overeenkomsten etc. Vanuit het lokaal programma bezien wij of de inzet van een parkregisseur de opgaves verder kan brengen.
- Sociale opgave: er is een aantal parken waar voor ons een sociale opgave ligt. Per periode nemen we de regie op de toekomst van en de situatie op één van deze parken. Urgentie bepaalt hierin onze prioritering.

We zetten gelijktijdig in op deze drie sporen. Hiermee hopen we per spoor een vliegwieleffect te creëren voor de parken die ook in deze categorie vallen. Onze capaciteit en middelen zijn echter beperkt, daarom prioriteren we in de uitvoering.

Naast onze lokale aanpak loopt ook het Drentse programma 'Vitale Vakantieparken' door in 2021. Binnen het Drentse programma delen we kennis en ervaring en stellen we concepten en instrumenten op die behulpzaam zijn voor onze opgaven. Het Drentse programma gebruiken we als richtinggevend kader voor onze lokale aanpak. Het voorgestelde budget ad € 300.000 per jaar tijdens deze bestuursperiode zetten we deels in voor personele inzet op de drie sporen, deels ook op ondersteuning van parken zoals bijvoorbeeld in de vorm van een parkregisseur een parkcoach. De inzet is gericht op maximale ondersteuning vanuit het provinciaal programma en budget zodat provinciaal en lokaal budget elkaar maximaal versterken.

Ad 18. Recreatie en toerisme

Het beleidsplan voor Recreatie en toerisme is inmiddels afgelopen. De komende tijd gaan we aan de slag met een nieuw beleidsplan voor de komende jaren. Uiteraard zullen daar nieuwe beleidswensen in opgenomen worden. Het gaat om een bedrag van € 15.000.

Ad 19. Komgrenzen inrichten

Het betreft de uitvoering van het GVVP. De komgrenzen worden ingericht conform duurzaam veilig. Het gaat om een bedrag van € 40.000 voor 2021 en 2022.

Ad 20. Schadelijke bermplanten

We zoeken naar betere en goedkopere manieren voor de bestrijding van schadelijke bermplanten. Bijvoorbeeld door in navolging van onze buurgemeente

varkens in te zetten voor de bestrijding van schadelijke bermenplanten. De beleidsnota 'schadelijke bermenplanten' adviseert voor de bestrijding van schadelijke bermenplanten gedurende een periode van 10 jaar € 86.000 per jaar beschikbaar te stellen en dit budget in te zetten voor: lokale intensivering van de maai frequentie in het buitengebied, wijziging van het groot onderhoud van bermen en het informeren van de bevolking. In eerste instantie is gekozen om incidentele middelen beschikbaar te stellen: € 86.000 voor de periode 2019 t/m 2021 en daarna de bestrijding van de schadelijke bermenplanten te evalueren, alvorens dit onderwerp structureel te verwerken in de begroting.

Ad 21. Knelpunten in de openbare ruimte

In overleg met onze inwoners, dorpen komen met regelmaat vragen en wensen voor op het gebied aanpassingen van de openbare ruimte zoals het opvullen van gaten, losliggende stoeptegels. Als reguliere budgetten geen ruimte laten, zetten we het knelpuntenbudget in zodat we samen met onze inwoners vlot kunnen inspelen op dit soort situaties. In eerste instantie denken we € 100.000 per jaar nodig te hebben.

Ad 22. Duurzaamheid en Energietransitie

De energietransitie gaat de komende jaren meer en meer vorm krijgen. De gemeente wil initiatieven ondersteunen en projecten initiëren die een duurzame insteek hebben. Gedacht kan worden aan ideeën op het gebied van energiebesparing en - opwek, duurzame mobiliteit, Maatschappelijk Verantwoord Inkopen of bewustwording. Hierbij wordt nadrukkelijk de medewerking gezocht met de samenleving. Voor 2021 en 2022 is jaarlijks een bedrag van € 250.000 opgenomen. Een deel van dit budget is bedoeld voor personele inzet.

Ad 23. Steenuil

De gemeente wil particulieren en agrariërs in het buitengebied stimuleren om erven steenuilvriendelijk te maken door de werkzaamheden van de steenuilwerkgroepen in Aa en Hunze financieel te ondersteunen en bij te dragen aan het project "Steenuilen Aa & Hunze onder pannen" van Landschapsbeheer Drenthe. De steenuilwerkgroepen in Aa en Hunze plaatsen, onderhouden en vervangen nestkasten voor steenuilen. Tot en met 2022 is een bedrag van € 10.000 per jaar opgenomen.

Ad 24. Invoering Omgevingswet (doorontwikkeling op programma AndersOmDoen)

De Invoering van de Omgevingswet (1 januari 2022) is de eerste belangrijke stap in de complete stelselherziening omgevingsrecht die rond 2030 zal zijn voltooid. Het gaat om een doorontwikkeling op inhoud en een cultuurverandering. De grote veranderopgave in het fysieke domein sluit goed aan bij de ontwikkelingen die binnen Aa en Hunze de afgelopen jaren al in gang zijn gezet, op het gebied van houding en gedrag. Voor AndersOmDoen is de invoering van de Omgevingswet een belangrijke aanleiding voor de verandering in houding en gedrag. Hiermee is al een belangrijke stap gezet in de veranderende omgeving. De stelselherziening is omvangrijk en ook binnen Aa en Hunze moet inhoudelijk nog veel gebeuren. Voor de bepaling van de invoeringsstrategie is als uitgangspunt gekozen: "Vernieuwend naar een optimale dienstverlening".

Voor het project Invoering Omgevingswet is in 2021 een budget geraamd van € 300.000. Voor 2022 is € 200.000 opgenomen. Dit is nodig voor de werkzaamheden tot 1 januari 2023. Niemand kan echter nu nog duidelijk maken wat de kosten zullen zijn voor de gehele stelselherziening Omgevingswet in Aa en Hunze (2029). Een eerste verkenning d.m.v. het digitaal dialoogmodel VNG laat voor onze gemeente een geschat bedrag aan invoeringskosten zien dat het bedrag van € 2 mln. overstijgt. Naar verwachting zal dit bedrag kunnen dalen nu langzamerhand meer informatie en ervaringscijfers bekend worden. We zullen gaandeweg meer inzicht krijgen in de te verwachten kosten. Daarbij wordt nog opgemerkt dat bij de totale invoeringskosten voor de stelselherziening in Aa en Hunze ook worden begrepen de kosten voor een Omgevingsvisie die voor 2024 moet worden vastgesteld.

Prijsonwikkeling structureel

Het financieel uitgangspunt bij de inkomstenontwikkeling is dat er wordt uitgegaan van een verhoging van de tarieven (niet zijnde belastingen) met het geldende prijsindexcijfer voor overheidsconsumptie, netto materieel (trendmatige verhoging) uit de meest recente circulaire. Uitzonderingen hierop zijn de tariefsverhogingen die onderdeel zijn van het bezuinigingstraject. Voor de kostenontwikkeling wordt uitgegaan van datzelfde prijsindexcijfer met uitzondering van de loonontwikkeling. Daarvoor wordt het prijsindexcijfer voor overheidsconsumptie, beloning werknemers gebruikt zoals dat bekend is op het moment van opstellen van de (werk)begroting.

Prijswontwikkeling structureel

Pijler	Omschrijving ontwikkeling	2021	2022	2023	2024
	<i>lasten</i>				
div	Salarissen	-318.000	-326.000	-306.000	-313.000
div	Salarissen bijdrage vanuit SDA	31.000	32.000	30.000	31.000
div	Personeel van derden	-23.000	-23.000	-22.000	-22.000
div	Goederen en diensten	-156.000	-141.000	-143.000	-145.000
div	Energie	-10.000	-9.000	-9.000	-9.000
div	Inkomstenoverdrachten	-237.000	-178.000	-181.000	-184.000
		-713.000	-645.000	-631.000	-642.000
	<i>baten</i>				
5	OZB	65.000	66.000	-	-
div	Leges en overige inkomsten	39.000	35.000	36.000	36.000
		104.000	101.000	36.000	36.000
	Totaal	-609.000	-544.000	-595.000	-606.000

Toelichting prijsontwikkeling structureel

Voor de berekening gaan we in de trendmatige ontwikkelingen uit van 2 indexcijfers. De gegevens komen uit de meicirculaire 2020. Voor salarissen hanteren we de index van loonvoet sector overheid. Voor de overige onderdelen de prijsindex overheidsconsumptie (netto materieel).

Index van de salarissen:

2021: 2,40%
2022: 2,40%
2023: 2,20%
2024: 2,10%

Index voor de overige onderdelen

2021: 1,70%
2022: 1,50%
2023: 1,50%
2024: 1,50%

Voor de invulling van de taakstelling uit het collegeprogramma wordt de OZB in 2021 en 2022 met 1,5% geïndexeerd.

Gemeentefonds structureel en incidenteel

Bij dit onderdeel worden de verschillen in de uitkering uit het gemeentefonds tussen de verschillende jaren opgenomen.

Gemeentefonds structureel en incidenteel

structureel

Nr	Pijler	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
1	5	Mutatie algemene uitkering o.b.v. meircirculaire 2020	2.678.000	1.036.000	100.000	400.000
2	5	Mutatie rijksmiddelen sociaal domein - structureel		-104.000	436.000	122.000
3	5	Mutatie rijksmiddelen sociaal domein - structureel		104.000	-436.000	-122.000
4	2	Integratie Uitkering Inburgering	32.000	39.000	8.000	
5	2	Integratie Uitkering Inburgering	-32.000	-39.000	-8.000	
totaal			2.678.000	1.036.000	100.000	400.000

incidenteel

Nr	Pijler	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
6	4	Decentralisatie Uitkering bibliotheekmiddelen	-75.000			
7	5	Decentralisatie Uitkering bibliotheekmiddelen	75.000			
8	5	Mutatie rijksmiddelen sociaal domein - incidenteel	301.000			
9	5	Mutatie rijksmiddelen sociaal domein - incidenteel	-301.000			
totaal			0	0	0	0

Toelichting algemene uitkering gemeentefonds structureel en incidenteel

Structureel

Ad 1. Mutatie Algemene Uitkering / Herverdeeeffect AU

Structurele verhoging van de algemene uitkering als gevolg van de meicirculaire 2020, de mutaties voor de jaren 2021 t/m 2024 zijn hier verwerkt. We baseren de begroting op een realistische raming van de laatst gepubliceerde meicirculaire. Als gevolg van deze raming zijn er voor 2021 en 2022 forse mutaties aan de inkomstenkant. Daartegenover staat een inschatting van het negatieve effect dat wordt verwacht vanwege de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2022. Deze is apart inzichtelijk gemaakt bij het onderdeel verwacht herverdeeeffect Algemene Uitkering. De andere manier van ramen heeft als doel meer transparantie te verschaffen en structurele ruimte te creëren voor het opvangen van onverwachte gebeurtenissen, zie ook de financiële uitgangspunten.

Ad 2/3. Mutatie rijksmiddelen sociaal domein

De structurele mutaties geven de budgettair neutrale verwerking van de daling en stijging van de budgetten in het sociaal domein weer voor de periode 2021-2024 op basis van de meicirculaire 2020. Rijksregelingen worden begroot op de beschikbaar gestelde rijksmiddelen, dat betekent budgettair neutraal / zonder 'plus'.

Ad 4/5. Integratie Uitkering Inburgering

Op 1 juli 2021 wordt de nieuwe Wet Inburgering (Wet Koolmees) van kracht en moeten we als gemeenten gaan werken volgens de nieuwe wet. Het doel van deze wet is dat alle nieuwkomers met een inburgeringsplicht zo snel mogelijk Nederlands leren spreken en schrijven op het voor hen hoogst haalbare niveau. Ook is het doel dat zij zo snel mogelijk – het liefst betaald – werk krijgen, om zo volwaardig mee te kunnen doen in Nederland. Er is op dit moment nog sprake van een groep die niet zal inburgeren omdat ze de taal niet machtig zijn en daardoor niet kunnen participeren. In het nieuwe inburgeringsstelsel krijgt de gemeente de regie over de uitvoering van de inburgering. Voor de uitvoering van deze taak ontvangen we van het Rijk een integratie-uitkering inburgering. In 2021 bedraagt deze € 32.000, in 2022 € 71.000 en in 2023 en verder € 79.000. We zijn inmiddels samen met de gemeenten Assen en Tynaarlo een project gestart om ons voor te bereiden op deze taak. Naast dat we in 2020 een bedrag aan invoeringskosten van het Rijk ontvangen, subsidieert ook de provincie Drenthe dit project.

Incidenteel

Ad 6/7. Decentralisatie Uitkering bibliotheekmiddelen

Deze incidentele uitkering in de jaren 2019, 2020 en 2021 is beschikbaar gesteld voor het behoud van de bibliotheek in kleine kernen. De effecten van deze ondersteuning zullen worden gevolgd als onderdeel van de jaarlijkse bibliotheekmonitor van de Koninklijke Bibliotheek.

Ad 8/9. Mutatie rijksmiddelen sociaal domein

Door het Rijk zijn gedurende een periode van 3 jaar extra incidentele middelen voor jeugdzorg beschikbaar gesteld. Voor onze gemeente gaat het om € 301.000 in 2021. Dat is het laatste jaar in deze reeks. Er komt een landelijk onderzoek naar de mogelijkheid van structurele compensatie. De uitkomsten daarvan worden verwacht in het najaar van 2020.

Overige mutaties structureel

Bij dit onderdeel zijn opgenomen: de niet-trendmatige ontwikkelingen, vervangingsinvesteringen en vrijval kapitaallasten .

Overige mutaties structureel

Nr.	Pijler	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
<i>niet-trendmatige ontwikkelingen</i>						
1	4	Overige mutaties bijdragen aan derden	113.000			
2	5	Meeropbrengst OZB (areaaluitbreiding)	50.000	112.000	20.000	20.000
3	3	Extra toeristenbelasting	150.000	50.000		
			313.000	162.000	20.000	20.000
<i>Vervangingsinvesteringen</i>						
4	4	Vervanging openbare verlichting	-12.300	-12.300	-12.300	-12.300
5	5	Duurzame bedrijfsgoederen algemeen	-62.000	-40.000	-52.000	-5.000
6	5	Automatisering software	-33.300	-28.600		-9.225
7	5	Automatisering hardware	-13.100	-37.200	-33.700	-49.200
			-120.700	-118.100	-98.000	-75.725
<i>Vrijval kapitaallasten</i>						
8	div	Lagere kapitaallasten	86.000	209.000	156.000	52.000
			86.000	209.000	156.000	52.000
Totaal			278.000	253.000	78.000	-4.000

Toelichting overige mutaties structureel

Ad 1. Overige mutaties bijdrage aan derden.

Met ingang van 2021 vervalt een bijdrage aan derden voor het instandhouden van een voorziening.

Ad 2. Meeropbrengst OZB

Meeropbrengst OZB door areaaluitbreiding.

Ad 3. Toeristenbelasting

In de afgelopen jaren is de opbrengst toeristenbelasting door een toename van het aantal overnachtingen hoger geweest dan de raming. De raming hebben we in de loop van het jaar vervolgens incidenteel bijgesteld. Met ingang van 2021 wordt de opbrengst structureel bijgesteld met een bedrag van € 150.000. In 2022 nog eens met € 50.000.

Ad 4 t/m 7. Kapitaalontwikkeling – structureel

Het gaat hier om de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen.

Ad 8. Lagere kapitaallasten

Het betreft vrijval van kapitaallasten van vervangingsinvesteringen die in het verleden zijn gedaan.

Verwacht herverdeeeffect Algemene uitkering

In dit onderdeel wordt het verwacht herverdeeeffect van de Algemene Uitkering inzichtelijk gemaakt

Herverdeeeffect Algemene Uikering

Nr.	Pijler	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
1	5	Verwacht herverdeeeffect Algemene Uitkering		-1.500.000		
Totaal			-	-1.500.000	-	-

Toelichting herverdeeeffect Algemene Uitkering

Herverdeeeffect Algemene Uitkering

Vanwege de herverdeling van het gemeentefonds wordt vanaf 2022 een negatieve effect verwacht van naar schatting € 1,5 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op de eerste berichten dat de herverdeling van de middelen voor het sociaal domein voor gemeenten in de grootte van Aa en Hunze een korting per inwoner konden verwachten tussen de € 30 en € 35. Een globale berekening komt dan uit op een korting van € 850.000,- alleen voor het sociaal domein. Ook voor de herverdeling van het klassieke deel van het gemeentefonds zijn de berichten niet positief voor niet stedelijke plattelandsgemeenten. Het totale negatieve effect is daarom ingeschat op € 1,5 miljoen.

Mutatie reserves

Dekking incidentele mutaties

Bij dit onderdeel is de dekking weergegeven van de incidentele beleidswensen en ontwikkelingen uit de onderdelen ambities incidenteel en overige mutaties incidenteel.

Toelichting

Het structurele begrotingsresultaat wordt incidenteel toegevoegd aan de VAR. Voor de incidentele ambities geldt dat de bedragen worden onttrokken aan de VAR. In het onderstaand overzicht is aangegeven om welke bedragen het voor de jaren 2021 t/m 2024 gaat.

Mutatie reserves

Nr.	Pijler	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	totaal
		VAR					
1	div	Mutatie ambities incidenteel	-3.316.000	-2.149.000	-275.000		-5.740.000
2	div	Storting begrotingssaldo	1.568.000	788.000	336.000	86.000	2.778.000
			-1.748.000	-1.361.000	61.000	86.000	-2.962.000

Bij 1e begrotingswijziging 2021 beschikbaar te stellen budgetten

In de eerste begrotingswijziging 2021 zijn de mutaties van de budgetten opgenomen, die voortvloeien uit de incidentele en structurele beleidsvoornemens en ontwikkelingen van het begrotingsvoorstel 2021. Voor een toelichting wordt verwezen naar de onderdelen Actualisatie financiële positie en Investeringsen 2021.

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen

De lokale heffingen kunnen worden onderscheiden in belastingen en retributies.

Belastingen zijn verplichte betalingen waar geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de gemeente tegenover staat. De onroerende zaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting en forensenbelasting vallen hieronder.

Retributies zijn betalingen die krachtens algemene regelen worden gevorderd ter zake van een concrete door de gemeente bewezen dienst. Hierbij valt te denken aan leges, brandweerrechten en lijkbezorgingsrechten.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. Van de lokale heffingen die bij de algemene dekkingsmiddelen horen is de OZB de belangrijkste. De OZB is ca. 11,5 % van de totale algemene dekkingsmiddelen. De andere belastingen die als algemeen dekkingsmiddel dienen zijn de toeristenbelasting en de forensenbelasting. Heffingen die ter dekking van specifieke kosten dienen zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Tarieven

	2020	2021
Onroerende zaakbelastingen		
OZB-eigenaren woningen naar percentage van de waarde	0,1191	0,1134
OZB-eigenaren niet-woningen naar percentage van de waarde	0,2068	0,2064
OZB-gebruikers niet-woningen naar percentage van de waarde	0,1112	0,112
Forensenbelasting		
- Waarde tot € 50.000	276,00	283,00
- Waarde van € 50.000 tot € 75.000	417,00	427,00
- Waarde van € 75.000 tot € 130.000	558,00	571,00
- Waarde van € 130.000 tot € 200.000	700,00	717,00
- Meer dan € 200.000	840,00	860,00
Toeristenbelasting	1,20	1,20
Afvalstoffenheffing		
- Eenpersoonshuishouding	162,50	190,00
- Meerpersoonshuishouding	216,00	253,00
Rioolheffing		
- WOZ-waarde van € 0 tot € 15.000	0,00	0,00
- WOZ-waarde van € 15.000 tot € 50.000	53,00	53,00
- WOZ-waarde van € 50.000 tot € 100.000	118,00	118,00
- WOZ-waarde van € 100.000 tot € 150.000	149,00	149,00
- WOZ-waarde van € 150.000 tot € 250.000	159,00	159,00
- WOZ-waarde van € 250.000 tot € 400.000	168,00	168,00
- WOZ-waarde van € 400.000 tot € 600.000	193,00	193,00
- WOZ-waarde van € 600.000 tot € 800.000	213,00	213,00
- WOZ-waarde van € 800.000 tot € 1.000.000	256,00	256,00
- WOZ-waarde van € 1.000.000 tot € 2.000.000	432,00	432,00
- WOZ-waarde van € 2.000.000 tot € 3.000.000	2.651,00	2.651,00
- WOZ-waarde van € 3.000.000 tot € 5.000.000	5.304,00	5.304,00
- WOZ-waarde van € 5.000.000 tot € 10.000.000	6.585,00	6.585,00
- WOZ-waarde van € 10.000.000 tot € 25.000.000	8.795,00	8.795,00
- WOZ-waarde van € 25.000.000 tot € 50.000.000	13.038,00	13.038,00
- WOZ-waarde vanaf € 50.000.000	26.521,00	26.521,00

Geraamde inkomsten

	2020*	2021**	
OZB ***	4.402.000	4.517.000	* Raming inclusief begrotingswijzigingen t/m voorjaarsrapportage 2020.
Forensenbelasting	142.000	145.000	** Raming primitieve begroting inclusief nieuwe voorstellen
Toeristenbelasting	1.496.000	1.646.000	*** Inclusief trend 1,5% en areaalacres
Afvalstoffenheffing	2.155.000	2.543.000	
Rioolheffing	2.051.000	2.051.000	
Leges omgevingsvergunning	556.000	569.000	
Leges burgerzaken	312.000	342.000	
Lijkbezorgingsrechten	133.000	136.000	
Overige leges	17.000	17.000	

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

OZB

In het belastingjaar 2021 worden de onroerende zaakbelastingen geheven op basis van de WOZ-waarden die naar peildatum 1 januari 2020 worden vastgesteld. Uit voorlopige berekeningen blijkt dat de gemiddelde waarde van woningen ten opzichte van peildatum 1 januari 2019 is gestegen met 4%. De gemiddelde waarde van niet-woningen is niet gedaald of gestegen ten opzichte van deze peildatum.

Voor de berekening van het tarief van de OZB 2021 gaan we uit van de OZB opbrengst 2020, inclusief een trendmatige verhoging van 1,5% en areaalontwikkeling. De totale opbrengst voor 2021 wordt geraamd op € 4.517.000.

Bij de berekening van de nieuwe tarieven en de opbrengst moet rekening worden gehouden met de daarvoor geldende wettelijke kaders zoals aangegeven in de Gemeentewet.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Financiële Verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over de gemeenten. De algemene uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Gemeenten met binnen hun grenzen veel hoog gewaardeerde onroerende zaken ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevolle onroerende zaken.

Het is de planning dat de aanslagen OZB 2021 met dagtekening 28 februari 2021 worden opgelegd.

Herwaardering naar waardepeildatum 1 januari 2020

De Wet WOZ stelt steeds hogere eisen aan de WOZ-administratie. De WOZ-waarde wordt voor veel doeleinden gebruikt en de WOZ-waarde van woningen is openbaar.

De WOZ-waarde wordt door de gemeente gebruikt voor het bepalen van het tarief voor de onroerende zaak belastingen, de rioolheffing en de forensenbelasting. De belastingdienst gebruikt de WOZ-waarde voor de inkomstenbelasting, schenkbelasting en erfbelasting. Het waterschap gebruikt de WOZ-waarde voor watersysteemheffing. Sinds oktober 2015 wordt de WOZ-waarde ook gebruikt voor het woningwaarderingssysteem, een systeem om de maximale huurprijs voor woningen in de gereguleerde huursector te bepalen.

De WOZ-administratie is één van de zogeheten basisadministraties. De WOZ-gegevens worden uitgewisseld met de landelijke voorziening WOZ.

Momenteel zijn we volop bezig met de herwaardering van onroerende zaken naar waardepeildatum 1 januari 2020. Voor de herwaardering gebruiken wij het taxatiepakket, 4WOZ.

Zowel de woningen als de niet-woningen worden in eigen beheer gewaardeerd. Bij de herwaardering van niet-woningen worden wij ondersteund door een extern bureau. De agrarische objecten en de incurante objecten worden geautomatiseerd getaxeerd middels een koppeling met de landelijke taxatiewijzers (TIOX).

De WOZ-waardering vindt jaarlijks plaats. De periode tussen de peildatum en de aanvang van het tijdvak is 1 jaar. In het jaar 2021 zal er een nieuw WOZ-tijdvak ingaan met waardepeildatum 1 januari 2020.

De beschikkingen voor het jaar 2021 moeten voor 1 maart 2021 worden verzonden. De WOZ-beschikking wordt gecombineerd met de aanslag gemeentelijke belastingen opgelegd met dagtekening 28 februari 2021.

Afvalstoffenheffing

Als uitgangspunt voor de bepaling van het tarief voor de afvalstoffenheffing geldt 100% kostendekkendheid. De kosten van de gemeentereiniging worden voor 2021 geraamd op € 2.543.000. Dat is bijna €400.000 hoger dan in 2020. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor inzameling van grijs, groen en PMD, hogere kosten van verwerking en vermarkting van PMD, de inzameling van oud papier en de lagere inkomst vanuit Nedvang betreffende de vergoedingen voor de inzameling van PMD. Dat heeft een verhoging van de tarieven voor de afvalstoffenheffing tot gevolg van 17%.

Heffingssystematiek

De afvalstoffenheffing is een tijdvakafhankelijke heffing. Dit betekent dat bij vestiging een aanslag naar tijdsgelang wordt opgelegd en dat bij verhuizing naar een andere gemeente of overlijden een vermindering naar tijdsgelang wordt verleend.

Berekening van kostendekkendheid afvalstoffenheffing	bedrag	percentage
(bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld	2.406	
Inkomsten taakveld	-482	
Netto kosten taakveld	1.924	76%
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	214	8%
Rente	39	2%
BTW	314	12%
Kwijtschelding	51	2%
Totaal kosten	2.543	
Opbrengst heffingen	2.543	100%

De BTW is berekend over de kosten die daarvoor in aanmerking komen.

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsbelasting en dient ter bekostiging van de gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) vormt de basis voor de te plegen investeringen. De te plegen investeringen vanuit het VGRP worden gedekt uit de rioolheffing. De opbrengst voor de rioolheffing wordt geraamd op € 2.051.000.

Heffingssystematiek

De rioolheffing is een tijdstipafhankelijke heffing. Dit betekent dat de rioolheffing wordt geheven van degene die op 1 januari van het belastingjaar eigenaar is van een perceel. Het tarief is afhankelijk van de WOZ-waarde van het perceel.

Berekening van kostendeckendheid rioolheffing

	bedrag	percentage
(bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld	1.448	
Inkomsten taakveld	-3	
Netto kosten taakveld	1.445	70%
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	233	11%
Rente	135	7%
BTW	58	3%
Straatvegen	32	2%
Slootonderhoud	110	5%
Vijveronderhoud	39	2%
Totaal kosten	2.051	
Opbrengst heffingen	2.051	100%

De BTW is de bevroren BTW component die met ingang van de intrede van het BTW compensatiefonds wordt berekend over de exploitatielasten.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel, er hoeft geen directe tegenprestatie voor te worden geleverd. Als gemeente leveren we veel 'prestaties' voor toeristen zoals het in stand houden van diverse voorzieningen (zwembaden), inrichting centrumplannen, aanleg en onderhoud fietspaden etc. Het kwantificeren van deze kosten is erg subjectief en is afhankelijk van in welke mate toeristen gebruik maken van onze voorzieningen.

Sinds 2017 wordt de verordening toeristenbelasting tegelijk met de vaststelling van de overige belastingtarieven in de begrotingsvergadering, maar dan telkens een jaar vooruit, ter vaststelling voorgelegd. Hiermee zijn we tegemoet gekomen aan de wens van recreatieondernemers en hebben we in samenwerkingsverband een stap gemaakt in de harmonisatie van het beleid van vaststelling van de verordening toeristenbelasting.

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de toeristenbelasting de komende jaren niet wordt verhoogd. Het tarief voor de toeristenbelasting 2021 is daarom bevroren op € 1,20.

De geraamde opbrengst toeristenbelasting 2021 bedraagt € 1.646.000.

Evenals in voorgaande jaren is het mogelijk voor recreatieondernemers om het nachtverblijfsregister digitaal te verstrekken.

In navolging van ontwikkelingen bij de landelijke overheid om te komen tot administratieve lastenverlichting voor burgers en bedrijven binnen de gemeente en ook voor de gemeente zelf, wordt geen aanslag toeristenbelasting opgelegd als er minder dan 50 overnachtingen hebben plaatsgevonden. In de loop van 2020 zou worden onderzocht, mede in overleg met de recreatiesector, of het wenselijk is om deze aanslaggrens te laten vervallen. In verband met de coronacrisis is dit onderzoek uitgesteld naar 2021.

Dit zou kunnen resulteren in het aanpassen van de verordening toeristenbelasting voor 2022.

Forensenbelasting

Voor belastingjaar 2021 stellen wij voor om de tarieven trendmatig te verhogen met 2,4%. De geraamde inkomst voor 2021 bedraagt € 145.000.

Met ingang van 1 januari 2021 worden de waarden opnieuw vastgesteld naar waardepeildatum 1 januari 2020. Uit marktanalyse blijkt dat de gemiddelde waarde van recreatiewoningen in de periode tussen de peildatum 1 januari 2019 en 1 januari 2020 is gestegen (ca. 8 % stijging). De waardeklassen hoeven daarom niet te worden verlaagd of verhoogd.

Lijkbezorgingsrechten

Voor belastingjaar 2021 stellen wij voor om de tarieven trendmatig te verhogen met 2,4%. De geraamde inkomst voor 2021 bedraagt € 136.000.

Leges

Voor de bepaling van de tarieven voor de leges geldt als uitgangspunt dat deze maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Vanuit de organisatie is in 2017 gekeken naar de kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning. Dit omdat door het verruimen van de mogelijkheden van vergunningsvrij bouwen en beperkte nieuwbouw de leges structureel achterbleven bij de raming. Dit gedeelte is tegen het licht gehouden. Er is gekeken naar het verschil in kostendekkendheid en naar de mogelijkheid om tot een vereenvoudiging van de tariefopbouw te komen. Het uitgangspunt hierbij is dat kleinere bouwprojecten niet te zwaar mogen worden belast. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn de bouwleges voor 2017 al substantieel verhoogd. Voor 2018, 2019 en 2020 zijn de tarieven vervolgens alleen trendmatig verhoogd. Wij stellen dan ook voor om de leges in 2021 wederom alleen trendmatig te verhogen met 2,4% met uitzondering van de bij wet geregelde legesbedragen. De opbrengst voor de bouwleges, leges burgerzaken en overige leges bedraagt € 928.000,-.

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen. Gemeenten beslissen zelf of, en zo ja voor welke heffingen kwijtschelding kan worden verkregen. Gemeenten zijn gebonden aan de landelijke Uitvoeringsregeling. Alleen ten aanzien van kosten van bestaan hebben gemeenten de mogelijkheid om af te wijken van de regeling.

De rijksregeling gaat uit van 90% van de bijstandsnorm als norm voor het verlenen van kwijtschelding.

In de gemeente Aa en Hunze is er voor gekozen om 100% van de bijstandsnorm als bestaansminimum te hanteren. Onze kwijtscheldingsnorm is daarmee maximaal c.q. zo ruim mogelijk. Daarnaast is besloten om kwijtschelding mogelijk te maken voor OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Voor mensen met een inkomen dat iets meer bedraagt dan het minimum kan een gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend.

De kwijtscheldingsverzoeken worden sinds 2011 beoordeeld door Hefpunt in Groningen. Het Hefpunt in Groningen is vanaf 2019 overgegaan in het Noordelijk Belastingkantoor.

Voor kwijtschelding van zowel de gemeentelijke belastingen als de waterschapsbelasting hoeven inwoners maar één formulier in te vullen. Wie al eens kwijtschelding heeft ontvangen, ontvangt automatisch opnieuw kwijtschelding als er sprake is van ongewijzigde omstandigheden.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel wordt de lokale lastendruk per inwoner in euro's weergegeven over de jaren 2018 t/m 2021:

Lokale lastendruk

jaar	inwoners	afval	riool	ozb	totaal	per inwoner
2018	25.300	1.997.000	2.093.000	4.270.000	8.360.000	330
2019	25.385	2.003.000	2.071.000	4.301.000	8.375.000	330
2020	25.556	2.155.000	2.051.000	4.402.000	8.608.000	337
2021	24.445	2.543.000	2.051.000	4.517.000	9.111.000	373

We streven er al jaren naar om de gemeentelijke lasten voor inwoners binnen de perken te houden. Tot en met belastingjaar 2019 is dit gelukt. In de tabel is te zien dat de lastendruk per inwoner gelijk blijft tot en met het jaar 2019. Voor het jaar 2021 stellen we voor om een trendmatige verhoging van 1,5% toe te passen op het OZB tarief. Daarnaast is er sprake van kostenverhoging voor het ophalen en verwerken van kunststoffen en het teruglopen van de vergoeding hiervoor vanuit Nedvang waardoor het tarief voor de afvalstoffenheffing voor 2021 aanzienlijk stijgt. In de tabel hierboven wordt dit zichtbaar door een verhoging van de lastendruk per inwoner van € 36,- (10,6%) ten opzichte van 2020.

Geraamde inkomsten

Geraamde inkomsten

	2020*	2021**	
OZB***	4.402.000	4.517.000	* Raming inclusief begrotingswijzigingen
Forensenbelasting	142.000	145.000	** Raming primitieve begroting inclusief voorstellen uit ambities
Toeristenbelasting	1.496.000	1.646.000	*** Inclusief trend 1,5% en areaalacres 2021
Afvalstoffenheffing	2.155.000	2.543.000	
Rioolheffing	2.051.000	2.051.000	
Leges omgevingsvergunning	556.000	569.000	
Leges burgerzaken	312.000	342.000	
Lijkbezorgingsrechten	133.000	136.000	
Overige leges (programma 1, 2 en 3)	17.000	17.000	

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Weerstandvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandvermogen geeft aan hoe robuust (solide) onze begroting is. Dit is van belang wanneer er zich financiële tegenvallers voordoen.

Het weerstandvermogen is de weerstandscapaciteit (de beschikbare financiële middelen om niet begrote kosten te kunnen dekken) minus alle risico's (waarvoor geen maatregelen zijn getroffen én die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op onze financiële positie).

Weerstandscapaciteit

Incidentele en structurele weerstandscapaciteit

Er wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met incidentele weerstandscapaciteit wordt bedoeld de aanwezige financiële middelen om *eenmalige* tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de gemeentelijke taken op het huidige niveau. Met structurele weerstandscapaciteit worden de aanwezige financiële middelen bedoeld die *permanent* ingezet kunnen worden om structurele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het beleid op het huidige niveau.

1. Incidentele weerstandscapaciteit

Onder de incidentele weerstandscapaciteit vallen:

- a. De vrije algemene reserve (VAR) en het weerstandsdeel van de vrije algemene reserve (WAR)
- b. De algemene reserve grondbedrijf
- c. De overige vrije reserves (waarvoor nog geen wettelijke verplichtingen zijn aangegaan)

2. Structurele weerstandscapaciteit

Onder de structurele weerstandscapaciteit vallen:

- a. Het budget dat geraamd is voor onvoorziene uitgaven en het begrotingsaldo
- b. De onbenutte belastingcapaciteit, dit is het verschil tussen de norm en de opbrengst

Totaal weerstandscapaciteit		Toelichting	
Incidentele weerstandscapaciteit (verwachting per 31 december 2021)			
- Vrije Algemene Reserve (VAR)	4.915.000	Stand van de VAR inclusief de voorgestelde onttrekkingen ad € 3,3 mln en stortingen ad € 1,6 mln in 2021.	
- Weerstandsdeel Algemene Reserve (WAR)	5.653.000		
- Algemene Reserve Grondbedrijf	2.812.000		
- Overige Vrije Reserves	-		
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	13.380.000 (a)		
Structurele weerstandscapaciteit			
Onbenutte belastingcapaciteit:	opbrengst lasten/norm		
- OZB-opbrengst	4.517.000	4.578.000	De raming is inclusief trend 1,5% en areaalacres De limitering van OZB-tarieven is per 1 januari 2008 afgeschaft. Wel heeft het kabinet als voorbehoud gemaakt dat de opbrengststijging landelijk beperkt moet blijven. Daartoe is een macronorm ingesteld. Voor 2020 is deze norm 4 %. Deze is voor 2021 gehandhaafd, in afwachting van een nieuw te ontwikkelen benchmark woonlasten.
- Rioolheffing kostendekkend tarief	2.051.000	2.051.000	
- Afvalstoffen kostendekkend tarief	2.543.000	2.543.000	
Totaal	9.111.000	9.172.000	
Vershil tussen norm en opbrengst		61.000	
Bij:			
Raming onvoorzien		17.000	
Begrotingsresultaat 2021		1.568.000	Structurele begrotingsruimte 2021, zie de uiteenzetting financiële positie in het onderdeel 'Hoofdpijnen'.
Totaal structurele weerstandscapaciteit		1.646.000 (b)	
Totaal weerstandscapaciteit (incidenteel + structureel)		15.026.000 (a+b)	

Toelichting weerstandscapaciteit (verschillen t.o.v. de begroting 2020)

Ten opzichte van begroting 2020 is de incidentele weerstandscapaciteit afgenomen met € 5,7 miljoen door onttrekkingen voor tussentijdse bijstellingen, het negatieve jaarrekeningresultaat en de voorgestelde incidentele ambities in deze meerjarenbegroting. De structurele weerstandscapaciteit is toegenomen met € 1,5 miljoen. Dit komt door de keus voor een andere manier van ramen van de inkomsten uit het gemeentefonds, als gevolg hiervan is de raming voor 2021 fors toegenomen. De andere manier van ramen heeft als doel meer transparantie te verschaffen en structurele ruimte te creëren voor het opvangen van onverwachte gebeurtenissen, zie ook de financiële uitgangspunten.

Beleid weerstandscapaciteit en risico's

In de raadsvergadering van 17 december 2014 is de 'nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing Gemeente Aa en Hunze 2014' vastgesteld. In deze nota is te lezen hoe de berekening van de risico's tot stand komt. Het risicobedrag wordt bepaald door het ingeschatte bedrag van het risico te vermenigvuldigen met de ingeschatte kans dat een risico zich voordoet.

Weerstandsvermogen

De berekening van de weerstandscapaciteit vindt plaats in de voorgaande tabel. Het incidentele en het structurele weerstandsvermogen wordt bepaald door het totaal bedrag van de geïnventariseerde incidentele en structurele risico's af te trekken van de incidentele en structurele weerstandscapaciteit (weerstandscapaciteit -/- risicobedragen = weerstandsvermogen). Daarna wordt het totale weerstandsvermogen bepaald door de incidentele en structurele weerstandscapaciteit bij elkaar op te tellen. Dit gebeurt in de tabel hieronder.

Het weerstandsvermogen is voldoende als de geschatte financiële tegenvallers kleiner zijn dan het saldo van de weerstandscapaciteit. Deze uitkomst is in een cijfer uitgedrukt en dit cijfer is geen 'hard' gegeven, omdat de bedragen gebaseerd zijn op diverse schattingen.

In onderstaand overzicht is het weerstandsvermogen voor 2021 berekend. De risico's en kansen zijn voor de begroting 2021 geschat. De inschatting leidt tot een positief weerstandsvermogen van € 12 miljoen in 2021.

Risicomatrix

	Incidenteel	Structureel	Bedrag	Kans	Risicobedrag
(Bedragen x € 1.000)					
Risico's					
1 Rijksmiddelen sociaal domein		x	1.000	50%	500
2 Verbonden partijen structureel		x	50	15%	8
3 Verbonden partijen incidenteel	x		250	90%	225
4 Algemene Uitkering Gemeentefonds		x	1.000	80%	800
5 Planschade	x		50	40%	20
6 Grondexploitatie	x		2.134	50%	1.067
7 Bodemsaneringskosten	x		100	50%	50
8 Asbestsaneringen	x		250	60%	150
9 Juridische risico's	x		150	80%	120
Totaal					2.940
Totaal incidenteel			1.632		
Totaal structureel			1.308		

Berekening weerstandsvermogen

(Bedragen x € 1.000)

Incidentele weerstandcapaciteit	13.380	
Incidenteel risicobedrag	1.632	
Incidenteel weerstandvermogen		11.748
Structurele weerstandcapaciteit	1.646	
Structureel risicobedrag	1.308	
Structureel weerstandvermogen		339
Totaal		12.087

Toelichting risico's

1. Rijksmiddelen sociaal domein

De decentralisaties, die met ingang van 2015 hun beslag hebben gekregen, hebben grote bestuurlijke, financiële en organisatorische gevolgen. Financieel uitgangspunt hierbij is de uitvoering van de desbetreffende taken binnen de daarvoor beschikbare budgetten. Als buffer was er een incidenteel bedrag van ca. € 1,5 miljoen beschikbaar. Deze buffer is inmiddels opgesoupeerd. Dit als gevolg van het noodzakelijk investeren in preventie en voorliggend en de stijgende kosten binnen met name de jeugdzorg. De ingezette maatregelen om de kosten te laten dalen waaronder meer investeren in preventie en voorliggend veld laten pas op termijn resultaat zien. Aangezien we geconfronteerd worden met al maar stijgende (zorg)kosten gecombineerd met een lagere stijging van de rijksmiddelen hebben we de decentralisaties in het sociaal domein als potentieel structureel risico benoemd.

2/3. Verbonden partijen

Naast voordelen die samenwerkingsverbanden opleveren, zijn er ook risico's aan verbonden. Door afvaardigingen in het algemeen en/of dagelijks bestuur kunnen financiële risico's worden beheerst. Het risicoprofiel van gemeenschappelijke regelingen is over het algemeen laag (kans 15%); veelal is er een redelijk voorspelbare stijging van de jaarlijkse exploitatielasten voor zover het de bedrijfsvoeringslasten betreft. De ontwikkeling van de programmakosten binnen de verbonden partijen is afhankelijk van de inhoudelijke beleidsontwikkeling bij het rijk en de deelnemende gemeenten. Omdat het risicoprofiel van gemeenschappelijke regelingen in zijn totaal laag wordt ingeschat, is er geen risico inschatting per afzonderlijke verbonden partijen.

Het bezit van aandelen van privaatrechtelijke ondernemingen heeft in het algemeen een positief effect. De economische waarde kan namelijk hoger liggen dan de balanswaarde. Wel dient voorzichtigheid te zijn geboden bij het structureel ramen van dividend uitkeringen, omdat achterblijvende uitkeringen kunnen leiden tot een structureel budgettair probleem.

In verband met de corona crisis zullen de kosten bij de GGD oplopen; om die reden is het risicobedrag en het percentage incidenteel verhoogd. Daarnaast is ook de verwachting dat dividend uitkeringen zullen terug lopen. Binnen de RudD loopt een discussie over de verrekening van de ingezette uren over de jaren 2018 t/m 2020 en in vervolg daarop de bepaling van de deelnemersbijdrage over 2021 en verder. Afhankelijk van de uitkomst van de discussie kan dit tot een forse nabetaling voor Aa en Hunze over de jaren 2018 t/m 2020 leiden en een hogere deelnemersbijdrage over 2021 en verder.

4. Algemene Uitkering Gemeentefonds

De economische ontwikkeling, de ontwikkeling van de rijksuitgaven en ontwikkelingen rondom de systematiek voor het bepalen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, maken het bepalen van de raming van deze inkomsten in onze begroting steeds complex. Deze onzekerheid neemt, met name, voor de toekomstige ramingen verder toe. Daarom opgenomen als potentieel structureel risico. Vanwege de huidige corona crisis

worden de hier bovengenoemde factoren versterkt.

Zo leert een terugblik op de afgelopen jaren dat gemeenten gedurende een lopend begrotingsjaar steeds inkomstenschommelingen hebben gehad als gevolg van de onderbesteding bij het Rijk. Hierdoor worden gemeenten na het opstellen van hun begroting steeds geconfronteerd met negatieve bijstellingen/taakstellingen. In 2022 vindt de herverdeling van het gemeentefonds plaats. De kans is reëel dat onze gemeente, als plattelandsgemeente hier als zogenaamde nadeel-gemeente uitkomt. Deze herverdeling gaat over het gehele gemeentefonds en niet alleen het sociaal domein.

5. Planschade

In procedures met betrekking tot het wijzigen van bestemmingsplannen kan voor individuele burgers planschade ontstaan. In een aantal gevallen kunnen de hieruit voortvloeiende kosten worden opgenomen in de exploitatie van het desbetreffende plan. Daar waar mogelijk wordt de planschade afgewenteld op de initiatiefnemer. Het resterende geschatte risico is hier opgenomen.

6. Grondexploitatie

Een beleidsmatig risico binnen een gemeente is de grondexploitatie. In Aa en Hunze zijn twee exploitaties, die grote invloed hebben op de totale grondexploitatie. Dit zijn het woningbouwplan Nooitgedacht in Rolde en het bedrijventerrein Bloemmakers in Gieten. Zie verder de paragraaf Grondbeleid voor de inhoudelijke toelichting.

7. Bodemsaneringskosten

De aansprakelijkheid op het gebied van milieu neemt voortdurend toe. De gemeenten vormen hierbij geen uitzondering. Gemeenten lopen als rechtmatige eigenaar van gronden het risico dat vervuilde grond geschoond moet worden. Eventuele noodzakelijke maatregelen op het terrein van de bodemsanering, die voor rekening van de gemeente kunnen komen, zijn momenteel vooralsnog niet in te schatten en daarom als risico benoemd in deze paragraaf.

8. Asbestsaneringen

In toenemende mate wordt de gemeente geconfronteerd met illegale dumping van asbest via de vuilinzameling en asbestvervuiling als gevolg van brand. In het belang van de volksgezondheid is acute verwijdering van de vervuiling noodzakelijk. Verhaal van de kosten op de veroorzaker blijkt vaak onmogelijk, daarom opgenomen als risico.

9. Juridische risico's

Jaarlijks worden enige procedures door of tegen de gemeente gevoerd. Er is een tendens waar te nemen van een toenemend aantal aansprakelijkheidstellingen. Gemeenten worden geconfronteerd met schadeclaims van burgers als gevolg van genomen besluiten en vermeende nalatigheid door de overheid. Zo kunnen de gemeenten aansprakelijk gesteld worden door de burger voor schade als gevolg van slecht onderhoud van de wegen, openbaar groen en voor planschades (al specifiek benoemd als risico). Voor een deel zijn de risico's die de gemeente lopen gedekt door afgesloten verzekeringen, waarbij de gemeente bij de WA-verzekering een eigen risico heeft van € 2.500 per schadegeval.

Financiële kengetallen

In de raadsvergadering van 17 december 2014 is de 'Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing Gemeente Aa en Hunze 2014' vastgesteld. Daarin is voorgesteld dat de houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG jaarlijks zal worden uitgevoerd en opgenomen, als aanvullende beoordeling van het weerstandsvermogen in deze paragraaf van de begroting. Dit besluit is ingehaald

door een wijziging van het BBV. Daarin is bepaald dat in deze paragraaf verplicht onderstaande financiële kengetallen moeten worden opgenomen.

Het gaat om de volgende kengetallen:

- Netto schuldquote
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteitsratio
- Structurele exploitatieruimte
- Grondexploitatie
- Belastingcapaciteit

Begroting 2021	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	13 %	31 %	34%	33%	34%	30 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9 %	31 %	34%	33%	34 %	31%
Solvabiliteitsratio	57 %	51 %	43%	42%	41%	43%
Structurele exploitatieruimte	-1 %	1 %	2%	1%	0%	0%
Grondexploitatie	14 %	12 %	8 %	6%	3%	1%
Belastingcapaciteit %	89%	92%	92%	92 %	92 %	92 %

Beoordeling kengetallen

Met ingang van begroting 2016 worden bovenstaande kengetallen opgenomen om inzicht te geven in de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente.

Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn wij verplicht vanuit het BBV om de kengetallen meerjarig op te nemen. De provincie Drenthe heeft in haar toezichtbrief van 18 december 2015 een categorie-indeling voor de kengetallen gemaakt. Er zijn drie categorieën. Op basis van deze categorie-indeling, vallen wij vanaf begrotingsjaar 2020 voor het eerst niet meer voor alle kengetallen in de meest gunstige en daarmee

minst risicovolle categorie. Het kengetal solvabiliteitsratio valt voor de jaren 2021 t/m 2024 in de middelste categorie, zie verder de toelichting hieronder.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de omvang van de netto schuldenlast ten opzichte van jaarlijkse baten. In de VNG-handreiking "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan het begrotingstotaal (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Door het relatief lage bedrag aan langlopende leningen (verwachting per ultimo 2021 € 6,5 miljoen) is onze netto schuldquote fors lager (en dus positiever) dan de gestelde 'norm' van < 100%.

De netto schuldquote wordt als volgt berekend:

Netto schuld = (onderhandse leningen + overige vaste schulden + kortlopende schuld + overlopende passiva) -/-(langlopende uitzettingen + kortlopende vorderingen + liquide middelen + overlopende activa)

Netto schuldquote = netto schuld / totale baten (vóór bestemming)

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen = (netto schuld -/-(verstrekte leningen) / totale baten (vóór bestemming)

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen te delen door het balanstotaal. De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee het bezit gefinancierd is met eigen vermogen. In de VNG-handreiking is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. De solvabiliteitsratio van onze gemeente o.b.v. deze handreiking is voldoende te noemen. Op basis van de categorie-indeling van de provincie Drenthe vallen wij vanaf begrotingsjaar 2020 met de solvabiliteitsratio in de middelste categorie.

Solvabiliteitsratio = eigen vermogen / totaal vermogen

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt berekend als het percentage van het verschil tussen structurele baten en lasten te delen door het totaal van de baten (exclusief mutaties reserves). De maatstaf geeft aan hoeveel structurele vrije ruimte aanwezig is in de begroting. Voor 2021 en 2022 is het percentage groter dan nul, dit is gunstig omdat er in ruimte in de exploitatie zit. Vanaf begrotingsjaar 2022 daalt het kengetal naar 0%, de structurele exploitatieruimte en weerstandscapaciteit is verdwenen.

Structurele exploitatieruimte = (structurele baten -/-(structurele lasten) / totale baten (vóór bestemming)

Grondexploitaties

De ratio grondexploitatie wordt berekend als het percentage van de boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden (NIEG) en bouwgronden in exploitatie (BIE) te delen door het totaal van de baten (vóór bestemming). Er is geen VNG norm voor de hoogte van deze ratio. Hoe lager de ratio hoe lager het risico voor de gemeente (hoe groter de grondposities, hoe navenant groter het risico). Voor onze gemeente geldt meerjarig een lage ratio dus een laag risico.

Ratio grondexploitaties = boekwaarde van in- en nog niet in exploitatie genomen gronden / totale baten (vóór bestemming)

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend als het percentage woonlasten voor een gezin voor de OZB, riool- en afvalstoffenheffing bij een gemiddelde WOZ-waarde gedeeld door het landelijk gemiddelde. We zitten onder het landelijke gemiddelde.

Belastingcapaciteit = (landelijk gemiddelde woonlasten -/-(gemeentelijk gemiddelde woonlasten) / gemeentelijk gemiddelde woonlasten

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Wegen

Basisgegevens/uitgangspunten

De gemeente Aa en Hunze heeft 2.869.788 m² aan verharding in beheer en onderhoud. Hiervan is 1.676.473 m² asfaltverharding, 1.076.185 m² elementenverharding en 114.130 m² betonverharding. Het gehele areaal aan verharding bestaat voor 78% aan rijbanen en 22% uit fietspaden, voetpaden en parkeerplaatsen.

A. Het beleidskader

In 2015 is het Beleidsplan voor een volgende planperiode (2016-2020) door de raad gecontinueerd. Het doel van het wegenbeleidsplan is ervoor te zorgen, dat het onderhoud van de gemeentelijke wegen wordt uitgevoerd aan de hand van een vooraf afgesproken kwaliteit.

In het Beleidsplan is als uitgangspunt het kwaliteitsniveau Basis gecontinueerd. Kwaliteitsniveau Basis staat gelijk aan de ondergrens van verantwoord wegbeheer volgens de CROW-wegbeheersystematiek (Centrum Regelgeving en Ontwerp Weg- en waterbouw). De afgelopen onderhoudsperioden hebben uitgewezen dat dit kwaliteitsniveau een prima uitgangspunt is om ook in de toekomst verantwoord wegbeheer binnen de gemeente uit te blijven voeren.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Inspecties e.d. laten zien dat het gekozen onderhoudsniveau Basis voldoende is om het wegenonderhoud op deze voet door te zetten. Het niveau van de wegen was dusdanig goed dat het verantwoord was om het bedrag, vanuit de exploitatie in de voorziening wegenonderhoud gestort, voor de planperiode 2016 – 2020 met € 120.000 naar beneden bij te stellen. In het planjaar 2019 hebben we wel te maken gehad met droogtescheuren in het veengebied; een fenomeen wat niet eerder was voorgekomen.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Het bedrag voor groot wegenonderhoud in de begroting dat wordt toegevoegd aan de voorziening vanuit de planperiode 2016 - 2020 is nu € 633.000 per jaar.

Op basis van de nieuwe uitgevoerde visuele weginspectie blijkt dat bijstelling in de komende planperiode 2021-2025 noodzakelijk is om het kwaliteitsniveau "Basis" als beleidsuitgangspunt voor het wegenonderhoud te blijven houden. Voor de planperiode 2021-2025 dient de structurele uitgave voor de voorziening wegen bijgesteld te worden met een jaarlijks bedrag van € 127.000,-. Middels actualisatie van het "Beleidsplan wegen" zal het college en raad nog nader moeten besluiten. Behandeling van het beleidsplan voor college en raad staat voor het eerste kwartaal 2021 gepland. In de begroting 2021 nemen we de bijstelling op voorhand mee.

Door het gevoerde beleid is het niveau van onze wegen op een dusdanig niveau dat we in de planperiode 2016-2020 met minder geld uit konden. Voor de komende periode (2021-2025) is bijstelling van de structurele uitgaven noodzakelijk om het kwaliteitsniveau "Basis" vast te houden. Met deze bijstelling zitten we budgettair weer op het "oude niveau".

D. Voortgang

We gaan naar het einde van de planperiode 2016-2020. De uitvoering van de voorliggende jaren is conform het onderhoudsprogramma uitgevoerd. Op basis van uitgevoerde visuele weginspectie blijkt dat bijstelling in de komende planperiode 2021-2025 noodzakelijk is om het kwaliteitsniveau Basis als beleidsuitgangspunt voor het wegenonderhoud te blijven houden. Middels actualisatie van het Beleidsplan wegen zal het college en Raad nader moeten besluiten. Dit staat voor het eerste kwartaal 2021 gepland. Voorgesteld wordt dan om voor de komende planperiode 2021-2025 een bijstelling van de structurele uitgaven om aan het kwaliteitsniveau op "Basis" te blijven voldoen.

Water en kunstwerken

A. Het Beleidskader

De gemeente Aa en Hunze heeft 125 ha binnenwater. Daarnaast heeft de gemeente 37 vaste bruggen, 12 beweegbare bruggen, 13 steigers, 8 andere voorzieningen zoals bv. rolpalen, kademuur, leuning en e.d. en 5.310 m¹ walbeschoeiing.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties.

Het jaarlijkse onderhoud wordt uitgevoerd op basis van het beheerprogramma bruggen. In de begroting is hiervoor een structureel budget opgenomen.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

In de begroting 2021 is een bedrag van € 176.000 aan directe kosten opgenomen voor het onderhoud van sloten, berm sloten, sluizen en waterkeringen. Daarnaast is een bedrag van € 127.000 opgenomen voor regulier onderhoud aan waterstaatkundige werken, zoals bruggen, kano- en vissteigers. Voor groot onderhoud aan de bruggen van het Grevelingskanaal wordt jaarlijks een bedrag van € 44.000 toegevoegd aan de voorziening.

D. Voortgang

Periodiek wordt het onderhoudsprogramma vastgesteld en uitgevoerd om het onderhoudsniveau op een aanvaardbaar/voldoende niveau te brengen.

De gelden, die opgenomen zijn in de begroting, worden voor de bruggen aangewend. Hierbij worden leuning en vervangen en/of geschilderd, wordt betonrenovatie uitgevoerd en worden vernieuwingen aan brugdekken uitgevoerd. De beheerplannen voor bruggen en beschoeiing van het Grevelingkanaal en het vijveronderhoud zijn in het eerste kwartaal van 2017 geactualiseerd. Voor de overige bruggen geldt dat op basis van de gegevens uit inspectie 2018 blijkt dat de onderhoudstoestand van de bruggen op een voldoende niveau is (beoordeling is uitgevoerd volgens CROW publicatie 288).

Riolering

Basisgegevens/uitgangspunten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de rioleringsvoorzieningen in de gemeente Aa en Hunze.

Rioleringsvoorzieningen	
Vrijverval riolering	275 km
Mechanische riolering	130 km
Hoofdgemalen	30 stuks
Minigemalen	460 stuks
Randvoorzieningen	10 stuks
IBA's	35 stuks
Kolken	12560 stuks
Vijvers	26 stuks

A. Het Beleidskader

In 2020 is het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) door de raad vastgesteld voor de planperiode 2020-2024. Aan het beleid ligt de volgende visie ten grondslag:

Aa en Hunze wil beschikken over een duurzaam en robuust water- en rioleringsstelsel in het bebouwd gebied. We hebben inzicht in het stelsel en beheren het doelmatig, waardoor de lasten zo laag mogelijk blijven en overlast van water tot een minimum is beperkt. Gebruikers kunnen eenvoudig terecht bij de gemeente met klachten en vragen, maar we doen ook een beroep op hun eigen verantwoordelijkheid.

Met dit plan geven wij invulling aan de wettelijke verplichting om vast te leggen hoe wij inhoud geven aan de zorgplicht voor het afvalwater, regenwater en grondwater. De zorgplichten zijn vertaald naar doelen. Aan de hand van onze visie hebben we speerpunten voor de komende planperiode bepaald, te weten:

1. Inzicht in de werking van het stelsel vergroten.
2. Duurzaamheid vergroten.
3. Anticiperen op klimaatverandering.
4. Samenwerking met waterketenpartners versterken.

In Groningen en Noord-Drenthe gaan gemeenten, waterschappen en waterbedrijven meer samenwerken in de waterketen. Dit wordt langs 2 sporen bereikt; regionaal en per cluster. In de samenwerkingsregio Groningen en Noord Drenthe is een nieuw bestuursakkoord opgesteld voor de periode 2020-2025 waar de nadruk ligt op de onderdelen Kwetsbaarheid en Duurzaamheid. Het cluster Kop van Drenthe bestaat uit de gemeenten Tynaarlo, Assen, Noordenveld en Aa en Hunze en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. In 2020 is gewerkt aan de actualisatie van het Waterakkoord Kop van Drenthe. In dit waterakkoord leggen de deelnemers afspraken vast en wordt een maatregelenprogramma opgesteld voor de periode tot 2025.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

In dit GRP is gekozen om onze leefomgeving duurzaam en klimaatrobust in te richten en tevens een subsidieregeling voor het afkoppelen van regenwater vast te stellen. De ontwikkeling van de rioolheffing is dynamisch, waarbij -aan de hand van het jaarprogramma- ieder jaar een actualisatie plaats vindt van de berekening. Op die wijze is de ontwikkeling van het tarief in balans met de werkelijke kosten. Om tarief stabiel te houden wordt gewerkt met een voorziening.

De maatregelen in ons GRP stemmen we af op het waterakkoord van het cluster en de regionale samenwerking.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Door het structureel verlagen van de kapitaallasten (bereikt door inzet van de voorziening) kan het tarief gelijk blijven ten opzichte van 2020. Op basis van het huidige GRP zijn de tarieven stabiel. Om dit stabiele tarief te kunnen handhaven maken we gebruik van een voorziening. Hoe de tarieven zich na 2021 ontwikkelen is afhankelijk van de uitkomsten van het klimaatadaptatiebeleid en bijbehorende uitvoeringsagenda (medio 2021).

D. Voortgang

De in de begroting opgenomen bedragen voor het onderhoud worden daarvoor in het desbetreffende jaar ingezet. Werkzaamheden worden zoveel mogelijk afgestemd met onze waterketenpartners, waardoor werkzaamheden in de tijd kunnen verschuiven.

Gebouwen

Basisgegevens/uitgangspunten

De gemeente Aa en Hunze heeft 50 gemeentelijke accommodaties. Deze 50 accommodaties bestaan uit onder andere 3 kerktorens, 3 molens, 3 multifunctionele accommodaties, 2 zwembaden, 3 sporthallen, 2 gymnastieklokalen, 1 sportzaal, 18 dorpshuizen (waarvan 7 in eigendom), 1 loods met overkapping voor Openbare Werken, 4 brandweerposten, 1 gemeentehuis, 1 afvalbrengrstation en 18 overige locaties. Door de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs per 1 januari 2010 (stichting PrimAH) en de overheveling van het groot onderhoud per 1 januari 2015 is de gemeente niet meer verantwoordelijk voor het onderhoud van de schoolgebouwen. Als gevolg van de bevolkingskrimp is het eigendom én het onderhoud van de schoolgebouwen in Schipborg, Nieuw Annerveen, Annerveenschekanaal en Gasselternijveenschemond weer terug gegaan naar de gemeente. De schoolgebouwen in Schipborg en Gasselternijveenschemond zijn inmiddels verkocht.

A. Het Beleidskader

Het kader voor het onderhoud van de gebouwen is de door de raad vastgestelde “nota onderhoud gebouwen”. Het betreft hier het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen, exclusief de dorpshuizen en monumenten. In deze nota wordt gestreefd naar een onderhoudsniveau tussen de conditieschalen 2 en 3, wat overeenkomt met een goede tot redelijke onderhoudstoestand. Om een bijdrage te leveren aan de taakstellende bezuiniging voor de komende jaren is het onderhoudsniveau teruggebracht naar conditieschaal 3. Het gebouwenonderhoud vindt plaats op basis van onderhoudsbegrotingen in de vorm van een zogenaamde meerjarenraming voor een periode van 10 jaar. In opdracht en voor rekening van de stichting PrimAH vindt voor de openbare basisscholen vierjaarlijks een actualisatie van de onderhoudsbegroting plaats en voor de overige gebouwen driejaarlijks. Hiervoor wordt een inspectie ter plaatse uitgevoerd. Het onderhoud van dorpshuizen vindt plaats op basis van de notitie dorpshuizenbeleid die door de raad is vastgesteld. Het beheer en onderhoud van de gebouwen van de voetbalverenigingen is de verantwoordelijkheid van de vereniging geworden.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Het gebouwenonderhoud wordt conform de Meerjarenonderhoudsplanung (MJOP) en het beleidskader uitgevoerd. Over de eventuele (financiële) consequenties van de driejaarlijkse inspectie zal uw raad in de voortgangsrapportages en de begroting worden geïnformeerd.

In 2016 is de MJOP van de gebouwen en de monumenten voor de periode 2017-2028 geactualiseerd. De actualisatie van de MJOP van de dorpshuizen voor de periode 2021-2030 heeft vertraging opgelopen en is in de tweede helft van 2020 afgerond.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Conform het meerjarig onderhoudsschema gemeentelijke gebouwen is voor groot onderhoud en schilderwerk van gemeentelijke gebouwen (excl. monumenten, schoolgebouwen en dorpshuizen) structureel respectievelijk € 225.000 en € 96.000 in de begroting opgenomen.

Voor groot onderhoud en schilderwerk van monumenten is dat bedrag respectievelijk € 33.000 en € 19.000 structureel. Daarnaast is een bedrag van € 272.000 beschikbaar in de exploitatie voor regulier onderhoud van de gemeentelijke gebouwen (excl. schoolgebouwen en dorpshuizen). Hiervan is € 27.000 voor monumenten.

Voor het groot onderhoud van dorpshuizen is in de exploitatie jaarlijks een bedrag van € 59.000 beschikbaar; dit bedrag maakt onderdeel uit van een subsidieregeling. Door een taakstellende bezuiniging wordt nog 70% van de kosten gesubsidieerd.

Per 1 januari 2015 is het buitenonderhoud voor de scholen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs (niet meer in onze gemeente) overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. De schoolbesturen hebben nu de (financiële) verantwoordelijkheid voor het totale onderhoud van hun schoolgebouwen, inclusief (functionele) aanpassingen van het gebouw.

D. Voortgang

De in de onderhoudsbegroting geraamde werkzaamheden worden aan het begin van het jaar op een lijst van “uit te voeren werkzaamheden” geplaatst. Bij deze lijst wordt een planning opgesteld voor het

desbetreffende jaar. Uitgangspunt is de werkzaamheden in het geraamde jaar uit te voeren. Bij een aantal omvangrijke werkzaamheden komen de bedragen in een periode van 2 of 3 jaar beschikbaar. Afhankelijk van de uit te voeren werkzaamheden dient de uitvoering overigens wel aaneengesloten plaats te vinden.

Groen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het gemeentelijk te beheren groen.

Groenbeheer binnen de kom

Bomen	28.000 stuks
Monumentale bomen	180 stuks
Gazon	130 hectare
Ruw gras	15,5 hectare
Struiken	34,5 hectare
Vaste planten	1.400 m ²
Plantenbakken	30 stuks
Parkbos	25,5 hectare

Groenbeheer buiten de kom

Bomen	60.000 stuks
Gazon	7 hectare
Ruw gras	300 hectare
Bosplantsoen/struiken	12,5 hectare

Basisgegevens/uitgangspunten

Van het totale areaal openbaar groen dat de gemeente in onderhoud heeft, wordt een deel uitgevoerd in eigen beheer en een deel uitbesteed aan de particuliere markt. Het grootste deel van het onderhoud wordt uitbesteed aan voormalig Alescon, nu WPDA.

A. Het beleidskader

Het groenbeheer systeem is gebruikt om bestekken op te stellen van werkzaamheden die nu in uitvoering zijn.

B. Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Na de vulling van het groenbeheer systeem is een visie over het groenbeheer in onze gemeente opgesteld. De visie wordt gebruikt bij het opstellen van de onderhoudsbestekken. De onderhoudsbestekken binnen de bebouwde kom worden hoofdzakelijk uitgevoerd door iWerk. Het bomenbestand van de gemeente Aa en Hunze kampte met achterstallig onderhoud. Voor het wegwerken van dit achterstallig onderhoud zijn extra middelen beschikbaar gesteld. Daarmee is het wegwerken van achterstallig onderhoud in de hele gemeente inmiddels afgerond. Om niet weer in een zelfde situatie terecht te komen is een structurele oplossing noodzakelijk. In deze begroting wordt daarop ingezet.

In het snoeiseizoen 2020-2021 wordt gestart met planmatig structureel bomenonderhoud. De gemeente is in drie gelijkwaardige gebieden verdeeld, genummerd van 1 t/m 3. De bomen binnen gebied 1 zijn in 2020 visueel beoordeeld. Op basis van de uitkomsten van de boominspectie wordt geprioriteerd. Er wordt een werkverdeling gemaakt waarbij de jonge bomen tot een hoogte van ca 15 meter door de gemeentelijke buitendienst worden gesnoeid. De grotere bomen worden door een

aannemer gesnoeid. Het snoeiwerk is Europees openbaar aanbesteed. Aan het eind van 2020 is zowel door de aannemer als de eigen buitendienst gestart met de uitvoering van het werk.

C. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Om het bomenonderhoud structureel te kunnen voortzetten, zodat niet opnieuw achterstanden worden opgelopen, is een verhoging van het budget voor structurele bomenonderhoud met € 200.000, - per jaar noodzakelijk. Dit bedrag is opgenomen in de ambities.

D. Voortgang

Voor het boombeheer wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van de VTA (Visual Tree Assessment). Het college heeft zich uitgesproken voor het invoeren van structureel boombeheer. De raad zal zich in de begroting 2021 uitspreken over de benodigde verhoging van het structurele bomen onderhoudsbudget met € 200.000, - per jaar om structureel bomenonderhoud mogelijk te maken. Het huidige beschikbare budget in combinatie met de capaciteit van de eigen dienst is onvoldoende voor de jaarlijkse werkvoorraad.

**Recapitulatie van het
middelenbeslag op het gebied
van kapitaalgoederen in de
productenraming 2021
, inclusief salarissen en tractie**

Toelichting

De in de
recapitulatie
genoemde
bedragen
komen niet
allemaal
terug in de
teksten van
deze
paragraaf.

Pijler	taakveld	Lasten	% totale uitgaven
Wegen			
4	2.1.1	Verkeer en vervoer algemeen	774.000 1,25
4	2.1.2	Wegen	485.000 0,78
4	2.1.2	Toevoeging voorziening wegen	633.000 1,02
4	2.1.3	Wegmeubilair	429.000 0,69
4	2.1.4	Overige aangelegenheden wegen, straten, pleinen	414.000 0,67
Water en kunstwerken			
3	5.7.3	Afwatering	176.000 0,28
Riolering			
4	7.2.1	Riolering algemeen	1.448.000 2,34
Gebouwen			
div.	div.	Regulier onderhoud	299.000 0,48
		Schilderwerk	114.000 0,18
		Groot onderhoud	224.000 0,36
Groen			
3	5.7.1	Openbaar groen algemeen	1.462.000 2,36
3	5.7.2	Openbaar groen	1.651.000 2,67
		Totaal	8.109.000 13,08

Financiering

Financiering

De financieringsparagraaf is een verplicht onderdeel in de programmabegroting en –rekening en vloeit voort uit de Wet Financiering decentrale overheden (wet FIDO). Deze wet schept een bindend kader voor een verantwoordelijke en professionele inrichting van een treasuryfunctie bij decentrale overheden. Het belangrijkste uitgangspunt van de wet FIDO is het beheersen van de financiële risico's. De wijze waarop de risico's binnen de gemeente Aa en Hunze worden beheerst is geregeld in het treasurystatuut. Dit statuut vormt dan ook de basis voor de paragraaf financiering.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's door middel van de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Treasury omvat het sturen, beheersen, verantwoorden over en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Toerekening van rente

In de notitie Rente 2017 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en de jaarstukken. Doelstelling van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

De bepalingen en richtlijnen van de notitie hebben geleid tot aanpassing van het gemeentelijk rentebeleid. Hiervoor is de rentenota 2017 opgesteld. Deze nota is op 29 juni 2017 vastgesteld in de raad. Hierin is vastgelegd dat:

1. Als nieuwe methode alleen de werkelijke rente van externe financieringsmiddelen wordt toegepast, conform het advies van de commissie BBV;
2. de kostendekkende tarieven worden bepaald op basis van de werkelijke rentelast;
3. De afschrijvingsmethodiek voor alle activa wordt geüniformeerd, waarmee op alle activa lineair wordt afgeschreven.

Berekening renteresultaat 2021

Externe rentelasten over de korte en lange financiering		184.500
Externe rentebaten	-/-	0
Saldo door te rekenen externe rente		184.500
Rente doorberekend aan grondexploitatie	-/-	-80.443
Rente van projectfinanciering	-/-	0
Rentebaat van verstrekte leningen	+	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		104.057
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		104.057
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	-225.693
Renteresultaat voordelig		-121.636

Financiering

De verwachte leningenportefeuille (looptijd >1 jaar) ziet er als volgt uit:

Stand per 1 januari 2021	€ 7.382.000
Nieuwe leningen	€ 0
Reguliere aflossingen	<u>€ 1.191.000</u>
Stand per 31 december 2021	€ 6.191.000

De rente voor kort geld (<1 jaar) is lager dan de rente voor lang geld (>1 jaar). Sinds 2016 is de rente op kortlopende leningen zelfs regelmatig negatief. Wanneer er een financieringsbehoefte ontstaat, wordt daarom eerst tot het conform de wet FIDO maximaal toegestane bedrag met kort geld gefinancierd. Wel is in 2020 een nieuwe langlopende lening van € 7 mln. afgesloten. Uit de meest recente gegevens van de VNG (www.waarstaatjegemeente.nl) blijkt dat de netto schuld van de gemeente Aa en Hunze ten opzichte van andere gemeenten relatief gezien laag is.

Financieringsrisico's

Ten aanzien van de beleidsvoornemens voor het risicobeheer van de financieringsportefeuille zijn de volgende risico's te onderscheiden:

1. Renterisico

Ten aanzien van het renterisico dient te worden gekeken naar het risico van de vlottende schuld en de risico's van langlopende leningen. Ter beperking van de het renterisico zijn 2 normen opgesteld: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van deze normen, uit hoofde van de wet FIDO, is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft betrekking op vlottende schulden met een looptijd tot maximaal 1 jaar inclusief de debetstand op de rekening-courant. De kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,5% van het bedrag van de begroting (2021 € 60,1 mln). De kasgeldlimiet is in 2021 ca. € 5,1 mln. Eenmaal per kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie berekend. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld. Daarbij moet in een plan zichtbaar worden gemaakt hoe men opnieuw aan de kasgeldlimiet denkt te zullen gaan voldoen. De toezichthouder kan, indien hij het plan ontoereikend acht, bepalen dat zijn toestemming is vereist voor het aangaan van nieuwe korte leningen. Uit de cijfers blijkt dat de onze gemeente steeds heeft voldaan aan de kasgeldlimiet. Op basis van de begroting 2021 is een meerjarige liquiditeitsprognose opgesteld. Hierna is deze prognose in een tabel weergegeven.

Liquiditeitsprognose

Prognose per 31-12

Kasgeldlimiet	2021	2022	2023	2024
-/- € 5,1 mln.	-€ 7.400.000	-€ 8.600.000	-€ 8.400.000	-€ 8.400.000

Prognose 2021 per einde kwartaal

Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
-/- € 5,1 mln.	-€ 5.500.000	-€ 6.000.000	-€ 5.000.000	-/- € 7.400.000

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd > 1 jaar. De norm houdt in, dat de jaarlijkse aflossingen en de renteherzieningen samen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De aflossingen worden ook meegenomen, omdat in geval van herfinanciering hierover ook renterisico wordt gelopen. In het onderstaande schema is het renterisico voor onze langlopende leningen in beeld gebracht. Uit dit overzicht blijkt dat nu en de komende jaren een zeer beperkt (ruim binnen de norm) renterisico op de langlopende schulden wordt gelopen.

Berekening Renterisico vaste schuld

	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
(Bedragen x € 1.000)					
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	891	700	700	700
3	Renterisico (1+2)	891	700	700	700
4	Renterisiconorm (20% x € 60.100)	12.020	12.020	12.020	12.020
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	11.129	11.320	11.320	11.320
5b	Overschrijding renterisiconorm (3>4)	0	0	0	0

2. Kredietrisico

Kredietrisico's doen zich voor bij de verstrekte leningen. In onderstaande tabel is aangegeven aan welke groepen leningen zijn verstrekt.

Kredietrisico's

Risicogroep	restant vordering per 31-12-2021
Deelnemingen	700.000
Langlopende personeelsleningen	600.000
Woningbouwcorporaties	5.000
Blijversleningen	25.000
Startersleningen	1.000.000
Zonneleningen	200.000
Totaal	2.530.000

De langlopende personeelsleningen zijn hypotheekleningen. Hierbij is het kredietrisico klein, omdat de verstrekte lening nooit hoger is dan de waarde van het onderpand. Er worden geen nieuwe personeelsleningen meer afgesloten. Hierdoor daalt het uitstaande bedrag.

De startersleningen zijn hypotheekleningen die worden verstrekt om het verschil tussen de verwervingskosten en de volgens NHG normen verstrekte eerste hypotheek te financieren.

Het betreft een revolverend krediet van maximaal € 35.000 waarbij de eerste 3 jaar geen rente en aflossing wordt betaald. Daarna wordt per periode op basis van een inkomenstoets de hoogte van de rente en aflossing bepaald.

De zonnelening biedt een oplossing voor huiseigenaren om met een lening tegen gunstige voorwaarden in energiebesparende maatregelen te investeren. Aan en Hunze stimuleert zo energiebesparing in bestaande koopwoningen. Er worden geen zonneleningen meer verstrekt door de gemeente. Burgers kunnen hiervoor terecht bij de provincie.

De blijverslening is voor mensen die graag langer in hun woning willen blijven wonen en daarvoor aanpassingen aan hun woning willen laten doen. De interesse hiervoor is tot op heden gering.

Naast de verstrekte leningen staat de gemeente ook borg voor leningen. Dit betreft borgstellingen voor:

	Stand per 1-1-
2020	
- NHG hypotheekleningen	€ 1.245.134
- Woningcorporaties, bibliotheek, stichting Impuls	€ 18.884.946

Het saldo van de borgstelling voor NHG hypotheekleningen neemt af, omdat de gemeente sinds 2011 niet meer borg staat voor nieuwe NHG hypotheekleningen (stand per 01/01/2019 was € 1.506.740). Door aflossing neemt, naast het saldo ook het risico af. Het saldo voor borgstelling aan Woningcorporaties is ook afgenomen (stand per 01/01/2019 was € 20.039.297). Het risico is beperkt, omdat de gemeente voor het grootste deel slechts functioneert als achtervang. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat borg.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De gemeente Aa en Hunze levert een breed scala aan externe producten. Voor het leveren van deze producten is interne ondersteuning en facilitering noodzakelijk. De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Het welslagen van de programma's is zodoende in belangrijke mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

In deze paragraaf worden de belangrijkste bedrijfsvoeringsaspecten nader belicht. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Organisatieontwikkeling en personeelsbeleid
- Dienstverlening
- Informatisering en automatisering
- Samenwerking Drentsche Aa

De bedrijfsvoering is een zaak van het college en het directieteam, waarbij wij het van belang vinden om hierover in verbinding te staan met de raad. Wij zullen de raad betrekken bij de discussie over een aantal kernvraagstukken met betrekking tot ontwikkeling van onze organisatie.

Organisatieontwikkeling en personeelsbeleid

In onze organisatieontwikkeling werken we aan ons doel om de effectief en efficiënt functionerende organisatie te zijn die in staat is om aan te sluiten bij de behoeften en wensen van inwoners en politiek. De maatschappelijke context van ons werk is complexer geworden. Ontwikkelingen gaan snel, vaak zijn meerdere partijen betrokken in een vraagstuk en is er een gezamenlijke aanpak vanuit verschillende vakdisciplines nodig. Aansluitend bij de strategische toekomstvisie van de gemeente is het bovendien onze ambitie dat inwoners, bedrijven en instellingen een stevige rol hebben bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Maatschappelijke context, ontwikkelingen en ambitie betekenen een veranderopgave voor de organisatie. We willen in staat zijn om flexibel te kunnen meebewegen met wat nodig is. Dat betekent dat we op andere manieren werken. Vaker in programma's en projecten om vanuit de opgave te kunnen bepalen wie en wat nodig zijn. En vanuit andere houding en gedrag. Minder vanuit regels en wetten, meer vanuit het effect dat we willen bereiken (de bedoeling). Minder vanuit controle, meer vanuit vertrouwen. Standaard waar het kan en maatwerk waar het nodig is. Als relatief kleine organisatie is het belangrijk om voldoende kwalitatief goede medewerkers te hebben en te houden. Belangrijk ook omdat we willen inzetten om vooral een organisatie te worden waar het aantrekkelijk is voor jongeren om te werken en daarmee dus meer een opleidingsorganisatie worden.

Van medewerkers vraagt het dat zij flexibeler zijn in hun werk, dat zij breder kijken dan het eigen vakgebied en dat zij in staat zijn hun rol in het proces te kunnen vervullen. We zetten daarbij in op de verdere ontwikkeling van de individuele talenten van medewerkers. Concreet betekent het dat medewerkers naast, in plaats van of binnen hun functie tijdelijk een andere rol kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld als projectleider, lid van een projectgroep of deelnemer in een scrum. Bovendien investeren we in training, opleiding en coaching en kiezen we er soms bewust voor om te experimenteren met een nieuwe manier van werken. Daarbij sturen we op het nemen van regie en verantwoordelijkheid door medewerkers. Zo beleggen we verantwoordelijkheden laag in de organisatie. Leidinggevendens geven richting, bieden ruimte en vragen resultaat.

De koers van de organisatie en de actualiteit bepalen het personeelsbeleid. Daarmee moet het beleid bijdragen aan de veranderopgave, zoals bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van de individuele talenten van medewerkers. Maar ook aan andere actuele ontwikkelingen, zoals het plaats-onafhankelijk werken dat door corona een vlucht heeft genomen en blijvend effect zal hebben. In 2021 houden we

het bestaande beleid tegen het licht en willen we aan de slag met een samenhangend en vernieuwend personeelsbeleid dat bijdraagt aan de veranderopgave en de actualiteit. Concreet betekent dit het ontwikkelen van nieuw beleid waar nodig en het actualiseren van bestaand beleid.

Een belangrijke ontwikkeling in 2021 is verder dat medewerkers die voorheen bij het werkvoorzieningsschap Alescon werkten in onze organisatie komen werken. Het gaat hierbij om medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt en werkzaam in het Beheer Openbare Ruimte (BOR). Met de huidige medewerkers van onze buitendienst gaan zij 1 team vormen. Hiermee geeft de gemeente uitvoering aan de Participatiewet, waarvan het opheffen van de gemeenschappelijke regeling Alescon in 2019 een gevolg was. Onze visie is: "wij bieden zinvol werk in een passende werkomgeving aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Iedereen wordt gezien, doet mee, voelt zich gewaardeerd, vergroot zijn mogelijkheden én is trots". Vanuit die visie willen we zorgen voor een goede integratie van medewerkers in de organisatie.

Wat gaan we doen in 2021 en volgende jaren

Wanneer

- Uitvoering organisatieontwikkeling 2021 e.v
- Samenhangend en vernieuwend personeelsbeleid 2021 e.v.
- Integratie medewerkers Participatiewet in gemeentelijke organisatie (BOR) 2021 e.v.

Personeelsbudget 2021

Bij de vaststelling van de begroting 2005 is de systematiek van het taakstellend personeelsbudget ingevoerd.

In het kort komen die afspraken op het volgende neer:

1. Salariskosten 2005 dienen als vast uitgangspunt voor de ramingen in de komende jaren. Dat basisbedrag is vastgesteld op € 9.004.000.
2. Vanaf 2006 mag het basisbedrag 2005 maximaal worden verhoogd met de component prijsstijging van de algemene uitkering.
3. De raad wordt jaarlijks bij de begroting geïnformeerd over de stand van zaken.

Actuele ontwikkelingen

Volgens de systematiek van het taakstellend personeelsbudget wordt het loonbudget maximaal verhoogd met het prijsindexcijfer voor overheidsconsumptie, beloning werknemers van de algemene uitkering. In 2021 is een component prijsstijging doorberekend van 2,4%. De nu geldende CAO loopt van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021. Het percentage loonstijging vanuit de nieuwe CAO voor 2021 en verder is op dit moment niet bekend.

Budgettaire gevolgen

Wij hebben het loonbudget in 2021 conform de systematiek verhoogd met een prijsstijging van 2,4%, ofwel € 318.000. Uit dit bedrag worden naast de loonstijging vanuit de CAO ook de mutaties van premies en de periodieke verhogingen bekostigd. Afhankelijk van de nieuwe CAO zal blijken of dit

bedrag voldoende is om de loonkosten te dekken. Het eventuele verschil komt vervolgens tot uitdrukking in een taakstelling.

Financiële vertaling:

Het salarisbedrag is samengesteld uit een tweetal componenten, t.w.: kosten ambtelijk apparaat volgens de normformatie en kosten van het bestuur. Op basis van bovengenoemde indeling volgt onderstaand het overzicht van het taakstellende budget voor 2021.

Taakstellend budget voor 2021

	Ambtelijke normformatie	Bestuur	Totaal
Basisbedrag taakstellend budget 2020	12.534.000	436.000	12.970.000
Bijstellingen in 2020	448.000	0	448.000
Bijgesteld basisbedrag voor 2020	12.982.000	436.000	13.418.000
Compensatie prijsstijging (2,4%)	308.000	10.000	318.000
Taakstellend budget 2021	13.290.000	446.000	13.736.000

Voor 2021 is een berekening gemaakt van de te verwachten salariskosten. In relatie tot het taakstellende budget geeft dit het volgende beeld:

	Ambtelijke normformatie	Bestuur	Totaal
Taakstellend budget 2021	13.290.000	446.000	13.736.000
Verwachte loonsom 2021	13.389.000	462.000	13.851.000
Vershil	-99.000	-16.000	-115.000

Per saldo is er sprake van een tekort ten opzichte van het taakstellend personeelsbudget van € 115.000. Een bedrag van € 157.000 betreft medewerkers die geen onderdeel uitmaken van de structurele formatie. In 2021 wordt dit bedrag gedekt binnen projecten, door inzet van gelden uit de vacaturerimte en incidentele budgetten. In de afgelopen jaren zijn de geprognostiseerde tekorten gedekt uit de incidentele voordelen uit de vacaturerimte. Door o.a. de toename van het ziekteverzuim en een grotere inhuur als gevolg daarvan is de mogelijkheid om de kosten te dekken binnen de personeelsbudgetten onder grote druk komen te staan.

Sturing en regie

We zetten in op een andere manier van werken waarbij aandacht is voor sturing en regie op de gewenste effecten in de samenleving. Dit hebben we gedaan met Aa en Hunze stroomt en dit is met AndersOmDoen concreter geworden. Hier gaan we in 2021 mee verder.

In 2019/2020 heeft elke medewerker een discover test gehad waarbij we hebben gekeken naar de talenten van elke medewerker. In 2021 gaan we in overleg met de medewerkers om te kijken hoe we deze talenten het beste voor de organisatiedoelstellingen kunnen inzetten. Dit doen we ook door anders met elkaar in gesprek te gaan en het individueel werkplan (IWP) wat elke medewerker zelf gaat opstellen.

Om de talenten van medewerkers maximaal in te kunnen zetten willen we een flexibele schil organiseren zodat medewerkers naast hun specialisme ook andere rollen kunnen oppakken binnen bijvoorbeeld een project of programma. Dat doen voor de ontwikkeling van onze medewerkers en dat moet ook als effect hebben dat minder externe inhuur noodzakelijk is.

Met het programma AndersOmDoen zijn in de organisatie in 2019 en 2020 stappen gezet in ander houding en gedrag, passend bij de veranderopgave waar we als raad, college en organisatie voor staan. In 2021 ronden we de implementatie van het ondersteunende instrumentarium af. Ook passen we de werkplekken van medewerkers aan zodat er makkelijker digitaal kan worden samengewerkt. Zowel intern als extern.

Een aandachtspunt is dat we beter zicht krijgen op de formatie en waar deze voor wordt ingezet. We willen ook graag een koppeling tussen de ambities en de formatie waardoor we realistisch kunnen begroten en waar kunnen maken wat we beloven. Dat is op verschillende punten in de begroting al wel benoemd, alleen een daadwerkelijke onderverdeling van budgetten op personele en overige uitvoeringskosten heeft nog niet plaatsgevonden. Daar zijn we mee aan de slag en krijgt in 2021 een vervolg.

Dit is des te meer nodig, omdat de organisatie onder andere als gevolg van de extra werkzaamheden in verband met Corona (naast de andere twee crises) onder druk staat. We houden nadrukkelijk oog voor de belastbaarheid van onze organisatie.

De formatie zal ook 1 van de onderdelen zijn die terug gaan komen in de nieuwe managementrapportage. De managementrapportage zal net als voorheen terugkijken naar het verleden maar moet ook iets gaan zeggen over de toekomst. Als we goed zicht hebben op alle informatie die beschikbaar is kunnen we op basis van aannames ook voorspellingen doen over de toekomst. Daarnaast maken we onderscheid tussen de verschillende lagen van managementinformatie. Operationele data is bijvoorbeeld heel geschikt voor realtime informatie. Strategische informatie moet juist ook van analyse worden voorzien. Voor beide willen we dan ook andere instrumenten inzetten.

Zicht hebben op de bedrijfsvoering komt ook terug bij de accountantscontrole. In 2021 verschuift de rechtmatigheidsverantwoording van de accountant naar het college. Tot en met 2020 verstrekt de accountant nog een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekeningen van gemeenten. De accountant geeft vanaf 2021 alleen nog een controleverklaring af met een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Onderdeel daarvan is de rechtmatigheidsverantwoording maar die wordt dus door het college vastgesteld. Dit betekent dat wij zelf moeten kunnen aantonen dat er rechtmatig wordt gewerkt. Dit bereiden we voor in 2020 maar moet in 2021 geïmplementeerd zijn.

Dienstverlening

De toekomst van de overheidsdienstverlening ligt bij gemeenten. De klantcontactcentra van gemeenten zullen het eerste aanspreekpunt zijn voor vragen van burgers en ondernemers over overheidszaken. Om te kunnen voldoen aan de toekomstverwachtingen, is het belangrijk de klant centraal te stellen. Vragen van burgers komen daarom via alle kanalen – telefoon, balie, post, internet – binnen bij het team Frontoffice, het KCC van de gemeente Aa en Hunze.

De verschillende klantcontacten in de organisatie worden constant gemonitord en daar waar wenselijk en mogelijk verbeterd. In 2018 zijn de resultaten van deze monitoring verder geanalyseerd en verbreed met de resultaten van de burgerpeiling en het klanttevredenheidsonderzoek “Waar staat je gemeente”.

Verder op de ingeslagen weg

De cijfers van het onderzoek naar de klanttevredenheid van bezoekers van de balies in het gemeentehuis laat zien dat wij tevreden klanten hebben. Bezoekers geven hierin aan dat zij zeer tevreden zijn met de huidige openingstijden en mogelijkheden (op afspraak en vrije inloop). Daarnaast zijn de bezoekers zeer tevreden over de korte wachttijden en zijn er prima cijfers voor de geboden service (vriendelijke en deskundige medewerkers) aan het loket.

Bij het beoordelen van dienstverlening zijn de zogenaamde hostmanship-aspecten van groter belang dan de ‘instrumentele’ aspecten. Het tonen van deskundigheid en inlevingsvermogen, de bereidheid om te helpen, het tonen van verantwoordelijkheid en het aandragen van oplossingen en ideeën worden in landelijke onderzoeken en tijdens de corona-crisis gezien als de belangrijkste factoren voor een goede en betrouwbare dienstverlening.

De ingeslagen weg ten aanzien van digitale dienstverlening wordt natuurlijk verder door ontwikkeld. Onze klanten worden steeds meer in de gelegenheid gesteld om hun zaken zelf te regelen op een voor de klant passend moment en door uitbreiding van moderne dienstverleningskanalen en sociale media.

Dienstverlening en transparantie

Naast de uitbreiding van de digitale dienstverlening zullen in 2021 aan de hand van de bestaande afspraken uit het “garantiebewijs dienstverlening”, de verschillende aspecten van de huidige reguliere dienstverlening tegen het licht worden gehouden.

Het is belangrijk dat we in de organisatie en naar onze klanten duidelijk zijn over de kwaliteit van onze gewenste dienstverlening. Daarom gaan we deze bestaande klantafspraken intern nogmaals duidelijk communiceren, nakomen en toetsen.

In 2021 zal deze focus op de “klantgerichtheid” van de organisatie continue worden gemonitord. De komst van een nieuwe en verbeterde telefonie mogelijkheden kan dit gewenste doel goed ondersteunen.

Informatisering en automatisering

De digitalisering zet door!

De informatievoorziening wordt steeds meer ondersteund met moderne digitale middelen. Een belangrijke ontwikkeling die inmiddels al een paar jaar gaande is, is de ontwikkeling van de 'common ground' gedachte. Deze gedachte is gebaseerd op het Estlandse model waarin de informatievoorziening helemaal opnieuw is opgezet. Hierdoor geïnspireerd willen de gemeenten dat de informatievoorziening structureel anders moet worden ingericht omdat men vastloopt met de huidige systemen en alle bijbehorende koppelingen. Daarnaast moet het de onafhankelijkheid van bestaande leveranciers vergroten. We volgen deze landelijke modernisering van de informatievoorziening en passen deze toe waar het voor onze gemeente iets oplevert.

In het kader van het 'samen organiseren' worden steeds meer zaken gezamenlijk opgepakt door gemeenten onder de vlag van VNG realisatie. Een belangrijk project is de vervanging van onze vaste telefonie. De implementatie vindt plaats in de tweede helft van 2021. Voor de lijnverbindingen wordt hierbij samengewerkt met de gemeente Assen.

Het gebruik van Office 365 heeft een snelle vlucht genomen door de Corona crisis. Met name het gebruik van video-vergaderen en het online delen van documenten. In 2021 gaan we gebruik maken van een nieuw intranet waarin deze samen met office 365 een belangrijk onderdeel vormen van de nieuwe digitale werkplek.

Al tien jaar wordt de bedrijfsvoering en de dienstverlening van Aa en Hunze zaakgericht ondersteund met het informatiesysteem Digimeente van Green Valley (nu Visma-Roxit). Door aflopende contracten, marktontwikkelingen en een ander inzicht in het zaakgericht werken gaan we in 2021 een nieuw zaakgericht systeem implementeren. Dit heeft impact op iedereen in de organisatie.

Een aantal belangrijke vergunningsverlening en handhavingprocessen gaan we onderbrengen in een apart informatiesysteem. Deze werkzaamheden zijn noodzakelijk voor de invoering van de nieuwe omgevingswet die per 1-1-2022 wordt ingevoerd.

Andere belangrijke zaken (op hoofdlijnen) waar in 2021 aandacht aan wordt besteed zijn:

- *Het doorontwikkelen van de planning en controlcyclus.*
- *Ondersteuning van diverse thema's met GIS functionaliteit zoals bijvoorbeeld energietransitie en biodiversiteit.*
- *Het optimaliseren van de basisregistraties en het verhogen van de kwaliteit van o.a. de BAG, BGT en Wkpb.*
- *Het verder invulling geven aan het datagedreven werken.*
- *Het anders inrichten van het functionele beheer van informatiesystemen.*

- *Het in nauw overleg met de bedrijfsarts terugdringen van het langdurig ziekteverzuim.*

Automatisering

De inspanning bij automatisering in 2021 zal vooral gericht zijn op het beheersbaar houden en optimaliseren van de infrastructuur, waaronder de nieuwe vaste telefonie. Hieronder vallen ook de technische beveiligingsmaatregelen die vanuit de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) worden gesteld.

Informatieveiligheid en privacy

Informatieveiligheid en privacy blijven de komende tijd belangrijke items. Ook in 2021 is er blijvend aandacht voor de bewustwording van medewerkers. Verdere concrete acties in 2021 zijn:

- het blijven uitvoeren van privacyscans op risicovolle processen;
- het monitoren van de acties uit de verantwoording over informatieveiligheid (ENSIA);
- het verder inrichten van het cyclisch werken met gebruik van het ondersteunende informatiesysteem;
- De invoering van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) die de opvolger is van de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG).

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Aa en Hunze heeft zowel bestuurlijke als financiële belangen in verschillende organisaties met een publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) of privaatrechtelijke rechtsvorm (stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen). Met de participatie in verbonden partijen realiseert de gemeente haar maatschappelijke opgaven en ambities.

Een verbonden partij is volgens Artikel 1 van het BBV “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

De relatie tussen de verbonden partijen en het publieke belang wordt beschreven in de programma's van de begroting. In onderstaand overzicht wordt aangegeven aan welk programma de doelen van de verbonden partij bijdragen.

Wettelijk kader en beleid

Artikel 186 Gemeentewet en het daarop gebaseerde Besluit Begroting en verantwoording (BBV) – met name artikel 15 – regelt de wijze waarop verbonden partijen worden gemonitord. Het BBV is vernieuwd. Het is van belang dat de informatie over verbonden partijen aansluit op de informatie over de activiteiten en eventuele risico's.

Het BBV schrijft voor dat de informatie over de verbonden partijen opgenomen wordt in de beleidsprogramma's waarop de samenwerking met de verbonden partij betrekking heeft. Dit bevordert dat de financiële bijdragen aan verbonden partijen en de daaraan verbonden risico's in de beschouwingen over de gemeentebegroting worden meegenomen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de relatie tussen de verbonden partijen en het publieke belang. Ook komen aan de orde ontwikkelingen, c.q. voornemens als het gaat om nieuwe verbonden partijen, het beëindigen van bestaande verbonden partijen, het wijzigen van bestaande verbonden partijen of eventuele andere actualiteiten omtrent verbonden partijen die gevolgen kunnen hebben voor de taakuitvoering van de verbonden partijen, dan wel financiële consequenties en/of risico's kunnen hebben.

Kaders

Algemeen beleid

De gemeente Aa en Hunze heeft als beleid het aangaan van Gemeenschappelijke Regelingen zoveel mogelijk te beperken.

Gemeenschappelijke Regelingen kunnen wel aangegaan worden uit het oogpunt van efficiency en kostenbeheersing, wanneer het een duidelijk voordeel oplevert voor de gemeente.

Nota verbonden partijen

Op 23 april 2008 heeft de raad de Verordening ex. 212 van de Gemeentewet opnieuw vastgesteld. Hierin is opgenomen bij artikel 20 lid 1 "Het college biedt op verzoek van de raad ter vaststelling door de raad een nota verbonden partijen aan."

Risico's

Naast voordelen die samenwerkingsverbanden opleveren, zijn er ook risico's aan verbonden. Door afvaardigingen in het algemeen en/of dagelijks bestuur kunnen financiële risico's worden beheerst. Het risicoprofiel van gemeenschappelijke regelingen is over het algemeen laag, veelal is er een redelijk voorspelbare stijging van de jaarlijkse exploitatielasten. Binnen de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden ook de financiële risico's t.a.v. verbonden partijen beoordeeld.

Het bezit van aandelen van privaatrechtelijke ondernemingen heeft in het algemeen een positief financieel effect. De economische waarde kan namelijk hoger liggen dan de balanswaarde. Wel is voorzichtigheid geboden bij het structureel ramen van dividenduitkeringen, omdat achterblijvende uitkeringen kunnen leiden tot een structureel budgettair probleem.

Overzicht verbonden partijen

Openbare Lichamen

Organisatie/ vestigingsplaats	Financiële bijdrage 2021 in euro's	Vertegenwoordiging	Publiek belang / Programma	Juridische vorm	Saldo resultaat begroting 2021	*Eigen vermogen	*Vreemd vermogen
Vereniging van Nederlandse Gemeenten Den Haag	37.000	Burgemeester (lid), Wethouder Heijerman (plv)	Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Pijler 1: Bestuur en participatie	Vereniging	pm	pm	pm
Vereniging van Drentse Gemeenten Westerbork	10.000	Burgemeester (lid), Wethouder Heijerman (plv)	Behartigen van de gezamenlijke belangen van de Drentse gemeenten. Bijvoorbeeld vertegenwoordiging, belangenbehartiging en pleitbezorging richting provincie en Rijk. Pijler 1: Bestuur en participatie	Vereniging	pm	pm	pm
Gemeenschappelijke regeling	3.000	Wethouder Luinge (lid), Wethouder Lambert (plv)	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur, bevordering van de regionale economie, cultuur en dergelijke. Pijler 1: Bestuur en participatie	GR naar Duits recht	pm	pm	pm
Eems Dollard Regio (EDR) Leer							
Veiligheidsregio Drenthe Assen	1.518.186	Burgemeester, Wethouder Heijerman (plv)	Brandweezorg en hulpverlening bij brand en rampen en geneeskundige hulpverlening bij calamiteiten voor 12 Drentse gemeenten. Pijler 1: Bestuur en participatie	GR	€ 8.000	€ 2.313.371	€ 30.704.750
						€ 2.321.371	€ 27.425.287

Gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentsche Aa (WPDA)	2.731.000	Wethouder Lambert (lid), Wethouder Luinge (plv)	Uitvoering participatiewet van de 3 deelnemende gemeenten op het terrein van werk en inkomen. Hierdoor is het mogelijk de inwoner die geen werk en/of geen inkomen heeft zo goed en snel mogelijk te helpen. Zo mogelijk bij één loket. Pijler2: Zorg	GR	€ 0	€ 133.000,-	€ 13.368.000
						€ 133.000,-	€ 12.318.000
Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke	805.000	Wethouder Luinge (lid), Wethouder Lambert (plv)	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volksgezondheid in brede zin. Pijler2: Zorg	GR	€ 325.000	€ 3.167.000	€ 2.073.000
Gezondheidsdienst Drenthe (GGD Drenthe) Assen						€ 3.519.000	€ 2.073.000
Gemeenschappelijke regeling Regionale	437.000	Wethouder Heijerman (lid algemeen en dagelijks bestuur)	Uitvoering taken van alle milieutaken op het gebied van omgevingsrecht	GR	€ 8.000	€ 28.000	€ 4.355.000
Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD Drenthe)		Burgemeester (plv)	(vergunningverlening, toezicht en handhaving, advisering). Pijler 4: Voorzieningen, leefbaarheid en wonen			€ 36.000	€ 4.353.000
Recreatieschap Drenthe Diever	111.000	Wethouder Luinge	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme. Pijler 4: Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	GR	€ 0	€ 738.789	€ 669.768
		(lid) Wethouder Lambert (plv)				€ 745.937	€ 669.768
Gemeenschappelijke regeling Publiek vervoer Groningen-Drenthe	16.000	Wethouder Lambert (AVA)	Het creëren van een optimaal, toekomstbestendig, duurzaam en betaalbaar vervoersnetwerk. Pijler2: Zorg	GR	€ 5.727	€ 56	€ 50.000
						€ 5.783	€ 50.000
Vennootschappen							

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Den Haag	€ 131.820	Wethouder Lambert (AVA)	Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen. Pijler 5: Middelen en ondersteuning	NV. Aandeelhouder	BNG verstrekt geen begrotingscijfers	€ 4.878 mln	€ 144.811 mln.
						(per 1-1-2020) BNG verstrekt geen begrotingscijfers	(per 1-1-2020) BNG verstrekt geen begrotingscijfers
Enexis BV Den Bosch	€ 0	Wethouder Lambert (AVA)	Nutsbedrijf, distributie en transporteren van energie, netwerkbeheer. Pijler 5: Middelen en ondersteuning	BV	p.m.	€ 4.112 mln.	€ 4.146 mln.
				Aandeelhouder		onbekend	onbekend
Waterleidingmaatschappij Drenthe Assen	€ 3.200	Wethouder Luinge (AVA)	Een betrouwbare en continue drinkwatervoorziening tegen de laagst mogelijke prijs. Pijler 5: Middelen en ondersteuning	NV.	p.m.	€ 39 mln.	€ 141 mln
				Aandeelhouder		onbekend	onbekend

N.B. bovenstaande subsidies/financiële bijdragen zijn afgerond op duizendtallen. De opgenomen financiële bijdragen GR zijn conform begroting van de GR 2021.

Belangrijke ontwikkelingen / voornemens / risico's verbonden partijen

Algemeen

De verbetering van de aansturing van verbonden partijen heeft permanente aandacht waarin ook de invulling van de regiefunctie aan de orde is.

Ten aanzien van gesubsidieerde instellingen worden de overeenkomsten bij voorkeur op basis van contractfinanciering afgesloten.

In 2015 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd met onder andere het doel de rol van de Gemeenteraden te versterken. In het voorjaar voorafgaand aan het begrotingsjaar informeert een gemeenschappelijke regeling (GR) de deelnemende raden door middel van een kaderbrief over de financiële en beleidsmatige kaders van de GR.

Sinds 2016 wordt ten aanzien van de jaarstukken en begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen voor de raad voor het eerst een informatiemarkt georganiseerd waarin de raadsleden vroegtijdig inzicht kunnen krijgen in de activiteiten van de GR. Daarnaast wordt sinds 2019 een najaarsoverleg voor gemeenschappelijke regelingen georganiseerd.

Hieronder een overzicht van belangrijke ontwikkelingen en risico's van verbonden partijen

WPDA

Organisatie: Een belangrijk risico betreft de economische ontwikkeling. Deze bepaald voor een groot deel de opnamecapaciteit van de arbeidsmarkt. In relatie daarmee is dit ook mede bepalend voor de ontwikkeling van het aantal uitkeringen t.o.v. de beschikbare rijksbudgetten. Met de mogelijke effecten van de Corona-crisis is in de begroting 2021 van Werkplein Drentsche Aa geen rekening gehouden. Ook het late moment van vaststelling van de definitieve rijksbijdrage (medio september van het lopende begrotingsjaar) vormt een risico. De gemeenschappelijke regeling Alescon is per 31 december 2020 definitief geliquideerd. Enkele nog niet afwikkelbare dossiers zijn voor afwikkeling overgedragen aan WPDA. Eventueel uit de afwikkeling voortvloeiende niet voorziene baten of lasten zullen op basis van de oorspronkelijke verdeelsleutel tussen de 6 voormalige Alescon gemeenten worden verrekend.

GGD

De Corona-crisis heeft een grote impact op de taken en bedrijfsvoering van de GGD. Binnen enkele taken blijft het uiterst moeilijk om de personele bezetting op het gewenste en noodzakelijke niveau te houden. Veilig thuis maakt op dit moment een groei door en werkt aan doorontwikkeling. Belangrijke basis hiervoor vormt het landelijke actieprogramma "geweld hoort nergens thuis". De insteek is om samen met het lokale veld en de beschermingsketen in te zetten op een zo effectief mogelijke werkwijze in samenhang met de gemeenten.

RUDD

Belangrijke ontwikkeling betreft de komst van Omgevingswet, aanpak asbestdaken, klimaatdoelen/energiebesparing en de overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeenten. Een financieel risico t.a.v. de overdracht van bodemtaken voor gemeenten hierin betreft de onduidelijkheid welke financiering hiervoor vanuit het rijk naar gemeenten gaat komen. Verder geeft de herijking van de verrekensystematiek over meer- en minderwerk, afhankelijk van de uiteindelijke vorm, onzekerheid over de gemeentelijke bijdrage.

VRD

De toenemende complexiteit van de samenleving heeft ook tot gevolg dat rampen en crises complexer worden. Maatschappelijke onrust kan al snel ontstaan bij verstoringen in het dagelijks leven. De aanpak van deze verschillende crises vraagt om een flexibele en wendbare crisisorganisatie die kan opschalen naar behoefte. Er wordt gezocht naar een ander, toekomstbestendig systeem voor brandweezorg. Om dit te realiseren worden over een periode van 5-10 jaar de noodzakelijke veranderingen doorgevoerd om te komen tot een ander systeem van brandweezorg. Deze aanpak moet er vervolgens voor zorgen dat vrijwilligheid de pijler onder de brandweezorg in Drenthe blijft én moet voorkomen dat de kosten van de brandweer in de toekomst te hoog worden.

Grondbeleid

Grondbeleid

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Gelet op deze risico's is een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid verplicht gesteld.

Nota Grondbeleid

In de raadsvergadering van 25 juni 2015 is de nota Grondbeleid 2015 vastgesteld. Doel van deze nota is het actualiseren van en het inzicht bieden in de hoofdlijnen voor het voeren van een samenhangend, strategisch en effectief grondbeleid.

In de nota wordt een beschrijving gegeven van:

- Het juridisch kader voor het grondbeleid (wetgeving en overheidsbeleid).
- Het grondbeleid, de keuze tussen actief en facilitair grondbeleid en de samenwerking met derden.
- De verschillende aspecten die een rol spelen bij de verwerving van grond.
- Het gronduitgifte- en prijsbeleid.
- De financiële kaders voor grondexploitatie.

In 2019 is gestart met een inventarisatie en actualisatie van het huidige gewenste grondbeleid. De verwachting is dat in het najaar 2020 een nieuwe nota zal worden voorgelegd.

De financiële positie

Een financieel uitgangspunt bij grondexploitaties is het realiseren van een sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het openbaar gebied worden verhaald in de grondopbrengst inclusief een bijdrage in de infrastructuur in de ruimste zin van het woord.

Financiële positie per complex per 01 januari 2020

Complex	boekwaarde* 1-1-2020	m2 nog te verkopen	verwacht resultaat	verwachte einddatum
Nooitgedacht	€ 6.483.590	71628	€ 358.000	2025
Bloemakkers	€ 1.337.652	26754	€ 4.000	2023
Eext noord oost	€ 542	1056	€ 61.000	2020
SWS Oostermoer	€ 220.773	3365	€ 4.000	2021
Gasteren	€ -100.562	0	€ 65.000	2020
Totaal	€ 7.941.995	102803	€ 492.000	

*Boekwaarde = gemaakte kosten -/- gerealiseerde opbrengsten

Van de complexen worden bij de najaarsbijstellingen en de jaarrekening afzonderlijke voortgangsrapportages opgenomen.

De Kavels in Gasteren en Eext zijn inmiddels allemaal uitgegeven. De verwachting is dat deze exploitaties nog in 2020 kunnen worden afgesloten. Op de voormalige schoollocatie in Gieterveen wordt inmiddels gebouwd. Er is nog 1 vrije kavel. Binnen het woonplan Nooitgedacht zijn nog voldoende mogelijkheden. Diverse gevarieerde kavels worden aangeboden of ontwikkeld. Deelgebied de Es zal verder worden verkaveld. Een aantal architecten is gevraagd een ontwikkelingsplan voor dit gebied te schrijven. In Anloo worden, samen met dorpsbelangen Anloo, de mogelijkheden onderzocht voor nieuwbouw aan de Raatakkers 2e fase.

De bedrijfskavels op Bloemakkers zijn grotendeels verkocht en op een aantal kavels wordt inmiddels gebouwd. Er zijn nog enkele kavels zijn beschikbaar. De vraag naar en mogelijkheden voor nieuwe bedrijfskavels wordt de komende periode verder verkend.

Algemene reserve grondbedrijf en weerstandsvermogen

Verliezen kunnen het gevolg zijn van twee soorten risico's:

- voorzienbare (exploitatie) risico's;
- onvoorzienbare of algemene (conjuncturele of markt) risico's.

De voorzienbare risico's blijken uit de jaarlijkse toelichtingen op de bouwrekeningen. Ook voor onvoorzienbare risico's, ontstaan door negatieve conjuncturele ontwikkelingen en/of rentestijging, dient een algemene reserve grondbedrijf in stand te worden gehouden. Het bepalen van de noodzakelijke omvang van de algemene reserve grondbedrijf is niet eenvoudig, omdat de omvang afhangt van onzekere factoren als marktontwikkelingen, de rentestand en de verwachte resultaten. Geconcludeerd kan worden dat, mede op basis van de boekwaarden, de grootste risico's betrekking hebben op de complexen Nooitgedacht en Bloemakkers.

De beoordeling of er voldoende reserves zijn om de risico's te kunnen opvangen is lastig. We trachten hieronder een reëel en zo compleet mogelijk beeld te geven.

Weerstandsvermogen conform de nota grondbeleid

In de nota Grondbeleid is de minimale omvang van het weerstandsvermogen ten behoeve van algemene risico's gesteld op 15% van de positieve boekwaarden, vermeerderd met de nog te maken kosten, het krediet voor strategische aankopen en het verwachte eindresultaat.

Weerstandsvermogen	
Positieve boekwaarde onderhanden werk per 01-01-2020	€ 7.941.995
Krediet voor strategische aankopen	€ 981.800
Verwachte nog te maken kosten onderhanden werken	€ 5.302.861
Verwachte toekomstige negatieve resultaten grondbedrijf	€ -
Totaal	€ 14.226.656
Het benodigde weerstandsvermogen bedraagt	€ 2.134.000 (15%)

Het benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 2.134.000 (15% van € 14.226.656).

Risico's per exploitatie

Naast een beoordeling van het weerstandsvermogen van het totale grondbedrijf is het ook mogelijk om de risico's per exploitatie in beeld te brengen. Voor de risicoberekening zijn we ervan uitgegaan dat een aantal risico's zich voor zal doen.

De berekende risico's zijn:

- De looptijd van de grondexploitatie is (2 jaar) langer dan begroot.
- De jaarlijkse kostenstijging is (1%) hoger dan begroot
- De opbrengstinflatie van de grondexploitatie is (1%) lager dan begroot
- Het rentepercentage over de boekwaarde is (1%) hoger dan begroot.

Risico per exploitatie

Complex	Risico
Nooitgedacht	€ 1.265.000
Bloemakkers	€ 87.000
Eext noord-oost	€ -
SWS Oostermoer	€ 43.000
Gasteren	€ -
Totaal	€ 1.395.000

Op basis van de analyse per exploitatie is sprake van een lager risico (€ 1.395.000) dan op basis van de berekening van het benodigd weerstandsvermogen (€ 2.134.000) voor het totale grondbedrijf.

Algemene reserve grondbedrijf

De algemene reserve grondbedrijf is de afgelopen jaren behoorlijk gegroeid. Belangrijkste oorzaken hiervan zijn het geheel of gedeeltelijk vrijvallen van een aantal voorzieningen voor de grondexploitaties Nooitgedacht en Bloemakkers en de positieve resultaten van het grondbedrijf als geheel de afgelopen jaren. De gewenste minimale omvang van het weerstandsvermogen is de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven en daalt nu zelfs. Het college heeft daarom besloten in 2020 € 4.000.000 vanuit de reserve grondbedrijf vrij te laten vallen ten gunste van de Vrije Algemene Reserve. Na de vrijval is de hoogte van de reserve grondbedrijf nog € 2.811.000.

Algemene reserve grondbedrijf

saldo per 01-01-2019	6.268.607
mutaties 2019	373.571
saldo 31-12-2019	6.642.178
resultaat 2019	235.000
vrijval ten gunste VAR in 2020	-4.000.000
Algemene reserve per 31-12-2020	2.877.178

Conclusie

Het hoogste van de twee berekende risicobedragen is € 2.134.000. Dit is het minimaal benodigde weerstandsvermogen. De algemene reserve grondbedrijf voldoet aan deze eis. Het risicobedrag is ook opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Actualiteit

Vennootschapsbelasting (VPB)

Beoordeling Vpb-plicht 2019

Voor het jaar 2019 heeft er een beoordeling plaatsgevonden van de gemeentelijke activiteiten. Door een herijking van de grondexploitaties en een positieve tendens in de verkopen van onder meer Bloemakkers is opnieuw een beoordeling (Post Quick Scan) uitgevoerd. Uit deze eerste beoordeling blijkt dat het grondbedrijf waarschijnlijk over het geheel vanaf 2019 belastingplichtig is. Uit de eerste berekeningen komt naar voren dat over 2019 een negatief resultaat verwacht wordt, er wordt naar alle waarschijnlijkheid aangifte vennootschapsbelasting gedaan zodat compensabele verliezen in de toekomst met eventuele winsten kunnen worden verrekend.

Financiële begroting

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Het betreft met name de OZB, de toeristenbelasting, de forensenbelasting en de uitkering uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als de riool- of afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen in de programma's waarvan ze voor een deel de kosten dekken, onder de baten verantwoord. Voor het totaalbeeld van alle lokale heffingen wordt verwezen naar paragraaf Lokale heffingen.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In de tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Onder de tabel worden de onderdelen kort toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

	Realisatie	Begroting					Toelichting
	2019	2020*	2021****	2022	2023	2024	
(bedragen x € 1.000)							* Raming inclusief begrotingswijzigingen t/m voorjaarsrapportage 2020.
Lokale heffingen:							** Algemene uitkering uit het gemeentefonds o.b.v. de meicirculaire 2020, exclusief integratie-uitkering sociaal domein. Inclusief verwacht
Onroerende zaakbelastingen	4.397	4.402	4.517	4.695	4.715	4.735	herverdeeleeffect in 2022.
Toeristenbelasting	1.645	1.496	1.646	1.696	1.696	1.696	*** Geprognosticeerde stand per 31 december.
Forensenbelasting	158	142	145	147	149	151	*** De ramingen 2021 ev zijn inclusief de nieuwe voorstellen
Algemene uitkering uit het gemeentefonds**	27.831	24.930	27.608	27.144	27.244	27.644	*
Dividenden	324	285	285	285	285	285	
Vrije Algemene Reserve***	7.357	6.663	4.915	3.554	3.615	3.701	
Totaal algemene dekkingsmiddelen	41.712	37.918	39.116	37.521	37.704	38.212	
Bedrag voor onvoorzien	0	17	17	17	17	17	

Lokale heffingen

De inkomsten uit de OZB voor 2021 zijn geraamd op basis van een trend van 1,5% (€ 65.000) en areaalontwikkeling (€ 50.000).

Voor het jaar 2022 is de raming gebaseerd op de OZB-opbrengst van het voorafgaande jaar plus de meeropbrengst op basis van een trend van 1,5% (€ 66.000) en areaal accres (€ 112.000). Voor de jaren 2023 en 2024 gaat het om een areaal accres van € 20.000 per jaar.

De ramingen voor de forensenbelasting worden bepaald door de raming van een voorafgaand jaar plus de trendmatige ontwikkeling.

Het voorstel in deze begroting is de toeristenbelasting voor 2021 en 2022 te verhogen met respectievelijk € 150.000 en € 50.000.

Voor het beleid omtrent de lokale heffingen wordt verder verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds.

De algemene uitkering is berekend op basis van de meicirculaire 2020.

Dividenden

De gemeente Aa en Hunze ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Enexis, Essent Milieu en de Waterleidingmaatschappij Drenthe.

Vrije Algemene Reserve (VAR)

Voor 2021 wordt per saldo een onttrekking aan de VAR verwacht van € 1.748.000 (saldo van stortingen ad € 1.568.000 en onttrekkingen ad € 3.316.000). Voor de periode 2022-2024 wordt per saldo een vermindering van € 1.214.000 (saldo van stortingen ad € 1.210.000 en onttrekkingen ad € 2.424.000) geraamd.

Saldo financieringsfunctie

De gemeente Aa en Hunze heeft ter financiering van haar activiteiten in het verleden totaal € 11,7 miljoen aangetrokken. De boekwaarde hiervan bedraagt op 1 januari 2021 €7,4 miljoen. De hiermee gepaard gaande rentelasten bedragen € 17.000. Deze lasten worden volledig toegerekend aan de diverse programma's op basis van de boekwaarde van de investeringen.

Bedrag voor onvoorzien

In de begroting is een bedrag op genomen van € 17.000.

Overhead en vennootschapsbelasting

Overzicht van de kosten van overhead

Met ingang van 2017 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. Eén van de wijzigingen betreft de toerekening van overhead. Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld. Hiermee vervalt de noodzaak van een complexe en veelal ondoorzichtige kostentoerekening aan alle gemeentelijke taken en activiteiten. Deze methodiek is ook van toepassing op de toerekening van rente. De bepalingen en richtlijnen van de notitie hebben geleid tot aanpassing van het gemeentelijk rentebeleid. Hiervoor is de rentenota 2017 opgesteld. Deze nota is op 29 juni 2017 vastgesteld in de raad. De bepalingen en richtlijnen voor de toerekening van rente zijn in werking getreden met ingang van het begrotingsjaar 2018.

Hiermee winnen begroting en verantwoording aan transparantie; de raad kan beter sturen op de bedrijfsvoering. Bovendien kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere gemeenten.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven is een apart overzicht

opgenomen van de kosten van de overhead. Dit overzicht is opgenomen bij het overzicht 'Lasten en baten per pijler.

Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

Beoordeling Vpb-plicht.

Voor het jaar 2019 heeft er een beoordeling plaatsgevonden van de gemeentelijke activiteiten. Door een herijking van de grondexploitaties en een positieve tendens in de verkopen van onder meer Bloemmakers is opnieuw een beoordeling (Post Quick Scan) uitgevoerd. Uit deze beoordeling blijkt dat het grondbedrijf waarschijnlijk over het geheel vanaf 2019 belastingplichtig is. Voorlopig zullen de financiële consequenties gering zijn. Uit de berekeningen komt naar voren dat over 2019 een negatief resultaat geeft voor de Vpb. Deze compensabele verliezen kunnen in de toekomst met eventuele winsten kunnen worden verrekend.

Stand en verloop van de reserve en voorzieningen

De genoemde saldi van reserves en voorzieningen zijn inclusief de voorstellen zoals die in de begroting 2021 en de meerjarenbegroting zijn opgenomen

Stand en verloop van de reserves en voorzieningen

Omschrijving	2021			2022			2023			2024			2025
	Sald o	Storti ng	Onttrekki ng	Sald o	Storti ng	Onttrekki ng	Sald o	Storti ng	Onttrekki ng	Sald o	Storti ng	Onttrekki ng	Sald o
(bedragen x € 1.000)													
Algemene reserves	15.128	1.568	3.316	13.380	788	2.149	12.019	336	275	12.080	86		12.166
Bestemmingsreserves	9.369	18	145	9.241	18	145	9.114	18	145	8.987	18	145	8.860
Voorzieningen	5.782	1.950	2.677	5.054	1.925	2.080	4.899	1.925	1.971	4.852	1.754	1.686	4.920
Totaal	30.278	3.536	6.139	27.675	2.731	4.374	26.032	2.279	2.391	25.920	1.858	1.832	25.946

Uitgelicht:

Verloop Algemene Reserves

De algemene reserve bestaat uit de WAR (Weerstandsdeel algemene reserve), de Algemene reserve van het grondbedrijf en de VAR.

De stand van de WAR en de reserve grondbedrijf is aan het eind van 2024 respectievelijk € 5,7 miljoen en € 2,8 miljoen. In deze begroting worden geen stortingen en/of onttrekking aan deze reserves gedaan.

In de jaren 2021 tot en met 2024 wordt een beslag op de VAR gelegd van in totaal € 5,7 miljoen voor de dekking van de ambities.

De reserve wordt aangevuld met een bedrag van in totaal € 2,8 miljoen door de incidentele toevoeging van het structurele begrotingsresultaat.

Verloop Vrije Algemene Reserve (VAR)

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
(bedragen x € 1.000)				
geprognosticeerde stand per 1 januari	6.663	4.915	3.554	3.615
storting	1.568	788	336	86
onttrekking	3.316	2.149	275	0
geprognosticeerde stand per 31 december	4.915	3.554	3.615	3.701

De voorstellen zoals die in de begroting 2021 zijn opgenomen resulteren in een verwachte stand van de VAR per 31 december 2024 van afgerond € 3,7 miljoen.

**Totaaloverzicht
van reserves en
voorzieningen**

Omschrijving	2021			2022			2023			2024			2025
	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo
(bedragen x € 1.000)													
Weerstandsdeel Algemene Reserve (WAR)	5.653			5.653			5.653			5.653			5.653
Vrije Algemene Reserve (VAR)	6.663	1.568	3.316	4.915	788	2.149	3.554	336	275	3.615	86		3.701
Algemene reserve grondbedrijf	2.812			2.812			2.812			2.812			2.812
Totaal algemene reserves	15.128	1.568	3.316	13.380	788	2.149	12.019	336	275	12.080	86		12.166
Sociaal domein	7			7			7			7			7
Bovenwijkse voorzieningen	65			65			65			65			65
Risico nieuwe sociale wetgeving	100			100			100			100			100
Incidentele dekkingsmiddelen	4.589			4.589			4.589			4.589			4.589
ADHB	26			26			26			26			26
Investeringsregeling Landelijk Gebied	5			5			5			5			5
Groot onderhoud onderwijsgebouwen	133	18		151	18		169	18		188	18		206
Dekking kapitaallasten diverse investeringen	4.443		145	4.298		145	4.153		145	4.007		145	3.862
Totaal bestemmingsreserves	9.369	18	145	9.241	18	145	9.114	18	145	8.987	18	145	8.860
Wegenonderhoud	401	760	1.005	156	760	911	4	760	747	18	760	747	31
Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP)	891	560	783	669	560	680	548	560	672	436	560	668	329
Technisch onderhoud gemeentegebouwen	142	191	271	62	191	238	15	191	185	21	191	158	54
Technisch onderhoud monumenten	1	33	17	16	33	15	34	33	33	35	33	30	38
Schilderwerk gemeentegebouwen	96	96	115	77	96	87	85	96	92	89	96	70	114
Schilderwerk monumenten	6	19	10	15	19	3	31	19	17	33	19	14	38
Groot onderhoud dorpshuizen	59	59	102	17	59	59	17	59	59	17			17
Vijveronderhoud	36	76	108	4	51		54	51	83	23	51		74
Pensioenvoorziening (vm) wethouders	3.727	112	84	3.755	112	84	3.783	112	84	3.810			3.810

Groot onderhoud Grevelingskanaal	423	44	182	284	44	2	326	44	371	44	415		
Totaal voorzieningen	5.782	1.950	2.677	5.054	1.925	2.080	4.899	1.925	1.971	4.852	1.754	1.686	4.920
Totaal	30.278	3.536	6.139	27.675	2.731	4.374	26.032	2.279	2.391	25.920	1.858	1.832	25.946

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Reserve	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
(bedragen x € 1.000)					
Reserve dekking kapitaallasten	Dekking afschrijving	-145	-145	-145	-145
Totaal		-145	-145	-145	-145

In het onderstaande overzicht zijn de incidentele lasten en baten op de voorzieningen opgenomen. Het gaat om uitgaven vanuit de meerjaren onderhoudprogramma's. Er zijn geen incidentele baten. De voorzieningen worden op niveau gebracht door structurele stortingen vanuit de exploitatie.

Overzicht incidentele lasten en baten op voorzieningen

Omschrijving voorziening	lasten	baten
(bedragen x € 1.000)		
Wegenonderhoud	1.005	
Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP)	783	
Technisch onderhoud gemeentebouwen	271	
Technisch onderhoud monumenten	17	
Schilderwerk gemeentebouwen	115	
Schilderwerk monumenten	10	
Groot onderhoud dorpshuizen	102	
Vijveronderhoud	108	
Pensioenvoorziening (vm) wethouders	84	
Groot onderhoud Grevelingskanaal	182	
Totaal	2.677	0

Balans en EMU overzicht

Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
	actueel				
(bedragen x € 1.000)					
Activa					
<u>Vaste activa</u>					
(Im)materiële vaste activa	42.991	43.595	42.613	44.186	43.039
Financiële vaste activa	2.148	2.148	2.147	2.146	2.145
Totaal vaste activa	45.139	45.743	44.760	46.332	45.184
<u>Vlottende activa</u>					
Onderhanden werk waaronder bouwgrond	6.155	4.650	3.332	1.962	621
Uitzettingen rentetypische looptijd < 1jr	1.004	1.004	1.004	1.004	1.004
Liquide middelen	1276	1276	1276	1276	1276
Overlopende activa	0	0	0	0	0
Totaal vlottende activa	8.435	6.930	5.612	4.242	2.901
Totaal generaal	53.574	52.673	50.372	50.574	48.085
Passiva					
<u>Vaste passiva</u>					
Eigen vermogen	24.496	22.549	20.916	20.692	20.490
Voorzieningen	5.782	5.054	4.899	4.852	4.919
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	7.381	6.491	5.600	4.900	4.200
Totaal vaste passiva	37.659	34.094	31.415	30.444	29.609
<u>Vlottende passiva</u>					
Netto vlottende schulden looptijd < 1jr	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Overlopende passiva	9.415	12.079	12.457	13.630	11.976
Totaal vlottende passiva	15.915	18.579	18.957	20.130	18.476
Totaal Passiva	53.574	52.673	50.372	50.574	48.085

EMU-saldo 2020-2024

Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
	(bedragen x € 1.000)					
+1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1		788	336	86
			1.568			
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.404	2.665	2.600	2.624	2.661
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.717	1.950	1.925	1.925	1.754
-4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd (geplande uitgaven)	1.670	3.270	1.254	3.645	861
+5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.					
+6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord:					
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)		666	834	859	665
+8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord:		2387	2205	2271	2025
-9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen.	2.114	2.677	2.080	1.971	1.686
-10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten. Verkoop van effecten:					
11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	n	n	n	n	n
11b	Zo ja, wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst op de exploitatie?					
	Berekend EMU-saldo	338	1.957	3.350	681	3.314

Investerings 2021**Investerings 2021**

Voor 2021 zijn de volgende uitbreidings- en vervangingsinvesteringen opgenomen en verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2021.

De investeringen worden onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings 2021

Pijler	Omschrijving	Bedrag	Jaarlast	Dekking	Indeling economisch/ Maatschappelijk nut
Uitbreidingsinvesteringen					
2	Vorbereidingskrediet nieuwbouw/renovatie obs PWA Eext	-100.000	-3.000	Exploitatiebudget	Economisch nut
4	Fietsverbinding langs N34 naar Bosweg	-180.000	-5.400	Algemene dekkingsmiddelen	Maatschappelijk nut
4	Fietsverbinding Nijslootweg Gieten	-150.000	-4.500	Algemene dekkingsmiddelen	Maatschappelijk nut
4	Ecologisch bermbeheer aanschaf materieel	-90.000	-11.000	Algemene dekkingsmiddelen	Maatschappelijk nut
Vervangingsinvesteringen					
4	Openbare verlichting	-274.000	-12.300	Algemene dekkingsmiddelen	Maatschappelijk nut
5	Vervanging materieel buitendienst	-612.000	-62.000	Algemene dekkingsmiddelen	Economisch nut
5	Vervanging software	-162.500	-33.300	Algemene dekkingsmiddelen	Economisch nut
5	Vervanging hardware	-64.000	-13.100	Algemene dekkingsmiddelen	Economisch nut
Totaal investeringen		1.632.500	144.600		

Voor 2021 zijn de volgende uitbreidings- en vervangingsinvesteringen opgenomen, danwel voorgesteld en verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2021

De investeringen worden onderscheiden in economisch nut en in investeringen in de in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor dat jaarlijks inzicht wordt gegeven in de terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Wachtgelden voormalige bestuurders

De geraamde wachtgelduitkeringen zijn het gevolg van burgemeester en wethouders wisselingen, waar nog wachtgeldverplichtingen tot 2024 uit voortvloeien. In 2021 is aan voormalige bestuurders een wachtgeld verschuldigd tot een bedrag van € 160.000.

Pensioenuitkering voormalige bestuurders

In 2021 zal aan verschillende voormalige bestuurders of hun nabestaande een pensioenuitkering verschuldigd zijn van € 84.000. Dit bedrag komt rechtstreeks ten laste van de daarvoor ingestelde pensioenvoorziening voormalige wethouders. De hoogte van de voorziening is toereikend om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Bij de jaarrekening wordt jaarlijks nagegaan of de voorziening door mutaties nog toereikend is.

Lasten en baten per pijler

Lasten en baten per pijler

Recapitulatie totaal lasten en baten per pijler

Pijler	Raming			Mutatie reserves			Resultaat		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
(bedragen x € 1.000)									
	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021
1	3.861	350	-3.511	0	18	18	3.861	368	-3.493
2	26.818	5.774	-21.044	18	34	16	26.836	5.808	-21.028
3	978	1.914	936	0	0	0	978	1.914	936
4	18.301	9.102	-9.199	0	113	113	18.301	9.215	-9.086
5	10.061	42.721	32.660	0	11	11	10.061	42.732	32.671
						0			
Algemeen totaal	60.019	59.861	-158	18	176	158	60.037	60.037	0

Toelichting

Het totaal van de begroting bedraagt afgerond € 60 miljoen. Per saldo wordt er € 158.000 gestort in en onttrokken aan de diverse reserves. Het resultaat van de begroting is verwerkt op taakveld 0.8.2 budgetruimte structureel binnen pijler middelen en ondersteuning.

Overzicht overhead

Overzicht overhead

Specificatie taakveld 0.4 Ondersteuning organisatie

(bedragen x € 1.000)

0.4.1 Ondersteuning organisatie algemeen	4.338
0.4.2 Huisvesting	389
0.4.3 Apparaatskosten	930
0.4.4 Automatisering	1.267
Algemeen totaal	6.924

Toelichting

Onder pijler 5 Middelen en Ondersteuning valt taakveld 0.4 Ondersteuning organisatie. Op dit taakveld wordt de overhead gepresenteerd. Het totaalbedrag aan overhead is per saldo € 6.924.000.

In het BBV is één uitzondering gemaakt op het verplicht centraal begroten van overhead. Dit betreft de toerekening van overhead aan grondexploitaties en te activeren investeringen. maken geen onderdeel uit van het totaal aan overhead.

De toerekening aan deze onderdelen voor respectievelijk € 61.000 en € 75.000 maken geen onderdeel uit van het totaal aan overhead.

Toelichting op de baten en lasten per pijler

Toelichting op de baten en lasten per pijler

Financiële begroting per pijler toelichting verschillen.

Conform BBV-artikel 19, lid a en b wordt in de toelichting overzicht lasten en baten per programma, het gerealiseerde bedrag van het vorig begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het vorig begrotingsjaar na wijziging en het geraamde bedrag van het begrotingsjaar, opgenomen. In geval van aanmerkelijk verschil met de raming, respectievelijk de realisatie, van het vorig, respectievelijk voor vorig, begrotingsjaar worden deze verschillen toegelicht.

1. Bestuur en participatie

(bedragen x € 1.000)

Taakveld	Omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
		rekening	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting
		2019	2019	2020	2020	2021	2021
(bedragen x € 1.000)							
0.1	Bestuur	1.982	1	1.701	0	1.290	0
0.2	Burgerzaken	795	387	715	337	734	337
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.547	5	1.593	5	1.594	5
1.2	Openbare orde en veiligheid	381	1	453	8	227	8
6.1	Samenkracht en participatie	23	0	329	0	17	0
Resultaat voor bestemming		4.727	393	4.791	350	3.861	350
1.99	Bestemmingen	0	18	0	589	0	18
Totaal bestemmingen resultaat		0	18	0	589	0	18
Resultaat na bestemming		4.727	412	4.791	939	3.861	368

Toelichting:

Het verschil ten opzichte van 2020 wordt veroorzaakt door mutaties salarissen en incidenteel vervallen ramingen voor o.a. de Regiodeal.

2. Zorg

(bedragen x € 1.000)

Taakveld	Omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
		rekening	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting
		2019	2019	2020	2020	2021	2021
(bedragen x € 1.000)							
4.1	Openbaar basisonderwijs	82	0	81	0	84	0
4.2	Onderwijshuisvesting	717	25	698	20	695	20
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	956	102	1.209	154	1.092	154
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.680	1	3.445	394	2.298	0
6.2	Wijkteams	3.231	26	3.292	0	3.066	0
6.3	Inkomensregelingen	7.707	5.215	11.487	8.930	7.902	5.453
6.4	Begeleide participatie	125	0	120	0	73	0
6.5	Arbeidsparticipatie	429	17	385	10	302	10
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.125	7	1.127	12	1.130	12
6.71	Maatwerkdienst- verlening 18+	3.298	530	3.520	324	3.480	124
6.72	Maatwerkdienst- verlening 18-	6.685	13	6.184	0	4.357	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	7	0	28	0	28	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18+	1.315	0	1.134	0	1.134	0
7.1	Volksgesondheid	998	0	1.195	0	1.175	0
Resultaat voor bestemming		29.355	5.935	33.904	9.844	26.817	5.773
2.99	Bestemmingen	2.112	2.323	19	1.034	19	34
Totaal bestemmingen resultaat		2.112	2.323	19	1.034	19	34
Resultaat na bestemming		31.468	8.258	33.923	10.878	26.836	5.807

Toelichting:

Het verschil t.o.v. 2020 betreft voornamelijk vervallen incidentele ramingen in het sociaal domein van met name de kosten voor jeugdzorg.

3. Economie, werk en recreatie

(bedragen x € 1.000)

Taakveld	Omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
		rekening	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting
		2019	2019	2020	2020	2021	2021
(bedragen x € 1.000)							
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkelingen	297	1.223	2.390	0	43	0
3.2	Fysieke bedrijfs- en infrastructuur	193	168	966	423	337	266
3.3	Bedrijfsloket en – regelingen	9	9	5	15	5	15
3.4	Economische promotie	227	1.820	400	1.734	112	1.634
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	599	21	820	0	480	0
Resultaat voor bestemming		1.325	3.242	4.580	2.172	978	1.914
3.99	Bestemmingen	2.447	881	1.923	4.959	0	0
Totaal bestemmingen resultaat		2.447	881	1.923	4.959	0	0
Resultaat na bestemming		3.772	4.122	6.503	7.131	978	1.914

Toelichting:

Betreft vervallen incidentele ramingen van o.a. aanleg glasvezel, winkelcentrum Gieten en vitalisering vakantieparken.

4. Voorzieningen leefbaarheid en wonen

(bedragen x € 1.000)

Taakveld	Omschrijving	lasten	bat	lasten	bat	lasten	bat
		rekening	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting
		2019	2019	2020	2020	2021	2021
(bedragen x € 1.000)							
2.1	Verkeer en vervoer	2.614	128	3.242	50	2.759	13
2.2	Parkeren	0	0	12	0	12	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	7	0	7	0
5.1	Sportbeleid en activering	239	12	262	137	225	137
5.2	Sportaccommodaties	2.083	460	1.935	465	1.921	465
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	408	16	484	41	366	16
5.5	Cultureel erfgoed	154	29	257	27	183	27
5.6	Media	474	0	647	0	498	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.504	22	3.725	22	3.113	22
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	787	584	1.023	502	472	312
7.2	Riolering algemeen	1.545	2.104	1.451	2.054	1.448	2.054
7.3	Afval	2.408	2.542	2.261	2.859	2.406	3.025
7.4	Milieubeheer	947	0	1.260	0	642	0
7.5	Begraafplaatsen	244	96	305	130	264	130
8.1	Ruimtelijke ordening	665	42	735	6	710	6
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)	934	1.058	2.382	2.392	2.253	2.263
8.3	Wonen en bouwen	742	601	1.266	632	1.021	632
Resultaat voor bestemming		17.748	7.696	21.252	9.317	18.301	9.101
2,99	Bestemmingen	150	0	0	6	0	6
4.99	Bestemmingen	1.477	1.992	5.302	6.869	0	107
Totaal bestemmingen resultaat		1.627	1.992	5.302	6.875	0	113
Resultaat na bestemming		19.375	9.688	26.554	16.192	18.301	9.214

Toelichting:

Het verschil ten opzichte van 2020 wordt met name veroorzaakt door vervallen incidentele ramingen voor bomenonderhoud, duurzaamheidsfonds en doorverdeling salarissen. Daarnaast zijn er verschillen ontstaan door mutaties in de doorberekening van afvalstoffenheffing. Ook is een budgettair neutrale incidentele raming van overheveling van reserve grondbedrijf naar de VAR vervallen.

5. Middelen en ondersteuning

(bedragen x € 1.000)

Taakveld	Omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
		rekening	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting
		2019	2019	2020	2020	2021	2021
(bedragen x € 1.000)							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	426	46	357	56	312	31
0.4	Ondersteuning organisatie	8.786	371	8.899	379	7.279	355
0.5	Treasury	-260	458	-278	267	-117	305
0.61	OZB woningen	69	4.082	0	3.314	116	3.314
0.62	OZB- niet woningen	38	315	0	1.088	35	1.088
0.64	Belasting Overig	2.187	1.806	2.454	1.882	2.191	1.882
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	37.019	0	36.014	0	35.554
0.8	Overige baten en lasten	29	0	162	193	219	194
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	26	0	26	0
Resultaat voor bestemming		11.276	44.097	11.620	43.191	10.061	42.721
0.10	Mutatie reserves	-177	0	0	0	0	0
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
0.99	Bestemmingen	3.142	7.005	2	5.061	0	11
Totaal bestemmingen resultaat		2.965	7.005	2	5.061	0	11
Resultaat na bestemming		14.240	51.102	11.621	48.252	10.061	42.732

Toelichting:

Het verschil t.o.v. 2020 wordt met name veroorzaakt door mutaties van incidentele ramingen, vervallen bijdragen vanuit de VAR en budgettaire neutrale verrekeningen met andere pijlers.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Op grond van BBV-artikel 19, c wordt een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per pijler opgenomen.

Bij het opstellen van de begroting worden ramingen structureel of incidenteel opgenomen. Structureel zijn de ramingen die jaarlijks voorkomen. Bij het incidenteel opnemen gaat het om "eenmalige zaken" die zich in maximaal drie jaar voordoen, dan wel geldstromen die binnen een beperkt aantal jaren eindig zijn.

In onderstaande tabel zijn de incidentele ramingen op de pijlers binnen de exploitatie opgenomen over de jaren 2021 tot en met 2024. De bedragen in de kolom 2021 zijn de voorstellen ter afweging in 2021, zoals opgenomen in de 1^e begrotingswijziging 2021.

Pijler	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	totaal
	Nieuwe ambities					0
1	Dorpenfestival 2021 (incl. zomersessie P10)	-57.000				-57.000
3	Extra uitgaven jeugdzorg	-	-500.000			-1.500.000
		1.000.000				
3	Bouwtoezicht Windpark Oostermoer	-8.500				-8.500
4	Vervanging eiken klokkenstoel en herstelwerkzaamheden luidklok kerktoren Anloo	-30.000				-30.000
4	Vervanging stalen roeden molen Rolde	-50.000				-50.000
4	Cultuurnota, verlengen looptijd van de nota met 1 jaar	-50.000				-50.000
4	Achterstallig onderhoud watergangen	-101.250	-101.250	-		-303.750
				101.250		
5	Doorontwikkelng buitendienst (BOR)	-149.000	-149.000	-		-447.000
				149.000		
5	Sturing en regie	-250.000				-250.000
	Ambities uit fmp begroting 2020					
1	Sponsoring	-15.000	-15.000			-30.000
1	Regio Deal	-205.000	-205.000			-410.000
2	JOGG	-10.000				-10.000
2	Samen maak je de route - leerbudget en experimenteren in het sociaal domein	-35.000	-25.000	-25.000		-85.000
2	Preventie, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid & mobiliteit	-240.000	-240.000			-480.000
2	IVN Natuur en Milieu educatie	-9.000	-9.000			-18.000
2	Inclusief beleid	-5.000	-5.000			-10.000
3	Toekomst vakantieparken	-300.000	-300.000			-600.000
4	Recreatie en Toerisme	-15.000				-15.000
4	Komgrenzen inrichten	-40.000	-40.000			-80.000
4	Schadelijke bermenplanten	-86.000				-86.000
4	Knelpunten in de openbare ruimte	-100.000	-100.000			-200.000
4	Duurzaamheid en Energietransitie	-250.000	-250.000			-500.000
4	Steenuil	-10.000	-10.000			-20.000
5	Invoering Omgevingswet (doorontwikkeling op programma AndersOmDoen)	-300.000	-200.000			-500.000
	Totaal	3.316.000	2.149.000	275.000	0	-5.740.000

Totaal

9.948.000 - 6.448.000 - 826.000 - 0 - 17.221.000 -

Totaaloverzicht beleidsindicatoren

Pijler 1 Bestuur en participatie

Naam indicator	Eenheid
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners

Pijler 2 Zorg

Naam indicator	Eenheid
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen
Voortijdig schoolverlaters (voorheen vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen

Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar
Werkloze jongere	% 16 t/m 22 jarigen
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar ouder
Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 64 jaar
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23
Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners

Pijler 3 Economie, Werk en Recreatie

Naam indicator	Eenheid
Funcziemenging	%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Naam indicator	Eenheid

Niet-sporters	%	
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	
Hernieuwbare elektriciteit	%	

Pijler 5 Middelen en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid
Formatie*	Fte per 1.000 inwoners
Bezetting*	Fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten*	Kosten per inwoner
Externe inhuur*	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten i
Overhead*	% van totale lasten
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen
Demografische druk	%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's

Bijlagen

Missie en toekomstvisie

Sinds 2009 werken we in Aa en Hunze met de [Strategische Toekomstvisie 2020](#). Deze visie is een handig kompas gebleken bij beleidsbepaling en besluitvorming. Ook extern heeft de visie haar nut bewezen, onder andere in de samenwerking met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en andere overheden.

Collegeprogramma 2018-2022

Via de link [Collegeprogramma 2018 - 2022](#) komt u bij het collegeprogramma uit. Met de Strategische Toekomstvisie en het financieel meerjarenperspectief in het achterhoofd hebben we het coalitieakkoord verder uitgewerkt (zowel op inhoud als op tijd en geld) in een collegeprogramma.

De pijlers uit de strategische toekomstvisie vormen de kapstok van het collegeprogramma. Per pijler is uitgewerkt hoe we vorm gaan geven aan onze ambities en aan Samen Doen. Daarnaast is per pijler uitgewerkt wat we inhoudelijk gaan doen in de komende bestuursperiode.